

Зміст

3. Литовсько-польський період.....	1
3.1. Українські землі в XIV-XVI ст.....	1
3.1.1. Українські землі під владою іноземних держав. Піднесення Литовсько-Руського князівства.....	1
3.1.2. Українські землі під владою Литви та Польщі (з 1385 р. до початку XVI ст.).....	12
3.1.3. Українські землі під владою Московського князівства, Молдови, Кримського ханства, Османської імперії в XIII – XV ст.....	25
3.1.4. Економічний та соціальний розвиток.....	35
3.1.5. Культура XIV- першої половини XVI ст.....	43

3. Литовсько-польський період

Автономія, академія, антагонізм, апостол, аристократія, бандурист, бароко, бастіон, бей, Біблія, бояри-лицарі, братство, булава, бунчук, буржуазія, бургомістр(бурмістр), бюргер, вертеп, Відродження (Ренесанс), війт, воєводство, волока, галера, гетьман, гільдія, городники, городський староста, гультія, гуманізм, данники, дворище, дворянство, диван, догмат, договір, домен, драгун, дуель, Євангеліє, єзуїт, експансія, еліта, жиди, залежний селянин, Запорізька Січ, запорожець, іконостас, інтермедія, інфляція, іслам (мусульманство), калга, католицизм, каштелян, кіш, клейноди, княжата, кобзар, козак, колегія, комітати, коморники, конфедерація, конфесія, копа, корогва, корчма, кошовий, кріпацтво, ксьондз, курінь, курултай, лава, лан, лірник, магдебурзьке право, магістрат, магнат, майстер, маріонетка, містерія, міщани, мушкет, «непохожі» селяни, нуреддин, обозний, оброк, осавул, оселедець, отаман, пан, панирада, панщина, партачі, патриціат, пірнач, писар, пищаль, полеміка, «похожі» селяни, православ'я, привілей, протестантизм, рада, ратуша, «революція цін», реєстр, Реформація, рококо, русини, сейм, синопсис, слобода, слуги, собор, староство, статут, султан, сусідки (підсусідки), темник, требник, тяглі селяни, унія, федерація, фільварок, халупники, християнство, чайка, чамбул, шляхта, церква, цех, цехмістр, челядь, яничари, ярмо.

3.1. Українські землі в XIV-XVI ст.

3.1.1. Українські землі під владою іноземних держав. Піднесення Литовсько-Руського князівства.

1. Поставте у відповідність українські географічні території і їх історичні назви:

- 1) Буковина А) Пониззя

- 2) Карпати Б) Угорські гори
3) Крим Г) Таврика
4) Поділля Е) Шипінська земля
 З) Солхат

2. Поставте в хронологічній послідовності держави, до складу яких входила Буковина:

- А) Галицько-Волинська держава
Б) Золота Орда В) Молдова
Д) Османська імперія Е) Угорщина

3. Вкажіть, в якому столітті всі українські землі опинились під владою іноземних держав:

- А) в середині XIV Б) на початку XV
В) наприкінці XV Г) на початку XVI

4. Установіть державну приналежність українських земель на кінець XV ст.

1) Буковина	А) Велике князівство Литовське
2) Галичина, Західне Поділля	Б) Велике князівство Московське
3) Київщина, Східне Поділля	В) Молдавське князівство
4) Східне Закарпаття	Г) Польське королівство
	Д) Угорське королівство

5. Встановіть відповідність між назвами держав та українськими землями, які їм належали до середини XVI ст.:

1) Велике князівство Литовське	А) Буковина
2) Польське королівство	Б) Закарпаття
3) Московське царство	Г) Галичина, Холмщина, Західне Поділля
4) Молдавське князівство
(васал Османської імперії)	Е) Чернігово-Сіверщина
	З) Київщина, Волинь, Підляшшя, Східне Поділля

6. Які українські землі на початку XVI ст. відійшли до Московської держави:

- А) Київщина Б) Полісся В) Слобожанщина Г) Чернігово-Сіверщина

7. Які українські землі перебували у складі Великого князівства Литовського наприкінці XV — на початку XVI ст.?

- А) Волинь, Галичина, Чернігово-Сіверщина Б) Західне Поділля, Галичина, Київщина
В) Київщина, Волинь, Східне Поділля Г) Київщина, Західне Поділля, Чернігово-Сіверщина

8. З XIV століття Україну називають ...

- А) Малою Руссю Б) Запоріжжям
В) Великим Лугом Г) Малоросією

9. Останній правитель Галицько-Волинської держави Юрій II-Болеслав титулував себе «Королем

всієї ...»:

А) Русі	Б) Галичини
В) Малої Русі	Г) України

10. Вкажіть державу, в складі якої до середини XVI ст. перебували Волинь, Підляшшя, Київщина, Переяславщина, Східне Поділля:

А) Велике князівство Литовське	Б) Угорське королівство
В) Польське королівство	Г) Молдавське князівство

11. У результаті московсько-литовських війн XV—XVI ст.:

- А) було ліквідовано Київське і Волинське удільні князівства у складі Литви**
- Б) Велике князівство Литовське і Польське королівство уклали Кревську унію**
- В) православне населення Великого князівства Литовського перейшло в підпорядкування Московського патріархату**
- Г) Чернігово-Сіверські землі увійшли до складу Московської держави**

12. Вкажіть правильне твердження:

- А) перший похід князя Олега проти Візантії 907 р. закінчився невдачею: руський флот було знищено «грецьким вогнем»**
- Б) головним і найвеличнішим храмом Києва за князя Ярослава Мудрого була церква Богородиці-Десятинна, збудована в 980-1015 рр.**
- В) «Слово о полку Ігоревім» написане на основі конкретного історичного факту – походу князя Ігоря в полюддя до деревлян**
- Г) першим надбанням князівства Литовського на українських землях стала Волинь, яка після смерті Юрія II-Болеслава перейшла під владу Любарта**

13. Вкажіть, в яке воєводство були об'єднані Галицька, Львівська, Перемишльська і Сяноцька землі:

А) Белзьке	Б) Брацлавське
В) Руське	Г) Подільське

14. У XIV ст. Берестейщина, Пінщина, Волинь, Чернігово-Сіверщина, Київщина, Поділля потрапили під владу:

А) Великого князівства Литовського	В) Московського царства
Б) Королівства Польського	Г) Угорського королівства

15. Вкажіть, в якому сторіччі почало складатися Велике князівство Литовсько-Руське:

А) XII ст.	Б) XIII ст.
В) XIV ст.	Г) XV ст.

16. Встановіть відповідність між назвами періодів в історії України та подіями:

1) Виникнення Київської Русі	А) «А назавтра, в сімнадцятий день, кияни вчинили раду і послали послів до Володимира Всеволодовича в Переяславль, говорячи: «Піди,

княже, на стіл батьківський і дідівський...»

- 2) Розквіт Київської Русі Б) «Пішов Олег на сіверян, і переміг сіверян, і наклав на них данину. І не велів він їм хозарам данину давати, сказавши «Я їм противник, і вам нічого давати...»
- 3) Київська Русь за часів роздробленості В) «Народ сей даниною звірів, меду та іншого князям руським служив. Коли ж він відчув, що князі руські розтрощені татарами, він змужнів... і на знесилених русів владу свою поширив...»
- 4) Українські землі у складі Великого князівства Литовського Г) «Народами Склавинами і Антами не править один муж, але з давніх часів живуть так, що порядкує громада. І для того всі справи, чи щасливі чи лихі, йдуть до громади...»
- Д) «Потім же вложив бог князю в серце добрий намір: поставив він русина Іларіона митрополитом Русі у святій Софії, зібравши єпископів...»

17. Назвіть князя, який об'єднав литовські племена і прийняв титул короля Литви:

- А) Міндовг Б) Гедимін
В) Ольгерд Г) Любарт

18. Який зовнішній фактор відіграв вирішальну роль у приєднанні земель колишньої Київської Русі до Великого князівства Литовського?

- А) династична унія Литви та Польщі В) монгольське іго (ярмо)
Б) експансія німецьких хрестоносців Г) утворення Московської держави

19. Назвіть країну, правителі якої дотримувалися принципу «Старого не порушувати, нового не впроваджувати» щодо приєднаних українських земель:

- А) Велике князівство Литовське Б) Польське королівство
В) Московське царство Г) Угорське королівство

20. Укажіть одну з характерних рис суспільно-політичного життя Великого князівства Литовського в XIV–XV ст.

- А) збереження судочинства на основі норм «Руської правди»
Б) надання литовській і польській мовам статусу офіційних
В) формування нової суспільної верстви – реєстрового козацтва
Г) запровадження кріпосного права

21. Хто з державців чітко сформулював завдання для правителів Великого князівства Литовського:

«Вся Русь просто мусить належати литовцям».

- А) Гедимін Б) Вітовт В) Ольгерд Г) Ягайло

22. У 1340-х рр. Волинь перейшла до складу:

- А) Великого князівства Литовського В) Польського королівства
Б) Молдовського князівства Г) Угорського королівства

23. На українських землях, включених до складу Литовської держави за князя Ольгерда (1345-1377 рр.)

- А) відновлено фільварки
- Б) витіснено православ'я католицизмом
- В) утверджено правові норми Литовських Статутів
- Г) збережено існуючі системи управління та судочинства

24. За правління якого князя до складу Великого князівства Литовського було включено більшість українських земель:

- А) Гедиміна
- Б) Ольгерда
- В) Любарта
- Г) Вітовта

25. Більша частина українських земель приєдналася до Великого князівства Литовсько-Руського за часів правління князя ...

- А) Гедиміна
- Б) Кейстута
- В) Міндовга
- Г) Ольгерда

26. *Вкажіть, які з українських земель за часів Ольгерда увійшли до складу Великого князівства Литовсько-Руського:

- А) Буковина
- Б) Волинь
- В) Галичина
- Г) Київщина
- Д) Переяславщина
- Е) Поділля
- Ж) Чернігово-Сіверщина

27. Яка подія зіграла вирішальну роль у переході земель, позначених на картосхемі штрихуванням, до складу Великого князівства Литовського:

- А) завершення литовсько-московських воєн
- Б) утворення Кримського ханства
- В) битва на Синіх Водах
- Г) заснування першої Запорозької Січі

28. Вкажіть, якими цифрами позначено українські землі, що увійшли до складу Великого князівства Литовсько-Руського за часів Ольгерда:

- А) 1
- Б) 2
- Д) 3
- Ж) 4

29. Якою цифрою на картосхемі позначені землі, що увійшли до складу Великого князівства Литовського після перемоги князя Ольгерда у битві на Синіх Водах?

- А) 1 Б) 2 В) 3 Г) 4

30. Етапи історичного розвитку якого народу викладено літописцем:

«Народ же цей даниною руським князям служив. Коли ж відчув, що його господарі розтрошені татарами, він змужнів і на знесилених русів свою владу поширив, а з часом всю руську земл перейняв у татар у своє володіння і став володіти її широкими просторами...»

- А) литовців Б) печенігів В) половців Г) поляків

31. Який історичний процес проілюстровано в документі, наведеному в уривку?

«Народ же цей... спустошені землі заселяв своїми людьми й на знесилених русів владу свою поширив. І поволі з часом усю [землю руську] перейняв від татар у своє володіння й став володіти широкими її просторами, і баскаків, що збирали з неї данину для заволзького царя [хана], прогнав...»

- А) боротьбу руських князівств з агресією печенігів і половців
- Б) експансію литовських князів на землі Південно-Західної Русі
- В) відокремлення Кримського ханства під час розпаду Золотої Орди
- Г) захист земель Галицько-Волинської Русі від нападів польських феодалів

32. Хто з указаних в наведеному в уривку документі історичних діячів «усю [землю руську] перейняв від татар у своє володіння»?

«Народ же цей... спустошені землі заселяв своїми людьми й на знесилених русів владу свою поширив. І поволі з часом усю [землю руську] перейняв від татар у своє володіння й став володіти широкими її просторами, і баскаків, що збирали з неї данину для заволзького царя [хана], прогнав...»

А) Ольгерд Б) Вітовт В) Свидригайло Г) К. І. Острозький

33. Входження українських земель у XIV ст. до складу Великого князівства Литовського стало результатом

- А) укладення польсько-литовської Кревської унії
- Б) боротьби литовських князів із монгольськими ханами
- В) перемог Литовської держави у війнах із Московським князівством
- Г) укладення династичного союзу з останнім галицько-волинським князем

34. Вкажіть битву, в результаті якої Велике князівство Литовське закріпило за собою Київщину, Чернігово-Сіверщину:

- А) Вількомирської
- Б) Грюнвальдської
- В) на р. Ворскла
- Г) на Синіх Водах

35. У результаті якої битви Велике князівство Литовське закріпило за собою Київщину, Поділля, Переяславщину?

- А) Вількомирської Б) Грюнвальдської В) на річці Ворсклі Г) на Синіх Водах

36. Коли відбулася битва, наслідком якої стала подія, описана в уривку з історичного джерела:

«Гедимінів син, великий князь Ольгерд..., прилучив до своєї держави подільську землю та вигнав звідти татар...»?

- А) 1362 р. Б) 1385 р. В) 1449 р. Г) 1471 р.

37. Коли відбулися події, описані в уривку:

«... Князь великий Ольгерд, зібравши сили свої литовські, пішов і побив татар на Синіх водах, трьох братів, Хачибєя, Кутлубугу і Дмитра...»

- А) 1223 р. Б) 1362 р. В) 1399 р. Г) 1482 р.

38. З іменем якого князя пов'язані події, описані в уривку з історичного джерела:

«...відправився проти татар у Поля Дикі... А коли прийшли до Синьої Води,.. побачили в полі велику орду... Литва з Руссю по тій перемозі забрали... всі землі аж... до устя Дону,.. а інших татар... до Криму загнали,.. вибивши їх з Подільських країв»?

- А) Лева Даниловича Б) Юрія II Болеслава В) Ольгерда Г) Костянтина Острозького

39. Позначте подію, внаслідок якої відбулися зміни, описані в уривку:

«... і відтоді з Поділля вигнано владу татарську. Цей Ольгерд інші руські землі під свою владу взяв, і Київ з-під Федора-князя, ставленика хана, взято і посадив в ньому Володимира, сина свого, і почав над ними володіти...»

- А) битва під Грюнвальдом (1410 р.) Б) Кревська унія (1385 р.)

40. У відповідність подію, описану в уривку з історичного джерела, з її наслідком.

1) «І прибігло половців багато в Руську землю, битві на

А) поразка руських князів у

і говорили вони руським князям: "Якщо ви не допоможете нам, то ми нині порубані будемо, а ви завтра порубані будете". І була рада всіх князів у Києві, і порадилися вони так: "Лучче б нам зустріти їх на чужій землі, аніж на своїй..."»

річці Калці

2) «У це літо Ольгерд перемиг трьох царків земель до

Б) входження українських

татарських з ордами їхніми: Котлубаха, князівства

складу Великого

Казчея, Дмитра; і з того часу з Поділля вигнав владу татарську...»

Литовського

3) «У той же рік прийшов Батий до Києва з великою кордонах

В) виникнення на південних

силою, множеством сили своєї, і оточив город. І обступила сила татарська, і був город в облозі великий. І пробував Батий коло міста, а вої його облягали город...»

Русі печенізької загрози

4) «Хозари вийшли супроти нього з каганом своїм. руських

Г) установа залежності

І зступилися війська битися, і сталася битва межи ними, і одолів він хозарів і город їхній столицю Ітіль, і город Білу Вежу взяв. І ясів він перемиг, і касогів, і прийшов до Києва...»

князівств від Золотої Орди

за рахунок

Д) розширення кордонів Русі

міст

приєднання Червенських

41. Про яку середньовічну державу йдеться в уривку:

«... Витворений без помітних завойовницьких зусиль новий державний механізм являв собою вельми неординарний суб'єкт історії – державу, у якій від народу завойовника, по суті, залишалася тільки назва ... Фактично ж майже 90% населення становили русини, тобто білоруси та українці...»

А) Велике князівство Литовське

Б) Золота Орда

В) Велике князівство Московське

Г) Річ Посполита

42. Про яку землю йдеться в уривку:

«А був братом литовського князя Ольгерда князь Коріат ... Княжата Коріатовичі, брати – князі Юрій, Олександр, Костянтин і Федір, за призволенням великого князя Ольгерда і з поміччю Литви пішли в сю землю і стали володарювати в ній»:

А) Волинську

Б) Київську

В) Подільську

Г) Чернігівську

43. На фото зображено історико-археологічну пам'ятку землі, про яку йдеться в уривку:

«А був братом литовського князя Ольгерда князь Коріат ... Княжата Коріатовичі, брати – князі Юрій, Олександр, Костянтин і Федір, за призволенням великого князя Ольгерда і з поміччю Литви пішли в сю землю і стали володарювати в ній»:

А) Волинської Б) Київської В) Подільської Г) Чернігівської

44. Включення в XIV ст. земель Південно-Західної Русі до складу Великого князівства Литовського було результатом боротьби з...

А) Великим князівством Московським Б) Золотою Ордою
В) Польським королівством Г) Тевтонським орденом

45. Наприкінці XIV ст. Київщина та Чернігово-Сіверщина входили до складу ...

А) Великого князівства Литовського Б) Великого князівства Московського
В) князівства Молдовського Г) королівства Польського

46. Першим нищівної поразки монголо-татарам завдав ...

А) Данило Галицький Б) Ольгерд
В) Дмитро Донський Г) Вітовт

47. Вкажіть дату розгрому ординського війська литовсько-руським у битві біля Синіх Вод:

А) 1340 рік Б) 1239 рік
В) 1240 рік Г) 1362 рік

48. Державною мовою Литовсько-Руської держави була ...

А) литовська Б) російська
В) білорусько-українська Г) церковнослов'янська

49. Позначте, внаслідок якої битви українські землі остаточно звільнено від золотоординського панування:

А) битви біля Синіх Вод Б) битви на Чудському озері
В) Грюнвальдської битви Г) Куликівської битви

50. У результаті якої битви українські землі звільнено від «заволзького царя [хана]»?

- А)** під Оршею **Б)** на річці Ворскла **В)** під Вількомиром **Г)** на річці Сині Води

51. *Укажіть наслідки битви на річці Сині Води (1362 р.).

- А)** ліквідація удільного устрою українських земель у складі Великого князівства Литовського
Б) суттєве послаблення політичного впливу в Золотій Орді татарських орд, що кочували на захід від Дніпра
В) ліквідація васальної залежності Галицько-Волинської держави від Золотої Орди
Г) значна частина українських земель увійшла до складу Великого князівства Литовського
Д) територіальні межі Золотої Орди було відсунуто в пониззя Дністра й Південного Бугу, а на Дніпрі - до порогів
Е) укладення польсько-литовської між династичної Кревської унії
Ж) посилення утисків православного населення в межах Великого князівства Литовського

52. Позначте ім'я литовського князя, який іменував себе «З божої ласки князь київський»:

А) Ольгерд Гедимінович	Б) Володимир Ольгердович
В) Ягайло Ольгердович	Г) Вітовт Кейстутович

3.1.2. Українські землі під владою Литви та Польщі (з 1385 р. до початку XVI ст.)

1. Вкажіть, в якій угоді були зазначені умови, процитовані в уривку:
«...государ Ягайло, великий князь, з усіма своїми ще нехрещеними братами, ближніми, ...що проживають на його землях, жагуче бажає й просить прийняти їх у католицьку віру святої римської церкви... Нарешті, князь Ягайло обіцяє свої литовські й руські землі навек приєднати до королівства Польського».

- А) Кревській унії 1385 р. Б) Городельській унії 1413 р.
В) Люблінській унії 1569 р. Г) Берестейській унії 1596 р.

2. Кревську унію між Польським королівством та Великим князівством Литовським укладено

- А) 1362 р. Б) 1370 р. В) 1385 р. Г) 1392 р.

3. Вкажіть край, про який йде мова в уривку з історичного джерела:

«Після смерті короля Казимира цей край перейшов під владу Угорщини. Однак після укладення Кревської унії Польща знов набирає силу і остаточно приєднує його до своїх володінь і утворює на його теренах Руське воєводство.»

- А) Волинь Б) Галичина В) Закарпаття Г) Поділля

4. Вкажіть, якою цифрою позначено на карті край, про який йде мова в уривку з історичного джерела:

«Після смерті короля Казимира цей край перейшов під владу Угорщини. Однак після укладення Кревської унії Польща знов набирає силу і остаточно приєднує його до своїх володінь.»

- А) 1
Б) 2
Г) 3
Д) 4

5. Оберіть державу, якій належала Галичина впродовж 1349 – 1370 рр.:

- А) Велике князівство Литовське В) Польське королівство
Б) Кримське ханство Г) Угорське королівство

6. Зі смертю польського короля Казимира III (1370 р.), унаслідок угоди, Галичина перейшла під владу:

- А) короля Людовика Угорського В) московського царя Іоанна IV
Б) литовського князя Ягайла Г) турецького султана Мехмеда II

7. Вкажіть, про яку подію йде мова в уривку:

«... Ягайло, великий князь, обіцяє всі свої багатства вжити й витратити на усунення недоліків обох королівств як Польщі, так і Литви, якщо володарка Угорщини вищезгадану дочку, королеву Польщі, з'єднає з ним шлюбними узами... Нарешті згаданий князь Ягайло обіцяє свої литовські й руські землі навік приєднати до королівства Польського».

- А) Кревська унія 1385 р.
Б) Острівська угода між Ягайлом і Вітовтом 1392 р.
В) змова руських князів 1481 р.
Д) Люблінська унія 1569 р.

8. З якою історичною подією пов'язана оповідь, наведена в уривку:

«...Ягайло, увійшовши в церкву, прийняв римську віру і хрестився, і дали йому ім'я Владислав, і потім його коронували, і королеву Ядвігу дали йому в дружини. І тоді ж і князь великий Вітовт хрестився і прийняв віру римську, і дали йому ім'я Олександр, і багато інших панів литовських, які там були, хрестилися...»

- А)** битва на Синіх Водах 1362 р. **Б)** Кревська унія 1385 р.
В) Городельська унія 1413 р. **Г)** Люблінська унія 1569 р

9. Коли відбулася подія, наслідки якої описано в уривку з історичного джерела:

«Магнати і шляхта змусили юну королеву [Ядвігу] в державних інтересах Польщі відмовитися від нареченого з австрійського дому і вийти заміж за литовського князя Ягайла...»?

- А)** 1385 р. **Б)** 1413 р. **В)** 1569 р. **Г)** 1596 р.

10. Подія, описана в уривку з історичного джерела, свідчить про реалізацію однієї з умов унії... «Магнати та шляхта змусили юну королеву в державних інтересах Польщі відмовитися від нареченого з австрійського дому й вийти заміж за литовського князя Ягайла...»

- А)** Кревської **Б)** Люблінської **В)** Берестейської **Г)** Городельської

11. Яку подію прийнято вважати першою спробою Польщі поглинути Велике князівство Литовське:

- А)** Городельську унію 1413 р. **Б)** Грюнвальдську битву 1410 р.
В) Кревську унію 1385 р. **Г)** Люблінську унію 1569 р.

12. *Укажіть наслідки Кревської унії 1385 р.:

- А)** ліквідація загрози з боку Золотої Орди
Б) перехід українських земель під польський протекторат
В) поширення католицизму на території України
Г) поява польських землевласників на українських землях
Д) остаточна ліквідація Київського удільного князівства
Е) сприяла проникненню європейської культури на українські землі
Ж) утворення Великого князівства Руського

13. Вкажіть правильне твердження:

- А)** «Запровадженню християнства як державної релігії, за літописом, передували похід князя Володимира на місто Корсунь у Криму та одруження з візантійською принцесою Анною»
Б) «Відомою пам'яткою малярської школи Києво-Печерського монастиря є ікона Вишгородської Богородиці»
В) «Безпосередніми наступниками Данила Романовича на галицько-волинському столі були брати Андрій і Лев II, які правили спільно»
Г) «Наслідком Кревської унії став шлюб литовського князя Ягайла з польською королівною Ядвігою та приєднання Польщі до складу Великого князівства Литовського»

14. Вкажіть правильне твердження:

- А) «Ярослава Мудрого називають «тестем Європи», бо за його правління в зовнішній політиці помітне місце відводилось династичним шлюбом»
- Б) «Найбільшого спустошення під час монгольської навали зазнали землі Галицького, Волинського і Чернігівського князівств»
- В) «Внаслідок коронації Данила Романовича 1253 р. було створено коаліцію європейських монархів для хрестового походу проти монголів»
- Г) «Ініціатором ліквідації великих удільних князівств наприкінці XIV ст. виступив Володимир Ольгердович»

15. Вкажіть правильне твердження:

- А) «Похід князя Аскольда в 860 р. на Костянтинополь завершився захопленням і зруйнуванням візантійської столиці»
- Б) «Найдавнішою з відомих книжок Русі є Реймське Євангеліє, привезене до Франції Анною Ярославною, дочкою великого князя київського»
- В) «Монгольську державу, посталу на початку 40-х рр. XIII ст. внаслідок походів Чингісхана, називають Золотою Ордою»
- Г) «За Острівською угодою 1392 р. польський король Ягайло визнав Володимира Ольгердовича довічним правителем Великого князівства Литовського»

16. Укладення Кревської унії (1385 р.) призвело до

- А) появи вотчинної форми землеволодіння
- Б) поширення впливу католицької церкви
- В) виникнення українського козацтва
- Г) ліквідації удільного устрою

17. Кревська унія — це угода, що передбачала:

- А) відновлення «на віки вічні» Київського та Волинського удільних князівств у межах Польського королівства
- Б) об'єднання Польського королівства і Великого князівства Литовського у федеративну державу Річ Посполиту
- В) повернення князеві Вітовту батьківських земель та визнання його «довічним правителем» Великого князівства Литовського
- Г) приєднання Великого князівства Литовського до Польського королівства та шлюб князя Ягайла з королевою Ядвігою

18. Яка теза характеризує політику Ягайла Ольгердовича?

- А) зберігав традиційний устрій Великого князівства Литовського
- Б) протидіяв покатоличенню знаті, розширював права православних
- В) відновив ліквідовані удільні князівства в українських землях
- Г) уклав династичну унію з Польщею

19. Острівська угода 1392 р., яку підписали князь Ягайло та князь Вітовт:

- А) ліквідувала в українських землях монголо-татарське іго
- Б) об'єднала Литву та Польщу у єдину державу - Річ Посполиту
- В) утворила Русько-Литовське князівство

20. Коли відбулися події, зображені на картині та описані в уривку:

A) 1223 p. Б) 1240 p. В) 1362 p. Г) 1399 p.

А) Грюнвальдської
Б) під Вількомиром
В) під Дорогочином
Г) біля Синіх Вод

A) війська татарські **B)** війська Тевтонського ордену
B) руські війська **Г)** війська угорського короля

This is a reproduction of the painting 'The Battle of Lepanto' by the Flemish Baroque master Peter Paul Rubens. The painting depicts the naval battle of 1571 between the Holy League and the Ottoman Empire. The scene is filled with intense action, showing soldiers fighting on the decks of ships, with smoke from gunpowder filling the air. In the center, a figure on horseback, likely a commander, is seen rallying his troops. The composition is dynamic, with strong contrasts of light and shadow, emphasizing the dramatic and heroic nature of the event. Various flags and banners are visible, adding to the historical detail of the scene.

24. Вкажіть, яка подія спричинила спалах боротьби литовської знаті на чолі з князем Вітовтом за збереження Великого князівства Литовського як незалежної держави:

- А) битва під Вількомиром 1435 р. Б) Городельська унія 1413 р.
В) Грюнвальдська битва 1410 р. Г) Кревська унія 1385 р.

25. Назва унії, яка була укладена в 1413 р. між Польським королівством та Великим князівством Литовським та мала вплив на долю українських земель:

- А) Берестейська Б) Городельська В) Кревська Г) Острівська

26. Позначте, у чому полягає суть Городельської унії:

- А) династичний шлюб литовського князя й московської княгині
Б) угода між литовським князем Свидригайлом і московським князем Іваном III про передачу останньому Чернігово-Сіверської землі
В) надання православній шляхті Великого князівства Литовського рівних прав із католиками
Г) підтвердження незалежності Литви й зрівняння в правах польської та литовської знаті

27. Вкажіть правильне твердження:

«Городельська унія 1413 р. передбачала ...»

- 1) «... відновлення Київського та Волинського удільних князівств»
2) «... призначення на вищі урядові посади у Великому князівстві Литовському тільки литовців-католиків»
А) обидва твердження правильні Б) тільки 1-ше твердження вірне
В) тільки 2-ге твердження вірне Г) обидва твердження неправильні

28. Вкажіть правильне твердження:

- А) За сприяння Ярослава Мудрого 1037 р. вперше митрополитом Київським було обрано русича – Антонія
Б) У «Ізборнику» 1073 р. вміщено мініатюру із зображенням князя Святослава Ярославича з родиною – один з перших давньоруських групових портретів
В) Після коронації Данила Романовича 1253 р. відбувся хрестовий похід європейських монархів проти монголів
Г) Городельська унія 1413 р. передбачала відновлення Київського та Волинського удільних князівств

29. Цитований уривок розкриває сутність:

«Урядниками призначаються лише католицької віри і до ради нашої допускаються, тому що часто різниця у вірах приводить до різниці в умах... Свободами, привілеями тільки ті пани і шляхтичі землі Литовської можуть володіти і користуватися, які є шанувателі християнської релігії, Римській церкві підвладні...»

- А) Кревської унії 1385 р. Б) Острівської угоди 1392 р.
В) Віленсько-Радомської унії 1401 р. Г) Городельської унії 1413 р.

30. Про якого литовського правителя, що дотримувався принципу централізації влади, зрівняв у правах удільних князів з боярством та шляхтою, активно підтримував католицьку віру і притісняв

«І по всіх містах князь великий ... своїх старост посаджав».

31. Хто з великих князів литовських ліквідував південно-західні руські князівства – Волинське, Подільське, Київське, Новгород-Сіверське:

- А) Володимир Ольгердович Б) Вітовт В) Свидригайло Г) Ягайло**

32. Картосхему доречно використати при розгляді подій з історії Литовсько-Руського князівства:

- А)** у першій половині XIV ст. **Б)** на початку XV ст. **В)** у середині XV ст. **Г)** на початку XVI ст.

«Після смерті Вітовта, Ягайло у 1431 р. розпочав воєнні дії проти Литви. Чергове протистояння закінчилося перемир'ям, за яким західна частина земель відходила до Польщі, а східна залишалася під контролем Литви».

- А) Волинь** **Б) Галичина**
В) Поділля **Г) Сіверщина**

34. Адміністративно-територіальна одиниця на українських землях у складі Великого князівства Литовського та Корони Польської в XV–XVIII ст. – це

- А) губернія
Б) воєводство
В) князівство
Г) намісництво

35. Якого року було утворено Руське та Подільське воєводства, на території яких запроваджено польське право а місцеву шляхту зрівняно з польською:

- А) 1387 p. Б) 1434 p. В) 1471 p. Г) 1569 p.**

36. Литовський князь, молодший брат Ягайла, що після смерті Вітовта спробував утримати владу, спираючись на русичів, які «несли за нього голову під ворожий меч і сокиру ката», але зазнав невдачі:

- А) Кейстут
Б) Свидригайло
В) Сигізмунд
Г) Володимир

37. *Визначте характеристики, які мають відношення до особи литовського князя Свидригайла:

- А) дев'ять років утримувався в кременецькому замку за правління Вітовта
Б) католик, який спирався на підтримку православного населення
В) був визнаний польським королем як великий князь литовський
Г) очолив повстання русько-литовської знаті проти Польщі
Д) інтриган, перемінливий політик, харизматичний лідер
Е) польський король і литовський князь
Ж) учасник походів проти гуситського руху

38. Вкажіть, якою цифрою позначено на карті українські землі, про які йде мова в уривку:

«Після смерті Вітовта, Ягайло у 1431 р. розпочав воєнні дії проти Литви. Чергове протистояння закінчилося перемир'ям, за яким західна частина земель відходила до Польщі, а східна залишалася під контролем Литви».

- А) 1
Б) 2
Г) 3
Д) 4

39. В уривку з літопису ідеться про події

«Коли прийшов Свидригайло в Полоцьк і на Смоленськ, і князі руські й бояри посадили князя Свидригайла на велике княжіння Руське»

- А) встановлення литовської династії в Русі-Україні
Б) звільнення Русі-України від монгольського ярма
В) початку громадянської війни у Великому князівстві Литовському
Г) розподілу галицько-волинської спадщини між сусідніми державами

40. Вкажіть правильне судження: «Свидригайлові війни 1432-1435 рр. були спричинені...»

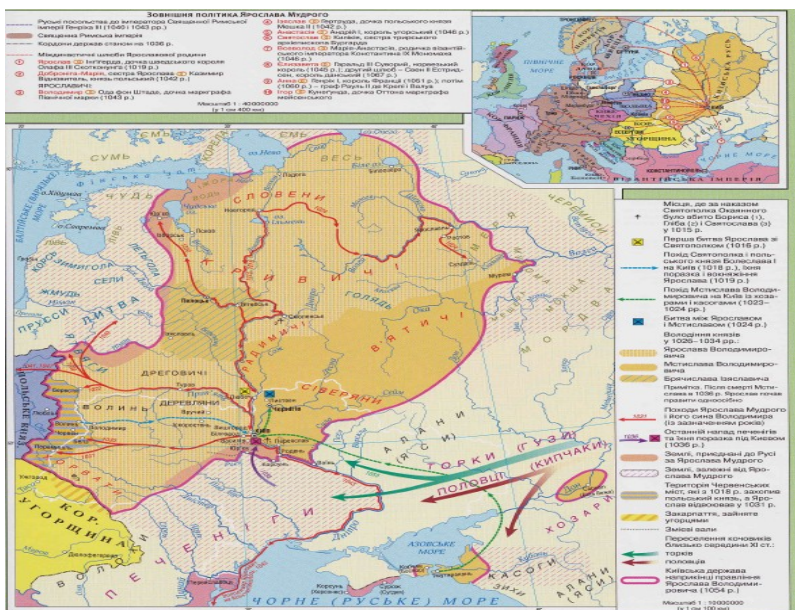
- 1) «... змовою проти Свидригайла литовських і польських можновладців на чолі з Вітовтом Кейстutowичем»
2) «... включенням Волині, Київщини, Чернігово-Сіверщини та Поділля до складу Великого князівства Литовського»
А) обидва судження вірні
Б) правильне 1-ше судження

В) правильне 2-ге судження Г) обидва судження невірні

41. Вкажіть, поразка в якій битві фактично поклала край існуванню Великого князівства Руського:

- А) під Вількомиром Б) під Грюнвальдом
В) під Оршею Г) на Синіх Водах

42. У якому рядку цифри відповідають назвам держав, у складі яких перебували українські землі в першій половині XV ст.?

- А) 1) Велике князівство Литовське, 2) Королівство Польське, 3) князівство Молдавія
Б) 1) королівство Угорщина, 2) королівство Польща, 3) князівство Молдавія
В) 1) королівство Польща, 2) Велике князівство Литовське 3) королівство Угорщина
Г) 1) королівство Угорщина, 2) королівство Польща, 3) Велике князівство Литовське

43. *Поставте в хронологічній послідовності імена правителів Великого князівства Литовсько-Руського:

- А) Вітовт Б) Гедимін
В) Міндовг Г) Ольгерд
Е) Сигізмунд Ж) Ягайло

44. Встановіть послідовність подій.

- А) битва на річці Ворсклі Б) Грюнвальдська битва
В) Вількомирська битва Г) битва на Синіх Водах

45. Установіть хронологічну послідовність подій:

- А) перемога литовських військ над татарами в битві на Синіх Водах
Б) укладення Кревської унії

- В) укладення Городельської унії
- Г) обрання Свидригайла Великим князем Литовським

46. Визначте риси, які були притаманні становищу української православної церкви в XV ст.:

- А) «патронат» князів над православною церквою
- Б) збереження митрополії православної церкви з центром у Києві
- В) укріплення позицій православного духовництва за часів Казимира IV
- Д) утиски з боку католицької церкви

47. Визначте одну з особливостей польського панування на українських землях у XIV - першій половині XVI ст.

- А) надання руській мові статусу офіційної
- Б) відновлення давньоруської системи управління
- В) збереження судочинства на основі норм «Руської правди»
- Д) насадження католицизму шляхом витіснення православ'я

48. Поставте події в хронологічній послідовності:

- А) змова литовських магнатів і проголошення литовським князем Сигізмунда
- Б) відновлення Київського і Волинського удільних князівств
- В) обрання великим князем литовським Свидригайла
- Г) змова князів і проголошення литовським князем Казимира IV Ягайловича

49. На фото зображена фортеця

- А) Білгород-Дністровська (Акерманська)
- Б) Кам'янець-Подільська
- В) Острозька
- Г) Хотинська

50. Вкажіть, які удільні князівства в українських землях були ліквідовані в другій половині XV ст.:

- А) Волинське та Подільське
- Б) Подільське та Галицьке
- В) Руське та Київське
- Г) Київське та Волинське

51. Рік, коли Волинське удільне князівство було ліквідоване та перетворене на провінцію Великого князівства Литовського:

- А) 1385 Б) 1413 В) 1452 Г) 1471

52. Під яким роком у цитованому джерелі з'явився такий запис:

«Упокоївся Семен Олелькович, князь київський. Після його смерті Казимир... бажаючи, щоб перестало існувати князівство Київське... посадив воєводу з Литви Мартіна Гаштольдта... І з цього часу в Києві перестали бути князі, а замість князів стали воєводи»

- А) 1410 р. Б) 1435 р. В) 1452 р. Г) 1471 р.

53. У якому році сталася подія, описана М. Грушевським:

«Литовські пани завзялися не давати Києва Олельковичам, а повернути його на звичайну провінцію й послати туди воєводою литвина, Мартіна Гаштовта. Казимир вчинив їх волю, дав Семеновій сім'ї князівство Слуцьке на Білоруси, а Київ дав Гаштовтови?»

- А) 1387 р. Б) 1434 р. В) 1471 р. Г) 1482 р.

54. Вкажіть, про яку подію йдеться в уривку:

«...Бажаючи припинити існування князівства Київського, не посадив уже там Семенового сина, а посадив воєводу з Литви Мартіна Гаштовта, ляха, якого не хотіли кияни прийняти не тільки тому, що не був князем, а більше тому, що був він ляхом; однак будучи примушені, погодилися».

- А) відновлення Київського удільного князівства 1455 р.
Б) Кревська унія 1385 р.
В) ліквідація Київського удільного князівства 1471 р.
Д) початок князювання в Києві Володимира Ольгердовича 1363 р.

55. В якому році відбулись події, що знайшли відображення в уривку з історичного документа:

«На Києві князі перестала бути, а замість князів воєводи насташа».

- А) 1385 р. Б) 1435 р. В) 1471 р. Г) 1569 р.

56. Остаточна ліквідація Київського удільного князівства у складі Великого князівства Литовського відбулася в ...

- А) 1362 р. Б) 1385 р. В) 1449 р. Г) 1471 р.

57. В якому році відбулись події, описані в уривку:

«...Польський король Казимир IV (Ягеллончик) перетворив Київське князівство на повіт воєводства під владою Литви. Першим старостою був литвин Гаштольд...»

- А) 1385р. Б) 1413 р. В) 1434 р. Г) 1471 р.

58. Установіть послідовність подій періоду перебування українських земель у складі Великого князівства Литовського.

- A) 1223 p. Б) 1362 p. В) 1514 p. Г) 1621 p.**

68. Про події якого року йдеться у Київському літописі:

«Того ж року бій був Костянтина Івановича Острозького з Москвою під Оршею, за Дніпром на Кропивні річці. І побив князь Москву»

А) 1514 р. Б) 1526 р. В) 1556 р. Г) 1569 р.

69. Визначте, які з подій, описаних у цитованих уривках, відбулися в XIV ст.:

1) «Магнати і шляхта змусили юну королеву в державних інтересах Польщі відмовитися від нареченого з австрійського дому і вийти заміж за литовського князя Ягайла...»

2) «...а гетману його, видатному князю Костянтину Івановичу Острозькому дай Боже здоров'я і щастя вперед ліпше як нині; побив силу велику московську, щоб так побивав сильну рать татарську, проливаючи кров їхню бусурманську»

А) обидві

Б) 1-ша

В) 2-га

Г) жодна

70. Вкажіть правильне твердження:

А) свідченням поширення писемності поміж різних верств населення Русі за часів Ярослава Мудрого є численні фрески – написи, видряпані на стінах та архітектурних деталях будівель, посуді тощо

Б) «Слово о полку Ігоревім» створено в серпні-вересні 1187р. учасником походу проти половців – Мстиславом Володимировичем

В) внаслідок захоплення Києва монголами 1240 р. собори, палаци, житлові й господарські споруди були значною частиною поруйновані

Г) князь К. Острозький прославився перемогами над московським військом під Оршею (1514 р.) та Ольшаницею (1527 р.)

71. Український князь, відомий захисник православної віри, гетьман Великого князівства Литовського, прославився перемогами над московським військом під Вишневцем (1512 р.) та Оршею (1514 р.), над татарами – під Ольшаницею (1527 р.):

А) Д. Вишневецький

Б) В.-К. Острозький

В) К. Острозький

Г) Б. Претвич

72. Князь Костянтин Іванович Острозький уславився як полководець часів

А) Руси-України (Київської держави)

В) Галицько-Волинської держави

Б) Речі Посполитої

Г) Великого князівства Литовського

73. На портреті зображений:

- А) «король руський» Юрій І Львович
- Б) «Божою милістю князь київський» Володимир Ольгердович
- В) правитель «великого княжіння» руського Свидригайло Ольгердович
- Г) великий гетьман литовський Костянтин Острозький

74. Вкажіть князівську родину, яка постала засновниками і патронами Дерманського монастиря:

- А) Вишневецькі
- Б) Гедиміновичі
- В) Заславські
- Г) Острозькі

3.1.3. Українські землі під владою Московського князівства, Молдови, Кримського ханства, Османської імперії в XIII – XV ст.

1. Вкажіть, коли Київська митрополія розділилась на дві, з самостійними центрами в Києві і Москві:

- А) 1303 рік Б) 1439 рік
В) 1458 рік Г) 1589 рік

2. Хто з правителів почав титулуватися «государем та великим князем всієї Русі»:

- А) Іван III Б) Стефан III В) Юрій I Г) Ян Ольбрахт

3. Вкажіть, коли відбувались описані в уривку події:

«Василій Іванович, великий князь московський, переступив хресне цілування і взяв град Смоленський. Великославний король Сигізмунд свою правду держав непорушно і, прагнучи боронити свою отчизну, Литовську землю ... пішов проти нього... О великі, удатні витязі литовські! І так свою сміливість

А) у першій половині XV ст. **Б)** у другій половині XV ст.
В) у першій чверті XVI ст. **Г)** у другій чверті XVI ст.

«... Василій Іванович, великий князь московський, взяв град Смоленський. Король Сигізмунд... послав проти нього свого воєводу князя Костянтина Івановича Острозького, старосту луцького і брацлавського, з хоробрими воїнами литовськими і руськими. І стали князь з воїнами литовськими проти великої ворожої армії, і вдарили та погубили вісімдесят тисяч, а інших в полон взяли»:

А) «...великий князь московський узяв град Смоленський. Король Сигізмунд... послав свого великого воеводу, славного і великорозумного гетьмана князя Костянтина Івановича Острозького... Самі себе не щадили, і проти великої ворожої армії стали, і вдарили, і багатьох людей війська того вразили, і погубили вісімдесят тисяч, а інших живими в полон узяли»

Б) «... наступного року, коли Болеслав, син мазовецького князя Тройдена, одностайно обраний русинами князем і паном, був знищений з допомогою отрути... Любарт, син литовського князя Гедиміна, захопив це Руське князівство, до котрого потім ... король Казимир вступив з потужним військом і цілком опанував ним ... Любарту ж він ... відступив тільки ... Луцьк з його повітом»

В) «Поляки зібрали сейм... і на тому сеймі вирішили узяти собі государем на королівство великого князя Ягайла... І там Ягайло, увійшовши в церкву, прийняв римську віру і хрестився, і дали йому ім'я Владислав, і потім його коронували, і королеву Ядвігу дали йому в дружини»

6. Увійшовши 1359 р. до складу Молдови і втративши з часом автономію Шипінська земля отримала назву ...:

7. Позначте фортецю, що набула сучасного вигляду, після того як її розширили та реконструювали за молдавського господаря Штефана III:

А) Корець Б) Олесно В) Паланок Г) Хотин

8. Позначте фортецю, зображену на фото:

А) Акерманська (Білгород-Дністровська) Б) Солдайя В) Тустань Г) Хотинська

9. Коли молдавський господар був змушений визнати васальну залежність від турецького султана:

А) середина XIV ст. Б) початок XV ст. В) кінець XV ст. Г) середина XVII ст.

10. У «Повісті минулих літ» Кримський півострів згадується як ...

А) Мавританія Б) Солхат
В) Таврія Г) Тмутаракань

11. Встановіть послідовність панування кочовиків у Північному Причорномор'ї:

А) кримські татари Б) печеніги В) сармати Г) половці

12. У XIV столітті українських земель не було в складі ...

А) Польщі Б) Литви
В) Кримського ханства Г) Угорщини

13. Фортифікаційну споруду, зображену на фото, зведено з метою захисту

А) колонії Генуезької республіки в Криму

Б) маєтків сімей литовських магнатів на Волині

В) володінь Османської імперії на Буковині

Г) земель польської шляхти на Поділлі

14. Яка середньовічна держава володіла в XIV ст. фортецею, зображеною на сучасному фото:

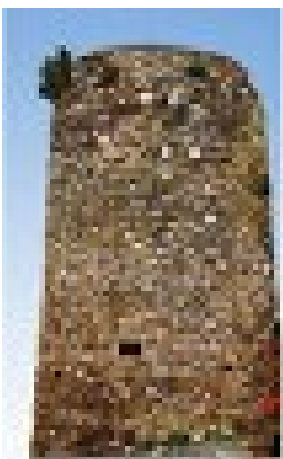
А) Венеція **Б)** Велика Орда **В)** Кримське ханство **Г)** Генуя

15. Вкажіть кримське місто, де збереглася генуезька фортеця, зображена на фото:

А) Бахчисарай **Б)** Керч **В)** Судак **Г)** Феодосія

16. Вкажіть кримське місто, де збереглася генуезька кругла башта, зображена на фото:

А) Алушта **Б)** Керч **В)** Судак **Г)** Феодосія

17. Назва якого міста татарською мовою поширилися протягом XIV – XV ст. на весь регіон:

А) Балаклава **Б)** Бахчисарай **В)** Кафа **Г)** Солхат

18. Хто займав престол Кримського уділу Золотої Орди й, скориставшись її розпадом, проголосив незалежність?

А) Ольгерд **Б)** К. Острозький **В)** Хаджі І Гірей (Герай) **Г)** Д. Вишневецький (Байда)

19. Засновник Кримського ханства, перший кримський хан:

А) Менглі-Гірей **Б)** Ногай **В)** Тохтамиш **Г)** Хаджі-Гірей

20. Що з переліченого стосується кримського хана Хаджі-Гірея:

А) визнав васальну залежність Кримського ханства від Османської імперії

Б) здійснив перший великий похід в Україну, спустошивши Київ

В) проголосив себе першим правителем Кримського ханства

Г) уклав союз із Московією проти Золотої Орди та Литви

21. Представники якого народу збудували в XV ст. в Криму монастир, зображений на фото:

А) вірмени **Б)** греки **В)** караїми **Г)** татари

22. Представники якого народу збудували в XIV - XV ст. в Криму культову споруду, зображену на фото:

А) вірмени **Б)** греки **В)** караїми **Г)** татари

23. Вкажіть, коли виникло незалежне Кримське ханство на чолі з династією Гирейів:

А) на початку XIV століття

Б) в середині XIV століття

В) на початку XV століття

Г) в середині XV століття

24. Позначте рік проголошення незалежності Кримського ханства від Золотої Орди:

А) 1430 рік

Б) 1445 рік

В) 1478 рік

Г) 1482 рік

25. Установіть хронологічну послідовність подій.

А) захоплення Києва монголами

Б) утворення Галицько-Волинської держави

В) коронація Данила Романовича

Г) утворення Кримського ханства

26. Установіть хронологічну послідовність подій.

А) створення Остромирового Євангелія

Б) утворення Кримського ханства

В) захоплення Києва монголами

Г) запровадження християнства як державної релігії

27. Знаком, зображеним на фото, користувались правителі:

А) Кримського ханства

Б) Литовсько-Руської держави

В) Молдовського князівства

Г) Московського князівства

28. Яким роком датується перший напад кримських татар на Поділля та Галичину:

А) 1241 р. Б) 1445 р. В) 1474 р. Г) 1569 р.

29. Коли правитель держави, територію якої заштриховано на картосхемі, визнав васальну залежність від Османської імперії?

А) 1385 р. Б) 1449 р. В) 1478 р. Г) 1489 р.

30. Яка подія відбулася в 1478 р.?

- А) укладення Кревської унії між Литвою та Польщею
- Б) перша згадка про українських козаків у писемних джерелах
- В) битва на річці Сині Води між литовсько-руським військом і монголами
- Г) визнання Кримським ханством васальної залежності від Османської імперії

31. Наприкінці XV ст. Кримське ханство потрапило у васальну залежність від:

- А) Австрійських Габсбургів
- Б) Великого князівства Литовського
- В) Османської імперії
- Г) Речі Посполитої

32. В якому році Менглі-Гирей визнав себе васалом турецького султана:

- А) 1449 р.
- Б) 1482 р.
- В) 1569 р.
- Г) 1648 р.

33. Вкажіть, коли Кримське ханство стало васалом Туреччини і почалися їх набіги на Україну:

- А) на початку XV століття
- Б) у другій половині XV століття
- В) на початку XVI століття
- Г) у середині XVI століття

34. В якому році Менглі-Гирей здійснив перший набіг на Київ, надіславши потім литовському князю чашу та блюдо з Софійського собору:

- А) 1240 р.
- Б) 1362 р.
- В) 1410 р.
- Г) 1482 р.

35. Розташуйте події в хронологічній послідовності:

- А) Кревська унія
- Б) входження Буковини до складу Молдавії
- В) розгром Києва Менглі-Гиреєм
- Г) утворення Подільського воєводства

36. Яким роком датується перший напад військ Османської імперії на Галичину:

- А) 1389 р.
- Б) 1453 р.
- В) 1498 р.
- Г) 1526 р.

37. Після розгрому Великої Орди правитель Криму Менглі-Гирей отримав титул хана в...:

- А) 1362 р.
- Б) 1449 р.
- В) 1502 р.
- Г) 1569 р.

38. Позначте подію, яка відбувалася на території України в XV ст.:

- А) перехід Чернігово-Сіверщини під владу Московського царства
- Б) ліквідація Волинського та Київського удільних князівств
- В) прийняття I Литовського статуту
- Д) Кревська унія

39. Вкажіть, в якому місті знаходився найбільший невольничий ринок Криму:

- А) Бахчисарай
- Б) Кафа

В) Судак

Г) Херсонес

40. Встановіть відповідність між поняттями та визначеннями, що стосуються політичного устрою Кримського ханства:

1) диван	А) управитель східної частини держави
2) калга	Б) привілейований член роду
3) курултай	В) з'їзд родів, що вирішував найважливіші державні питання
4) нуреддин	Г) державна рада
	Д) управитель західної частини держави

41. *Які твердження стосуються Кримського ханства:

- А) утворилося в 1440-х роках унаслідок відокремлення від Золотої Орди
- Б) хани підкорили генуезькі портові міста-колонії південного узбережжя Криму та князівство Феодоро
- В) протягом XV–XVI ст. унаслідок завоювань перетворилося на імперію, володіння якої розмістилися на трьох континентах
- Г) було основним експортером сільськогосподарської продукції на європейський ринок та до Нового Світу
- Д) перебувало у васальній залежності від турецького султана, зобов'язувалося брати участь у його воєнних кампаніях
- Е) влада належала ханам, які походили з ханського роду Гераїв
- Ж) до початку XVIII ст. сплачувало данину Московській державі

42. Позначте резиденцію династії Гераїв:

43. Вкажіть єдиний у світі зразок кримсько-татарської палацової архітектури:

А)

Б)

В)

Г)

44. На картині зображена вільна людина, яка живе військовим промислом або виконує сторожову чи прикордонну службу:

А) бродник Б) гайдамака В) дейнека Г) козак

45. Яким роком датовано першу згадку про українських козаків у писемних джерелах?

А) 1385 р. Б) 1478 р. В) 1489 р. Г) 1514 р.

46. Перша згадка в писемних джерелах про українських козаків датується:

А) 1362 р. Б) 1385 р. В) 1449 р. Г) 1489 р.

47. Позначте причину, яка зумовила знелюднення у 15-16 ст. значних територій України й утворення Дикого поля

- А) входження українських земель до складу Великого Князівства Литовського
- Б) польська експансія на українські землі
- В) розширення кордонів Московської держави
- Г) татарсько-турецькі напади

48. Який стан українського суспільства сформувався в результаті колонізації Дикого Поля?

- А) козацтво Б) міщанство В) селянство Г) шляхта

49. Установіть послідовність суспільно-політичних подій другої половини XIV - першої половини XVI ст.

- А) ліквідація Київського удільного князівства
- Б) битва на річці Сині Води
- В) перша згадка про українських козаків у писемних джерелах
- Г) укладення Кревської унії

50. Установіть відповідність між назвами держав та українськими землями, які їм належали на середину XVI ст.

1) Велике князівство Литовське	А) Буковина
2) Польське королівство	Б) Закарпаття
3) Московське царство	В) Галичина, Холмщина, Західне Поділля
4) Молдавське князівство (васал Османської імперії)	Г) Чернігово-Сіверщина
	Д) Київщина, Волинь, Підляшшя, Східне Поділля

51. Розташуйте події в хронологічній послідовності:

А) Кревська унія	Б) входження Буковини до складу Молдавії
В) розгром Києва Менглі-Гиреєм	Г) утворення Подільського воєводства

3.1.4. Економічний та соціальний розвиток

1. Вкажіть, коли в Україні з'явилися фільварки:

А) середина XIII ст.	Б) кінець XIV- початок XV ст.
В) кінець XV- початок XVI ст.	Г) кінець XVI - початок XVII ст.

2. Вкажіть правильне судження: «Фільварок – це велике володіння...»

1) засноване на праці кріпаків	2) яке має натуральний характер
А) обидва судження вірні	Б) правильне 1-ше судження
В) правильне 2-ге судження	Г) обидва судження невірні

3. Фільварок – це форма господарювання:

- А) козаків Б) міщан В) селян Г) шляхти

4. Багатогалузеве панське господарство, орієнтоване на виробництво збіжжя на продаж:
А) вотчина Б) маєток В) помістя Г) фільварок
5. Виникнення фільварків в українських землях було зумовлено...
А) зростанням економічної могутності цехів та їхньої ролі в торгівлі
Б) зростаючим попитом на зерно на внутрішньому та зовнішніх ринках
В) конкуренцією з боку мануфактурного виробництва в країнах Західної Європи
Г) неефективністю використання в господарстві праці кріпосних селян
6. Поява та поширення в XV-XVI ст. на українських землях фільваркового господарства були зумовлені...
А) зростанням попиту на сільськогосподарську продукцію в країнах Західної Європи
Б) потребою у створенні розгалуженої оборонної лінії проти нападів татар
В) прагненням польської шляхти приборкати українське селянство та козацтво
Г) успіхами в поширенні нових сільськогосподарських культур
7. Який термін потрібно використовувати, характеризуючи фільваркове господарство?
А) займанщина Б) полюддя В) зимівник Г) панщина
8. Позначте процес, притаманний соціально-економічному розвитку українських земель в другій половині XIV - XVI ст.
А) закріпачення селян і поширення панщини
Б) занепад фільваркового господарства
В) формування ринку вільнонайманої праці
Г) початок промислового перевороту

9. Великих литовських, польських і українських феодалів називали ...

- А) магнатами
- Б) боярами
- В) шляхтичами
- Г) служилими боярами

10. Поставте у відповідність категорії залежного селянства та їх стислі характеристики:

1) селяни-данники	А) військовозобов'язані
2) слуги	Б) відпрацьовували панщину
3) тяглові	Г) платили оброк
4) халупники	Е) повністю залежні
5) челядь	

11. Фільварок – це:

- А) багатогалузеве феодальне господарство
- Б) господарство особисто вільного селянина
- В) міра земельного наділу
- Г) форма селянської повинності

12. Фільварок – це ...

- А) добротинне товариство української шляхти, що опікувалося будівництвом православних храмів
- Б) форма промислового виробництва, заснована на розподілі праці й ремісничій техніці, що передувала великій машинній індустрії
- В) багатогалузеве господарство, що базувалося на праці кріпосних селян й орієнтувалося на виробництво сільськогосподарської продукції, перш за все збіжжя на продаж
- Г) корпоративна організація ремісників однієї чи кількох споріднених спеціальностей у містах, що користувалися магдебурзьким правом

13. Вкажіть форму господарювання, поширення якої в XVI ст. спонукало сучасника до висновку, наведеного в уривку:

«Братія шляхетська, побачивши перед собою родючі українські землі, думала на про татар та козаків, а про нову здобич для польського плуга».

- А) зимівник
- Б) слобода
- В) уход
- Г) фільварок

14. Укажіть століття, коли на українських землях (в Галичині) уперше з'являються фільваркові господарства:

- А) XIII
- Б) XIV
- В) XV
- Г) XVI

15. *Визначте характерні риси суспільно-політичного життя Великого князівства Литовського в XIV-XV ст.:

- А) ліквідація дорадчого та станово-представницького органів державної влади
- Б) здійснення судочинства на основі норм «Руської правди»
- В) поступова ліквідація удільних князівств
- Г) формування реєстрового козацтва
- Д) укладення міждержавних уній

- Е) посилення залежності литовських князів від ханів Золотої Орди
- Ж) утвердження абсолютної монархії як форми державного правління

16. Характерним для соціальних процесів на українських землях у XIV - XV ст. стало

- А) завершення юридичного оформлення кріпосного права
- Б) виокремлення духовенства в нову суспільну верству
- В) формування привілейованого шляхетського стану
- Г) зміцнення правового статусу реєстрового козацтва

17. *Вкажіть характерні риси суспільно-політичного життя Великого князівства Литовського в XIV-XV ст.:

- А) надання литовській і польській мовам статусу державних
- Б) збереження судочинства на основі норм «Руської правди»
- В) поступова ліквідація удільного устрою земель
- Г) формування нової суспільної верстви - реєстрового козацтва
- Д) укладення уній з Польським королівством
- Е) збереження язичництва як державної релігії
- Ж) запровадження кріпацтва

18. Форма земельної відробіткової ренти, що передбачала обов'язкову працю залежного селянина власним реманентом у господарстві землевласника, називається

- А) отчина Б) оброк В) панщина Г) фільварок

19. Відробіткова рента, яка характеризується прикріпленням до землі безпосереднього виробника, особистою залежністю селянина від пана та зобов'язанням селянина працювати певний час зі своїм інвентарем в його господарстві:

- А) васалітет Б) натуральний оброк В) панщина Г) слобода

20. Позначте термін, що означає родову знать, аристократію:

- А) унія Б) іконостас
- В) магістрат Г) шляхта

21. Аристократія, провідний привілейований суспільний стан в Україні-Русі в XIV-XVIII ст.:

- А) боярство Б) пани В) старшина Г) шляхта

22. *Вкажіть, які з перерахованих чинників в житті середньовічного цеху слід вважати позитивними:

- А) не можна розширювати майстерню
- Б) кількість майстрів обмежена
- В) речі повинні бути тільки високої якості
- Г) забороняється переманювати покупців
- Д) для майстрів створюються однакові умови праці і торгівлі
- Ж) знищувалися цінні винаходи
- З) забороняється знижувати ціну

23. Поставте у відповідність поняття та визначення:

Б

В

Г

29. Українське місто, яке одним з найперших отримало право на самоврядування:

- А)** Магдебург **Б)** Київ **В)** Львів **Г)** Сянок

30. Орган самоврядування на чолі з бурмистром у містах, що користувалися магдебурзьким правом, називався ...

- А)** віче **Б)** рада **В)** дума **Г)** сейм

31. Міська рада, орган управління міської комуни

- В)** отчина **Г)** громада **В)** магістрат **Г)** фільварок

32. Магістрат — це

- А)** об'єднання ремісників споріднених професій **Б)** орган міського самоврядування
В) голова міського самоврядування **Г)** велике поміщицьке господарство

33. В наведеному уривку з історичного джерела йдеться про ...

«Рада також має запобігати сваркам у місті, боронити від кривд сиріт і вдів... кожен раз, коли виникатиме потреба... радитись про добробут громади... і запобігати шкодам, залагоджувати і розсуджувати всілякі спори... пильнувати обману в мірах і вагах під час продажу товару».

- А)** функції шляхетських сеймиків **В)** діяльність з'їзду князів
Б) повноваження Генеральної ради на Січі **Г)** зміст магдебурзького права

34. Поширення магдебурзького права в XIV-XVII ст. на українських землях сприяло ...

- А)** витісненню з органів міського самоврядування іноземців (поляків, німців тощо)
Б) захисту населення міст від сваволі королівських намісників і великих землевласників
В) поглибленню спеціалізації ремісничого виробництва та утворенню цехів
Г) утвердженню панівного становища українського населення в містах

35. Позначте назву міста, яке отримало магдебурзьке право в XV ст.:

- А)** Львів **Б)** Чернігів
В) Житомир **Г)** Дрогобич

36. *Вкажіть ознаки магдебурзького права, які об'єктивно сприяли формуванню засад громадянського суспільства в Україні:

- А) встановлення виборної системи органів міського самоврядування та судочинства
- Б) втручання у внутрішні справи міст королівських (або великокнязівських намісників)
- В) генерація нових економічних. Політичних та культурних ідей
- Г) гостра конкуренція в економічній сфері між русинами, вірменами та євреями
- Д) заохочення центральною владою переселення до українських міст іноземців
- Е) запровадження з часів Вітовта релігійних обмежень
- Ж) фіксація у ментальності міщан незалежності поглядів, самостійності та відповідальності

37. Поява та використання на українських землях у повсякденному житті слів «магістрат», «дума», «лава» пов'язано з

- А) виникненням козацтва
- Б) запровадженням кріпосного права
- В) утвердженням магдебурзького права
- Г) розповсюдженням реформаційних рухів

38. *Вкажіть прошарки міського міщанства, яке в XIV – XV ст. виділяється в окрему соціальну верству:

- А) бюргери Б) княжата В) магнати Г) пани Д) патриціат
- Е) плебс (посполство) Ж) шляхта

39. У містах, які користувались магдебурзьким правом, за вирішення справ судочинства відповідає:

- А) лава Б) рада В) сеймик Г) цехмістер

40. У містах, які користувались магдебурзьким правом, адміністративні, господарські, фінансові справи має вирішувати:

- А) лава Б) рада В) сеймик Г) цехмістер

41. Орган станового міщанського самоврядування та суду:

- А) війт Б) магістрат В) ратуша Г) цех

42. На фото постали середньовічні міські:

- А) гільдії Б) дзвіниці В) ратуші Г) цехи

43. В описі, наведеному в уривку, йдеться про...

«...Обов'язком ради й бурмистрів є принаймні раз на тиждень або кожний раз, коли вимагатиме потреба, збиратися в ратушу, радитися про добро громади, здобувати нові користі для громади і запобігати шкодам, залагоджувати й розсуджувати всілякі спори, вишукувати способи, щоб їжа і напої у місті не були дорогими, і карати продавців, які порушуватимуть розпорядження райців або загальні ухвали. Окрім цього, вони мають наглядати за пекарями, різниками і шинкарями, пильнувати обману в мірах і вагах під час продажу їжі, напоїв та іншого товару...»

- А) зміст магдебурзького права Б) обов'язки урядовців королівських міст
В) повноваження козацької старшини Г) функції шляхетських сеймиків

44. В уривку з історичного джерела йдеться про:

«Рада також має запобігати сваркам у місті, боронити від кривд сиріт і вдів... кожен раз, коли виникатиме потреба... радитись про добробут громади... і запобігати шкодам, залагоджувати і розсуджувати всілякі спори... пильнувати обману в мірах і вагах під час продажу товару».

- А) функції шляхетських сеймиків Б) повноваження Генеральної ради на Січі
В) діяльність з'їзду князів Г) зміст магдебурзького права

45. Закрита корпоративна реміснича фахова спілка:

- А) братство Б) кооператив В) тред-юніон Г) цех (гільдія)

46. Перша згадка про цехову організацію в українських землях датується:

- А) серединою XIII ст. В) кінцем XIV ст.
Б) першою половиною XIV ст. Г) серединою XV ст.

47. Продовжить уривок з тексту:

«Привілею малярському цеху у Львові є свідченням: «Постановляємо, що всі товариства художні [Львова], коли вони не створені згідно з приписами і в послухові католицькій церкві, треба розпустити. Бо хто ж не бачить, що товариства схизматиків порушують цеховий лад і підривають послух римському костюлу ...».

- А) прагнення католицької церкви вкладати кошти у виробництво
Б) дискримінації ремісників, що сповідували православ'я
В) встановлення державного контролю над цехами
Д) ліквідації цехової організації в місті

48. Земельні ділянки, якими володіли феодали в королівських містах, і які не підлягали міській адміністрації та суду, називалися...

- А) зимівниками Б) сеймиками В) феодами Г) юридиками

49. Позитивний вплив магдебурзького права та Литовських статутів на українських землях:

- А) сприяли становленню правової системи В) призвели до виникнення козацтва
Б) остаточно закріпили селян та закріпили особливі права шляхти Г) сприяли зрівнянню в правах католиків та православних

50. Вкажіть, яку назву мали з'їзди шляхти:

- А) сейми (сеймики) Б) віче

В) конфедерації

Г) ради

51. Встановіть відповідність між поняттями та визначеннями:

1) халупники	А) позацехові ремісники
2) партачі	Б) нижчі шари міського населення, що не мали постійних занять
3) гультяї	Г) збіднілі селяни, які мали у власності тільки хату
4) коморники	Е) збіднілі селяни, які оселилися при дворі заможних селян
5) (під)сусідки	

52. Загальна назва міського уряду, що набула поширення на початку XIV ст. в українських містах, де функціонувало міське самоврядування, – це

- А) цех Б) віче В) вотчина Г) магістрат

53. Назвіть орган самоврядування на чолі з бурмистром у містах, що користувалися магдебурзьким правом:

- А) віче Б) лава В) рада Г) сейм
В) Г)

54. Встановіть відповідність між термінами та їхніми визначеннями:

1) цех	А) орган управління містом або його частиною
2) магістрат	Б) родова знать, аристократія
3) шляхта	Г) особиста гвардія турецького султана
4) унія	Е) самоврядна громада вільних ремісників одного фаху
	З) державно-політичний союз, угода

55. Повстання під проводом Мухи та А. Борулі, що охопило Молдавію, Буковину та Галичину відбулося...

- А) 1490-1492 рр. Б) 1514 р. В) 1591-1593 рр. Г) 1594-1596 рр.

56. На картині зображено епізод повстання під проводом Мухи, яке відбувалося наприкінці:

- А) XIII ст. Б) XIV ст. В) XV ст. Г) XVI ст.

57. Виключіть зайве в кожному рядку:

А) 1Литва, 2Московія,3 Польща,
4Чехія

Б) 1Бахчисарай,2 Кафа, 3Корсунь,
4Солхат

В) 1бюргер, 2магістрат, 3фільварок,
4цех

Г) 1шляхта, 2магнати, 3пани,4 плебс
34.

3.1.5. Культура XIV- першої половини XVI ст.

1. *Які твердження можуть бути використані для характеристики соціокультурної ситуації в українських землях у складі Великого князівства Литовського у другій половині XIV — першій половині XVI ст.?

А) будівництво мурованих замків-резиденцій магнатів

Б) втрата авторитету православної церкви та духівництва серед вірян

В) збільшення кількості друкованих книжок для потреб широких верств населення

Г) злиття елітних прошарків у єдиний шляхетський стан

Д) на Правобережжі зростає кількість міст, наділених магдебурзьким правом

Е) перетворення запорозького козацтва на провідну верству українського суспільства

Ж) поширення світського портрета у живописі

2. Хто з українських гуманістів – представників європейського Відродження – вперше заперечив божественне походження влади та держави, обстоював невтручання церкви в державні справи, категорично висловився проти підпорядкування світської влади духовній:

А) Ю. Котермак (Дрогобич) Б) С. Оріховський В) Ф. Скорина Г) Ш. Фіоль

3. Вкажіть, який факт підтверджує думку істориків, що «культура України XIV-XV ст., розвиваючись на національній основі, залишалася відкритою для зовнішніх запозичень»:

А) проникнення європейських канонів планування та будівництва міст, оборонних споруд

Б) збереження та розвиток традиційних жанрів усної народної творчості

В) гальмування та занепад культурного життя внаслідок монгольської навали

Г) збільшення кількості шкіл при православних церквах і монастирях

4. Позначте особливість розвитку української культури XIV-XVII ст., яку підкреслює наявність у Львові зображеної будівлі:

- А) вплив золотоординського культурного спадку
- Б) етнічне розмаїття створювало сприятливі умови для зближення культур
- В) збереження традиційних форм культури
- Г) поширення світоглядних та етичних цінностей гуманізму

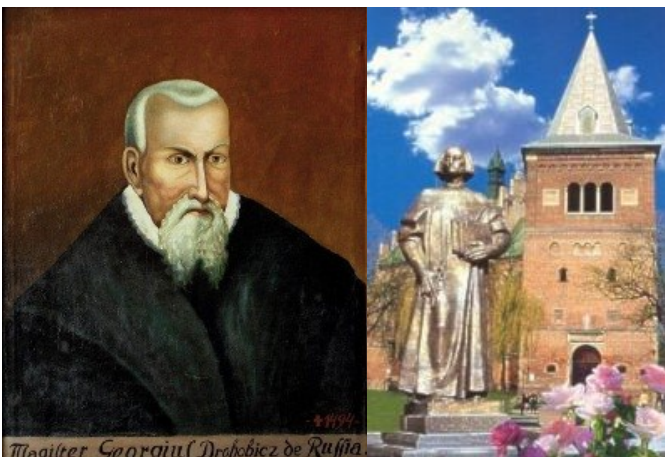
5. Син ремісника з Дрогобича, доктор медицини і ректор Болонського університету, автор «Прогностичної оцінки 1483 року» - першої наукової роботи, виданої за кордоном українським автором, повернувшись до Кракова викладав в місцевому університеті і мав титул «королівського медика»:

- А) Ю. Котермак
- Б) П. Русин
- В) С. Оріховський
- Г) Г. Смотрицький

6. Посаду ректора якого європейського університету обіймав Ю. Котермак (Дрогобич):

- А) Сорбоннського
- Б) Падуанського
- В) Болонського
- Г) Празького

7. Вкажіть, в якому з уривків, узятих з історичних джерел, йдеться про Юрія Дрогобича:

- А) «Український першодрукар. Засновник друкарні в Кракові. У 1491 р. надрукував чотири богослужбні книги церковнослов'янською мовою...»
- Б) «Волинський князь, «некоронований король Русі». 1497 р. очолив збройні сили Великого князівства Литовського. Здобув перемогу над ординцями в битві під Вишневцем...»
- В) «... Український філософ, астроном, астролог, викладав у Болонському університеті.

У 1481-1482 рр. – ректор цього навчального закладу. Перший відомий нам український автор друкованої книги – «Прогностична оцінка поточного 1483 року».

Г) «Володар Галицько-Волинського князівства зі столицею у м. Володимир. титулував себе «королем Русі, князем Лодомерії». Його правління було періодом розквіту держави...»

8. Укажіть ім'я друкаря, який видав першу книжку церковнослов'янською мовою:

А) Юрій Дрогобич

В) Іван Федоров

Б) Костянтин Острозький

Г) Швайпольт Фіоль

9. Розташуйте події в хронологічній послідовності:

А) друк Ш. Фіолем книжок кириличним шрифтом

Б) перший похід татарських військ під проводом Менглі-Гірея в Україну

В) битва під Вількомиром

Д) остаточна ліквідація самостійності Київського князівства

10. Розташуйте події в хронологічній послідовності:

А) початок друкування книжок слов'янськими мовами

Б) утворення Великого князівства Руського

В) визнання Кримом васальної залежності від турецького султана

Г) утворення Великого князівства Литовського

11. Найбільш відому збірку книжкових мініатюр, виконаних Спиридоном, містить ...

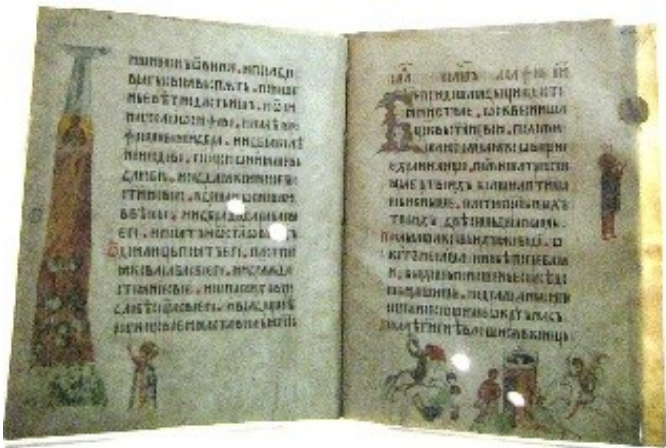
А) Київський короткий літопис

Б) Київська псалтир

В) Києво-Печерський патерик

Г) «Тріодь пісна»

12. Мініатюри, виконані наприкінці XIV ст. протодияконом Спиридоном, прикрашають:

А) Київський короткий літопис

Б) Київський псалтир

В) Києво-Печерський патерик

Г) «Тріодь пісн»

14. Оберіть правильне твердження:

А) «Наприкінці 40-х рр. XI ст. внаслідок одруження короля Генріха I з князівною Анною Ярославівною, загострились відносини Русі з Візантією»

Б) «Данило Романович 1245 року зустрівся з Батисом і отримав підтвердження своїх прав на князювання в Галичині та Волині»

В) «Походи кримських орд на українські землі мали наслідком їхнє захоплення і приєднання до володінь Кримського ханства»

Г) Перший український учений, чий твір наприкінці XV ст. було надруковано українською мовою, - Швайпольт Фіоль

15. З ім'ям Швайпольта Фіоля пов'язано ...

А) друкування в Кракові слов'янських книг кириличним шрифтом

Б) створення в Луцьку «слов'яно-греко-латинської» школи.

В) організація у Львові першого єзуїтського колегіуму

Д) отримання Київським братством права ставропігії

16. Друкар, який першим видав книжки кириличним шрифтом ...

А) Й. Гутенберг

Б) Ф.-Г. Скорина

В) І. Федоров

Г) Ш. Фіоль

17. Установіть послідовність подій

А) Грюнвальдська битва

Б) з'їзд монархів Європи в Луцьку

В) друк перших книг церковнослов'янською мовою

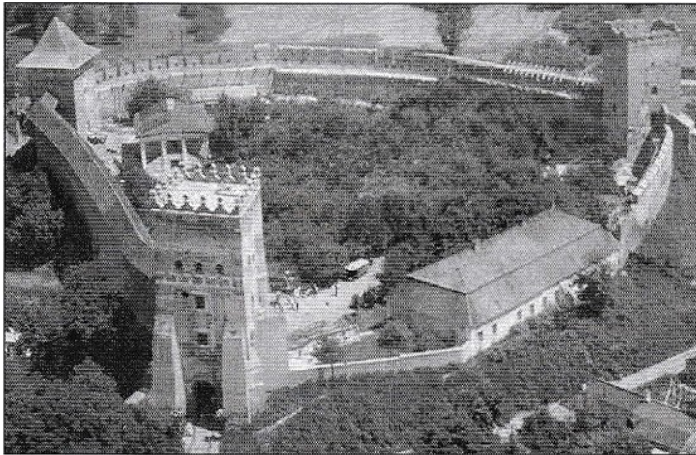
Г) проголошення незалежності Кримського ханства

18. Вкажіть замок, що був резиденцією великих князів литовських і місцем проведення 1429 р. з'їзду монархів Європи:

- А) Луцький Б) Меджибізький В) Острозький Г) Свірзький

19. На фото зображено

- А) Меджибізький замок Б) Верхній замок у Луцьку
В) Кам'янець-Подільську фортецю Г) Хотинську фортецю

20. На фото зображено середньовічну башту

- А) Верхнього замку у Луцьку В) Генуезької фортеці у Судаку
Б) Високого замку у Львові Г) Кам'янець-Подільської фортеці

21. Укажіть назву пам'ятки архітектури, зображеної на фото:

- А) Верхній замок у Луцьку
- В) Кам'янець-Подільська фортеця

- Б) Генуезька фортеця у Судаку
- Г) Хотинська фортеця

22. На поштовій листівці XIX ст. постає:

- А) Верхній замок у Луцьку
- В) Кам'янець-Подільська фортеця

- Б) замок Паланок
- Г) Меджибізький замок

23. Укажіть назву пам'ятки архітектури, зображеної на фото:

- А) Верхній замок у Луцьку
- В) Кам'янець-Подільська фортеця

- Б) Генуезька фортеця у Судаку
- Г) Хотинська фортеця

24. На фото зображено мури:

- А) Аккерманської (Білгород-Дністровської) фортеці Б) Генуезької фортеці у Судаку
В) Кам'янець-Подільської фортеці Г) Хотинської фортеці

25. На фото зображено

- А) Хотинську фортецю Б) Меджибізький замок
В) Межиріцький монастир-фортецю Г) замок у Підгірцях

26. На давній поштовій листівці зображено замок:

- А) Меджибізький Б) Острозький В) Паланок Г) у Підгірцях

27. На листівці 1900 р. зображено замок:

А) Високий (у Львові) Б) Верхній (у Луцьку) В) Острозький Г) Меджибізький

28. Пам'ятка, зображена на фото, належить до історико-архітектурної спадщини

А) Волині Б) Галичини В) Криму Г) Поділля

29. На фото зображено башти

А) Хотинської фортеці
Б) Меджибізького замку

В) Острозького замку
Г) Кам'янець-Подільської фортеці

30. Якій з українських князівських сімей належав замок, зображений на рисунку:

А) Вишневецьким Б) Корецьким В) Острозьким Г) Сангушкам

31. Якій з українських князівських сімей належав замок, зображений на фото:

А) Вишневецьким Б) Заславським В) Острозьким Г) Сангушкам

32. Вкажіть, що зумовило будівництво зображених на фото Покровської церкви с. Сутківці на Поділлі та Троцької церкви с. Зимне на Волині (XV ст.) та подібних їм.

- А) запозичення мусульманських канонів будівництва храмів
- Б) наслідування візантійської архітектурної традиції
- В) періодичні козацько-селянські повстання
- Д) постійна небезпека спустошливих татарських набігів

33. Позначте фото, на якому зображено Покровську церкву-фортецю в Сутківцях:

34. Вкажіть, що зумовило будівництво в XIV - XV ст. зображених на фото та подібних їм культових споруд:

- А) постійна небезпека спустошливих татарських набігів
- Б) періодичні козацько-селянські повстання
- В) наслідування романської архітектурної традиції
- Г) зростання феодалного землеволодіння шляхом загарбання земель селянських общин

35. Укажіть назву пам'ятки архітектури, зображеної на фото:

- А) Верхній замок у Луцьку
Б) Генуезька фортеця у Судаку

- В) Кам'янець-Подільська фортеця
Г) Хотинська фортеця

36. Фортеця, зображена на фото, належить до історико-архітектурної спадщини:

- А) Волині Б) Галичини В) Криму Г) Поділля

37. Палац, зображений на фото, належить до культурної та історико-архітектурної спадщини:

- А) Волині Б) Галичини В) Криму Г) Поділля

38. Оборонна споруда, зображена на фото:

- А) Акерманська (Білгород-Дністровська) фортеця
В) Генуезька фортеця у Судаку

- Б) Верхній замок у Луцьку
Г) Хотинська фортеця

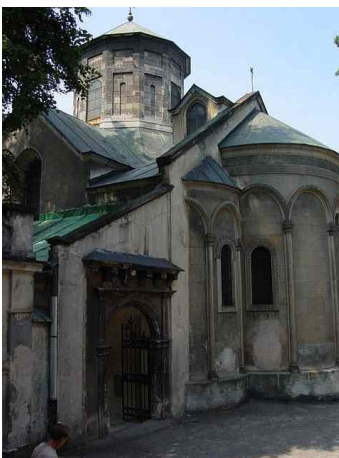
39. Укажіть назву пам'ятки архітектури, зображеної на фото:

- А) Вірменський собор у Львові
Б) замок Паланок (Мукачівський замок)

- В) костел святого Варфоломія в Дрогобичі
Г) Покровська церква-фортеця в с. Сутківцях

40. Укажіть назву пам'ятки архітектури, зображеної на фото:

- А) Вірменський собор у Львові
Б) замок Паланок (Мукачівський замок)

- В) костел святого Варфоломія в Дрогобичі
Г) Покровська церква-фортеця в с. Сутківцях

41. Пам'ятка архітектури Львова, зображена на фото, пов'язана із життєдіяльністю міської громади

А) вірмен Б) німців В) поляків Г) євреїв

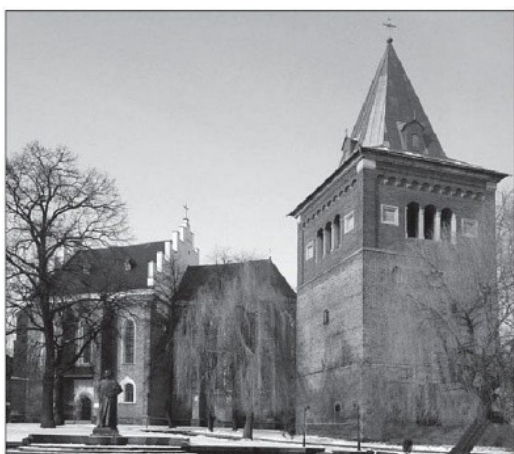
42. Укажіть назву пам'ятки архітектури, зображеної на фото:

А) костел святого Варфоломія в Дрогобичі
В) Успенський собор у Володимирі

Б) Покровська церква-фортеця в с. Сутківцях
Г) церква святого Пантелеймона поблизу Галича

43. Пам'ятка архітектури, зображена на фото, є окрасою міста

А) Хотина Б) Дрогобича В) Луцька Г) Львова

44. Зображений на фото костел є окрасою...

А) Дрогобича Б) Львова В) Луцька Г) Ужгорода

45. Вкажіть архітектурний стиль, в якому збудовано споруду, зображену на фото:

А) бароко Б) готика В) рококо Г) романський

46. Вкажіть архітектурний стиль, в якому збудовано споруду, зображену на фото:

А) бароко Б) готика В) Ренесанс Г) романський

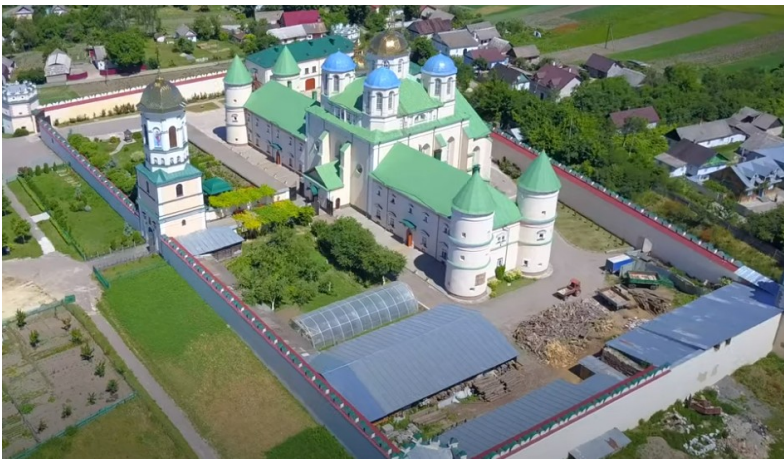
47. Укажіть назву пам'ятки архітектури, зображеної на фото:

- А) Троїцький Межиріцький монастир
В) Покровська церква-фортеця в с. Сутківцях

- Б) Острозький замок
Г) Меджибізький замок

48. Пам'ятка, зображена на фото, належить до історико-архітектурної спадщини:

- А) Волині Б) Галичини В) Закарпаття Г) Поділля

49. Яка з українських князівських сімей пов'язана з будівництвом зображеного монастиря-фортеці:

- А) Вишневецькі Б) Корецькі В) Острозькі Г) Четвертинські

50. Укажіть назву пам'ятки архітектури, зображеної на фото:

- А) Вірменський собор у Львові
Б) замок Паланок (Мукачівський замок)

- В) костел святого Варфоломія в Дрогобичі
Г) Покровська церква-фортеця в с. Сутківцях

51. Укажіть назву пам'ятки архітектури, зображеної на фото:

- А) Вірменський собор у Львові
Б) замок Паланок (Мукачівський замок)

- В) костел святого Варфоломія в Дрогобичі
Г) Покровська церква-фортеця в с. Сутківцях

52. Пам'ятка, зображена на фото, є перлиною історико-архітектурної спадщини

- А) Волині Б) Закарпаття В) Галичини Г) Буковини

53. Позначте замок, збудований на горі вулканічного походження і перетворений на свою резиденцію подільським князем Федором Коріатовичем II:

А) Корецький Б) Меджибізький В) Мукачівський Г) Олеський

54. Позначте зображений на фото замок:

А) Луцький Б) Олеський В) Острозький Г) Паланок

55. Укажіть назву пам'ятки архітектури, зображеної на фото:

А) костел святого Варфоломія в Дрогобичі
Б) Покровська церква-фортеця в с. Сутківцях

В) Успенський собор у Володимирі
Г) церква Зішестя Святого Духа в Потеличі

56. На фото зображено

А) Іллінську церкву в Суботові

Б) церкву Зішестя Святого Духа в Потеличі

В) Покровську церкву-фортецю в Сутківцях

Г) Преображенську церкву у Великих Сорочинцях

57. Укажіть назву пам'ятки архітектури, зображеної на фото:

А) Іллінська церква в Суботові

В) Троїцький собор у Новомосковську

Б) костел святого Варфоломія в Дрогобичі

Г) церква Зішестя Святого Духа в Потеличі

57. Позначте фото, на якому зображено церкву Зішестя Святого Духа в Потеличі:

А)

Б)

В)

Г)

58. Вкажіть місто, в якому розташована культова споруда, збудована великим мусульманським зодчим Сінаном:

А) Євпаторія Б) Одеса В) Керч Г) Херсон

59. На фото зображено найстарішу споруду:

А) Бахчисараю Б) Севастополя В) Сімферополя Г) Херсона

60. Установіть відповідність між зображеннями пам'яток архітектури та їхніми назвами:

1

2

3

4

- А) генуезька фортеця у Криму
 Б) замок Паланок (Мукачівський замок)
 В) замок Любарта (Луцький замок)

- Г) Хотинська фортеця
- Д) ханський палац у Бахчисарі

61. Установіть відповідність між зображеннями архітектурних пам'яток пізнього середньовіччя та місцями їхнього розташування:

- А) Дрогобич
- Б) Львів
- В) Луцьк
- Г) Потелич
- Д) Сутківці

62. Укажіть назву пам'ятки культури, зображеної на фото:

- А) Євангеліст Лука. Мініатюра з Остромирового Євангелія
- Б) Євангеліст Лука. Гравюра з львівського «Апостола»
- В) ікона святого Юрія Змієборця із с. Станілі
- Г) мініатюра Пересопницького Євангелія із зображенням Георгія Побідоносця

63. Позначте створену в XIV ст. ікону св. Юрія-Змієборця зі Станилі:

64. Позначте ікону Юрія-Переможця зі Станилі (XIV ст.):

В) Г)

65. Укажіть назву наведеної ікони:

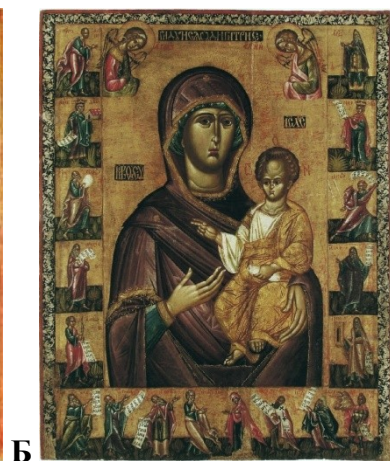
А) ікона Богородиці з пророками з церкви у Підгородцях

Б) ікона «Вознесіння Христове»

В) ікона «Покров Богородиці»

Г) ікона «Успіння Богородиці»

66. Укажіть ікону Богородиці з села Красове, датовану кінцем XV- початком XVI ст.

А Б

67. Укажіть назву наведеної ікони:

А) ікона Богородиці з пророками з церкви у Підгородцях

Б) ікона «Вознесіння Христове»

В) ікона «Покров Богородиці»

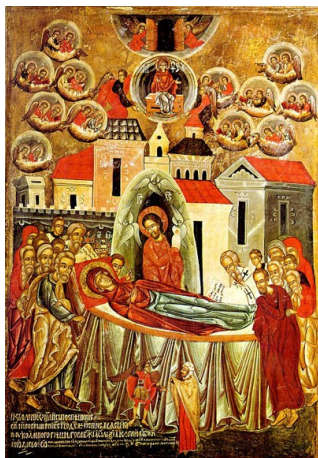
Г) ікона «Успіння Богородиці»

68. Хто є автором ікони, репродукцію якої зображено на фото?

А) И. Руткович Б) О. Горошкович В) Й. Кондзелевич Г) М. Петрахович

69. Укажіть автора наведеної ікони:

А) Олексій Горошкович
Б) Йов Кондзелевич
В) Грицько Малярєнко
Г) Микола Петрахович

70. Яка з ікон, зображених на фото, належить пензлю О. Горошковича?

71. Позначте ікону Богородиці, що належить пензлеві маляра О. Горошковича:

А)

Б)

В)

Г)

72. Вплив якого мистецького стилю з властивими йому світськими рисами позначився на зображених іконах:

А) бароко Б) готики В) візантійського Г) Ренесансу

73. Позначте ікону, що належить пензлеві маляра О. Горошковича:

74. Вкажіть правильне твердження:

«До особливостей української культури XIV-XV ст. відноситься...»

- 1) зародження епічної поезії українського народу – історичних пісень та дум
- 2) розповсюдження готичного стилю в архітектурі

А) обидва твердження вірні

Б) правильне 1-ше твердження

В) правильне 2-ге твердження

Г) обидва твердження невірні

Зміст

3.2. Річ Посполита.....	1
3.2.1. Люблінська унія.....	1
3.2.2. Братства. Берестейська унія. Полемічна література.....	15
3.2.3. Козацтво. Запорізька Січ. Повстання 1590-х рр.....	30
3.2.4. Доба героїчних походів. П. Сагайдачний.....	46
3.2.5. Козацькі повстання 1620-1630-х рр. «Ординація...».....	59
3.2.6. Культура другої половини XVI – першої половини XVII ст. П. Могила.....	72

3.2. Річ Посполита

Братство, воєводство, Запорозька Січ, гетьман, городове (низове, реєстрове) козацтво, греко-католицька церква, «Золотий спокій», клейноди, кошовий отаман, кріпак, панщина, полемічна література, старшина, фільварок

3.2.1. Люблінська унія

1. Протягом XVI ст. в Україні домінуючим стало виробництво:

А) натуральне Б) промислове В) аграрно-індустріальне Г) товарне

2. Поставте етапи процесу закріпачення в логічній послідовності:

А) заснування фільварків

Б) розвиток товарно-грошових відносин

В) зростання спротиву селянства

- Г) обмеження права уходу з землі
Д) законодавче прикріплення селян до землі

3. Розставте по сходах соціальної драбини соціальні групи населення Речі Посполитої:

- А) князі
Б) міщани
В) пани, бояри
Г) селяни
Е) шляхта

4. Встановіть відповідність між зображеннями представників окремих верств суспільства XVI-XVII ст. та їхніми стислими характеристиками:

- А) Вони можуть вивчати будь-які, без винятку, цехові ремесла та в них працювати, навчати товаришів й учнів будь-якого ремесла, засновувати цехи й ремісничі братства і, згідно із звичаєм, бути у них старшими і сеньйорами
Б) Шляхта дуже нечисленна, наслідуює польське і, схоже, соромиться того, що належить до іншої, аніж римська, віри
В) Коли вони задумують йти на море, роблять це без дозволу короля. Скликають раду і вибирають отамана, який буде ними командувати під час походу
Г) Селяни мусять працювати власноручно і зі своїми кіньми три дні на тиждень на користь свого пана, а також сплачувати йому залежно від наділу, який тримають, зерно, курей, гусей і курчат перед святами
Д) Римські католики мають у місті чотири костьоли, а саме: кафедральний собор, храм домініканців на ринку, бернардини — попід горою, а з недавнього часу — єзуїти, які розмістилися між бернардинами і річкою; греко-русини мають близько десяти храмів, які вони називають церквами

5. В XVI ст. більша частина українських земель була зосереджена в руках:

- А) магнатів Б) козаків В) сусідських общин Г) козаків

6. Вкажіть правильне судження:

«Характерною рисою економічних відносин в Україні кінця XVI – першої половини XVII ст. було ...»

- 1) «... зосередження в руках магнатів величезних земельних володінь за рахунок успадкованих володінь, шлюбних зв'язків, скупівлі маєтків, королівських пожалувань тощо»
2) «... стрімке зростання фільваркового господарства, зумовлене підвищенням попиту на хліб та іншу сільськогосподарську продукцію на ринках Центральної та

А) обидва судження вірні
Б) правильне 1-ше судження
В) правильне 2-ге судження
Г) обидва судження невірні

А) на початку XIV ст. Б) в середині XV ст. В) наприкінці XV ст. Г) в середині XVI ст.

А) духовенство Б) купецтво В) реєстрове козацтво Г) шляхта

А) селяни були особисто вільними, але виплачували оброк
Б) переважали вільні селяни-общинники, що володіли землею
В) панщина доходила до шести днів на тиждень
Д) селяни володіли землею і платили державні податі

А) наприкінці XV ст. Б) в середині XVI ст. В) на початку XVII ст. Г) в середині XVII ст.

А) науково-технічна (технологічна) **Б) промислова (промисловий переворот)**
В) сільськогосподарська **Г) торгівельна (революція цін)**

А) козацтво, цех, магістрат, вотчинне землеволодіння
Б) шляхта, помісне землеволодіння, закупи, полюддя
В) магнатське землеволодіння, фільварки, панщина, кріпацтво
Д) бюргери, покозачення, князівське землеволодіння, мануфактура

А) латифундія **Б) дворище**
В) фільварок **Г) маєток**

14. Про яке місто, зображене на карті XVII ст., ведеться оповідь у цитованому документі:

«...Місто ділилося на три частини: південна була заселена вірменами, які мали там свій окремий ринок, ратушу, гарну церкву і багато добре збудованих купецьких будинків. Центральну частину займали руси. Вони мали великий міський дім з високою вежею, кілька гарних церков грецької релігії. У північній частині міста мешкали поляки, які теж мали там свої костьоли, ратушу й ринок. Кожна частина міста мала своє окреме управління... жило ще понад сімдесят єврейських родин, старшина яких також вершила судові справи своїх...»

А) Острог Б) Львів В) Київ Г) Кам'янець-Подільський

15. Про яке місто, зображене на картині середини XVII ст., йдеться у цитованому документі середини XVI ст.:

«... наповнений чужоземними товарами, бо немає відомішого, коротшого й надійнішого шляху, ніж стародавня й загальновідома в усіх своїх звивинах дорога, що веде з чорноморського порту, тобто з міста Кафи, через Таврійські ворота (Перекоп) до ... по ній з Азії, Персії, Індії, Аравії, Сирії везуть на північ у Москву, Швецію й Данію коштовне каміння, шовк і золоте тканина, ладан, фіміам, шафран, перець та інші пахоці. Чужоземні купці, які часто мандрують цією дорогою, збираються у валки до тисячі душ, звані караванами, із багатьма навантаженими візками й нав'юченими верблюдами...»

А) Київ Б) Львів В) Біла Церква Г) Кам'янець-Подільський

16. Поширення фільварків на українських землях було зумовлене:

- А) зростанням економічної могутності цехів та їхньої ролі в торгівлі
- Б) конкуренцією з боку мануфактурного виробництва в країнах Західної Європи
- В) неефективним використанням у господарстві праці кріпосних селян
- Г) попитом на збіжжя на внутрішньому та зовнішніх ринках

17. Картосхему доречно використати при розгляді подій польсько-литовського періоду історії України, що відбулися:

А) наприкінці XV ст.

Б) у першій половині XVI ст.

В) у другій половині XVI – на початку XVII ст.

Г) у 30-х рр. XVII ст.

18. У результаті Люблінської унії українські землі Подніпров'я, Волині та Східного Поділля переходили під владу

А) Османської імперії

Б) Московського царства

В) Польського королівства

Г) Молдавського князівства.

19. Вкажіть, коли відбулася описана нижче подія:

«Ми, Сигізмунд Август, даною грамотою оголошуємо таке: на скликаному цьому сеймі закінчили справу унії між Великим князівством Литовським та королівством Польським в братерській любові і за згодою обох народів».

А) перша половина XVI ст.

В) перша половина XVII ст.

Б) друга половина XVI ст.

Г) друга половина XVII ст.

20. В уривку йдеться про укладення унії

«Ми, Сигізмунд Август, даною грамотою оголошуємо таке: на скликаному цьому сеймі закінчити справу [об'єднання] між князівством Литовським та королівством Польським у братерській любові й за згодою обох народів...»

А) Кревської

Б) Берестейської

В) Городельської

Г) Люблінської

21. Картина Я. Матейка зображує епізод:

А) Берестейської унії Б) Земського собору В) Люблінської унії Г) Переяславської ради

22. Вкажіть документ, наведений в уривку:

«Королівство Польське і Велике князівство Литовське віднині складають вже одне, неподільне тіло, а також одну, спільну Річ Посполиту, в якій дві держави і два народи поєдналися і злилися в один народ і в одну державу. Цим подвійним народом віднині на вічні часи має управляти одна голова, один пан і один спільний король, який буде обиратися спільними голосами поляків і литовців...»

А) Кревська унія 1385 р. Б) Городельська унія 1413 р.
В) Другий Литовський статут 1566 р. Г) Люблінська унія 1569 р.

23. Вкажіть, яка подія відбулася в 1569 р.:

А) заснування першої Запорозької Січі на о. Мала Хортиця
Б) похід козаків під проводом П. Сагайдачного на Московське царство
В) об'єднання Великого князівства Литовського та Польського королівства
Д) укладення козацького реєстру польським королем Стефаном Баторієм

24. Вкажіть правильне твердження:

«З укладенням Люблінської унії на українських землях...»

1) «...ліквідовуються удільні князівства»
2) «... у системі судочинства залишалися в силі Литовські статuti»
А) обидва твердження правильні Б) тільки 1-ше твердження вірне
В) тільки 2-ге твердження вірне Г) обидва твердження неправильні

25. Вкажіть правильне твердження:

«З укладенням Люблінської унії було утворено державу Річ Посполиту ...».

1) «...з одним королем, спільним сеймом і сенатом»
2) «...в якій литовські та українські землі зберігали самостійність в проведенні внутрішньої та зовнішньої політики»
А) обидва твердження правильні Б) тільки 1-ше твердження вірне
В) тільки 2-ге твердження вірне Г) обидва твердження неправильні

26. Вкажіть, якого року відбулося зображене на гравюрі XVI ст. укладення Люблінської унії між Польщею та Литвою:

А) 1569 рік

Б) 1570 рік

В) 1571 рік

Г) 1572 рік

27. Вкажіть, в якому році утворилася Річ Посполита:

А) 1385 рік

Б) 1413 рік

В) 1569 рік

Г) 1596 рік

28. На фото зображено герб, яким з середини XVI ст. починає користуватися:

А) Кримське ханство

Б) Московське царство

В) реєстрове козацтво

Г) Річ Посполита

29. Вкажіть рік об'єднання Великого князівства Литовського з Польщею в одну державу:

А) 1385 рік

Б) 1569 рік

В) 1591 рік

Г) 1596 рік

30. Люблінська унія 1569 р. — це угода про:

А) династичний шлюб литовського князя та польської королеви на умовах прийняття Великим князівством Литовським католицизму

Б) об'єднання Польського королівства й Великого князівства Литовського в єдину федеративну державу — Річ Посполиту

В) припинення існування Великого князівства Литовського шляхом його включення до складу Польського королівства

Г) спільні воєнні дії військ Великого князівства Литовського та Польського королівства проти Тевтонського ордену

31. У складі якої держави опинилась більшість українських земель внаслідок Люблінської унії 1569 р.:
- А) Гетьманщини як складової частини Московського царства
 - Б) Великого князівства Литовського як складової частини Речі Посполитої
 - В) Великого князівства Руського як складової частини Речі Посполитої
 - Г) Польського королівства як складової частини Речі Посполитої
32. Коли більшість українських земель опинилася у складі Польської держави:
- А) 1385 рік
 - Б) 1413 рік
 - В) 1569 рік
 - Г) 1596 рік
33. Позначте причину, яка спонукала Велике князівство Литовське укласти Люблінську унію з Польським королівством:
- А) військова підтримка у відсічі агресії з боку Тевтонського ордену
 - Б) військова допомога в боротьбі проти Османської імперії
 - В) війна з Угорським королівством
 - Д) поразки у війні з Московською державою
34. *Укажіть причини Люблінської унії 1569 р.:
- А) литовська шляхта прагнула об'єднання, щоб посилити свої позиції у державі
 - Б) ліквідація загрози з боку Тевтонського ордену
 - В) об'єднання зусиль для боротьби з козацько-селянськими повстаннями
 - Г) польські магнати прагнули взяти під контроль українські землі
 - Д) прагнення Великого князівства Литовського та Королівства Польського не допустити вторгнення на територію Литви Московського царства
 - Е) прагнення православного духовенства зберегти церкву, перейшовши під протекторат Папи Римського
 - Ж) спільний захист від татарських набігів
35. Вкажіть, внаслідок якої події українські землі ввійшли до складу Речі Посполитої:
- А) укладення Люблінської унії
 - Б) набігів кримських татар на українські землі
 - В) укладення Берестейської унії
 - Д) Лівонської війни
36. Зазначте уривок з історичного джерела, в якому йдеться про укладення Люблінської унії 1569 р.:
- А) «... государ Ягайло, великий князь, з усіма своїми ще нехрещеними братами, ближніми, ... жагуче бажає й просить прийняти їх у католицьку віру святої римської церкви ... обіцяє свої литовські й руські землі навік приєднати до королівства Польського...»
 - Б) «Ми присягаємо той мир тримати твердо, без будь-якої хитрості... Королю держати сповна землю Львівську, а нам держати Володимирську, Луцьку, Белзьку, Холмську та Берестейську. Мир тримати від Покрови Богородиці два роки...»
 - В) «Ми, Сигізмунд Август, даною грамотою оголошуємо таке: на скликаному цьому сеймі закінчили справу між князівством Литовським та королівством Польським в братерській любові і за згодою обох народів...»

Г) «... Отож ми, генеральна старшина, кошовий отаман і все Військо Запорозьке домовилися і постановили з гетьманом ... що із генеральними особами мають радитися гетьман про ... всякі публічні справи, нічого без їхнього дозволу не починаючи...»

37. Чи правильне твердження?

З укладенням Люблінської унії на українських землях:

1) ліквідовуються удільні князівства;

2) в системі судочинства залишалися в силі Литовські статuti.

А) обидва твердження правильні

Б) тільки 1-ше твердження вірне

В) тільки 2-ге твердження вірне

Г) обидва твердження неправильні

38. Після укладення Люблінської унії на приєднаних до Польського королівства українських землях було:

А) заборонено українській шляхті обіймати місцеві урядові посади

Б) замінено руську мову в діловодстві польською

В) збережено судочинство на основі Литовських статутів

Г) ліквідовано удільні князівства

39. Що було одним із наслідків укладання Люблінської унії:

А) ліквідація Великого князівства Литовського

Б) гальмування процесів ополячення української шляхти

В) послаблення протистояння на релігійному підґрунті

Г) включення українських земель до складу Польського королівства

40. *Серед запропонованих тверджень виберіть умови, що відповідають Люблінській унії:

А) абсолютну владу в державі мав польський король

Б) більшість українських земель перебувало під владою Князівства Литовського

В) вільні селяни отримали право займати у власність землю на Лівобережжі

Г) князівство Литовське повністю припинило своє існування

Д) найвищим органом влади був сейм

Е) українські землі переходили під владу Польського королівства

Ж) утворювалася держава Річ Посполита

41. Вкажіть, на якій схемі правильно відображено основні умови Люблінської унії 1569 р.:

А)

Б)

В)

Г)

42. На карті заштриховано територію:

А) Великого князівства Руського за князя Свидригайла Ольгердовича після битви під Вількомиром 1435 р.

Б) Київського та Волинського удільних князів, об'єднаних під владою князя Володимира Ольгердовича після Грюнвальдської битви 1410 р.

В) українських земель, що увійшли до складу Польського королівства після Люблінської унії 1569 р.

Д) української козацької держави – Війська Запорозького – за умовами Зборівського мирного договору 1649 р.

43. Одне з рішень Люблінського сейму 1569 р. - ...

А) запровадження єдиного сейму та єдиної грошової одиниці в межах нової держави – Речі Посполитої

Б) збереження в новоутвореній Речі Посполитій Київського та Волинського удільних князівств

В) ліквідація Великого князівства Литовського шляхом його включення до складу Польського королівства

Г) визнання владою Речі Посполитої догмату про сходження Духа Святого не тільки від Бога-Отця, а й від Бога-Сина

44. Результатом якої унії було утворення Речі Посполитої ...

А) Кревської 1385 року

Б) Городельської 1413 року

В) Люблінської 1569 року

Г) Брестської 1596 року

45. Одним із наслідків укладення Люблінської унії стало ...

А) відновлення удільних князівств на українських землях

Б) збереження литовського сейму та руської мови в діловодстві

В) входження українських земель до складу Польського королівства

Г) скасування Литовських статутів і впровадження польського судочинства

46. Одним із наслідків укладення Люблінської унії 1569 р. стало ...

- А)** ліквідація Великого князівства Литовського, перетворення його земель на провінції Польського королівства
- Б)** зміцнення союзу Великого князівства Литовського та Польського королівства під час боротьби проти Тевтонського ордену
- В)** уніфікація адміністративно-територіального устрою Великого князівства Литовського за польським зразком
- Г)** включення українських земель до складу Польського королівства, згуртування українського народу в межах однієї держави

47. Люблінська унія 1569 р. передбачала:

- А)** відновлення у складі Великого князівства Литовського Київського та Волинського удільних князівств
- Б)** династичний шлюб литовського князя та польської королеви за умови прийняття Великим князівством Литовським католицизму
- В)** об'єднання Польського королівства й Великого князівства Литовського в єдину федеративну державу – Річ Посполиту
- Г)** спільні військові дії Польського королівства й Великого князівства Литовського проти лицарів-хрестоносців Тевтонського ордену

48. Вкажіть подію, яку наступним чином характеризував історик М. Грушевський:

«Прославлений пізніше як акт любові, братерства, пожертвування у дійсності цей сейм був ланцюгом насильства над чужими переконаннями, чужими правами, довершений тиском державної влади й тяжких політичних обставин...»

- А)** заснування греко-католицької церкви
- Б)** ліквідація Київського удільного князівства
- В)** укладення Кревської унії
- Г)** утворення Речі Посполитої

49. Про укладення якої унії йде мова в уривку з історичного джерела:

«Політичною елітою тогочасної України-Русі унія сприймалася радше негативно, ніж позитивно. І все ж, незважаючи на всі «за» і «проти», унія мала велике значення для України. Вона фактично врятувала Велике князівство Литовське від експансії Московського царства».

- А)** Люблінської
- Б)** Городельської
- В)** Кревської
- Г)** Берестейської

50. Назва адміністративно-територіальних одиниць, на які поділялися українські землі, що входили до складу Речі Посполитої:

- А)** воєводства
- Б)** губернії
- В)** дистрикти
- Г)** комітати

51. Встановіть відповідність між пронумерованими на карті воєводствами Речі Посполитої та їхніми назвами:

А) Подільське Б) Брацлавське В) Руське Г) Київське Д) Волинське

52. Установіть відповідність між назвами воєводств Речі Посполитої, утворених на українських землях, та їхніми теренами, позначеними на карті.

- 1) Руське
- 2) Київське
- 3) Волинське
- 4) Подільське

53. Узгодьте назву воєводства Речі Посполитої, утвореного на українських землях, із його теренами, позначеними на картосхемі.

1) Брацлавське 2) Київське 3) Волинське 4) Подільське

54. У складі Руського та Брацлавського воєводств Речі Посполитої в другій половині XVI - першій половині XVII ст. перебували ...

- А) Закарпаття, Буковина Б) Галичина, Східне Поділля
В) Холмщина, Підляшшя Г) Волинь, Полісся

55. Вкажіть, до складу скількох держав входили українські землі в кінці XVI ст.:

- А) трьох Б) чотирьох
В) п'яти Г) шести

56. Поставте у відповідність поняття і визначення в кожному рядку:

1) воєводство	А) козацький воєначальник
2) унія	Б) великий феодал
3) собор	В) адміністративно-територіальна одиниця
4) отаман	Г) земельний наділ
5) волока	Д) союз, об'єднання
6) магнат	Е) великий християнський храм

57. Протягом XVI ст. в Україні чітко визначились права та обов'язки суспільних станів, які зафіксував тогочасний звід законів - ...:

- А) Литовський статут Б) «Руська правда» В) «Саксонське зерцало» Г) Судебник

58. Позначте документ, наведений в уривку:

«Фільварки хочемо мати, щоб вони скрізь були заведені, причому якнайбільшого розміру, при кожних замках і дворах наших, крім тих, де б ґрунти погані або неродючі були, такі [ґрунти] наказати людьми осаджувати, zostawивши...»

- А) Городельська унія 1413 р. Б) Перший Литовський статут 1529 р.
В) «Устава на волоки» 1557 р. Г) артикул Генріха Валуа 1573 р.

59. Позначте документ, за яким у XVI ст. відбулося закріпачення селян на території України:

А) привілей Казимира IV

Б) «Устав на волоки»

Д) Перший Литовський статут

В) Третій Литовський статут

60.

61. Коли відбувалися описані в уривку з історичного джерела соціальні зміни у становищі селянства?

«Говорю про неволю, якою пани обтяжили селян. Продають їх як худобу... Шляхта називає селян і поспільство звичайно собаками. Раз у раз чуєш найбезстыдніші голоси: хто вб'є хлопа, то так, якби вбив пса».

А) XIV ст. Б) XV ст. В) XVI ст. Г) XVII ст.

62. В якому столітті фільваркові господарства поширилися на всі українські землі, які перебували під польським впливом:

А) XIV ст. Б) XV ст. В) XVI ст. Г) XVII ст.

63. Вкажіть, соціально-економічний процес, про який ідеться в Литовському статуті 1588 р.:

«Якби якийсь вотчинний підданий або селянин пішов від котрогось боярина, не переходячи до іншого [боярина], і той, від якого піде, не шукав би того підданого або селянина десять років, – надалі йому до нього нема діла».

А) обезземелення

Б) окатоличення

В) закріпачення

Г) полонізація

64. Прийняття Третього Литовського статуту призвело до:

А) остаточної заборони православної церкви

Б) остаточного закріпачення українських селян

В) остаточного об'єднання Польщі і Литви

Г) остаточного об'єднання католицької і православної церков

65. «Панщина» – це

А) форма земельної відробіткової ренти, що передбачала обов'язкову працю селянина власним реманентом у господарстві землевласника

Б) система суспільних відносин, за якої землевласник мав право на особу, працю та майно залежних від нього селян-кріпаків

В) форма натуральної ренти, податок грошми або продуктами, що стягувався землевласником із залежних від нього селян

Д) велике шляхетське багатогалузеве господарство, орієнтоване на ринок, в якому вся земля належала панові, й базувалося на праці залежних селян

66. Встановіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями:

1) фільварок А) відробіткова форма селянських повинностей на користь феодала

2) община Б) податок вільних селян за право безстрокового спадкового користування землею

3) панщина В) територіальне самоврядоване об'єднання людей, у спільному володінні якого були земля й угіддя

- 4) слобода Г) господарство, засноване на праці кріпосних селян і орієнтоване на виробництво збіжжя на продаж
- Д) поселення, яке отримувало на певний час пільги на виконання повинностей

67. Вкажіть форму феодальної повинності, про яку йдеться в уривку з історичного документа:

«Робота підданим через війта має бути замовлена на тиждень, з чим і на котрий день люди до роботи мають прийти, а війт того ж дня людям визначить роботу. Якщо котрийсь чоловік не вийде на роботу, то за перший день прогулу заплатить гріш, а за другий - барана, а якщо й третій раз прогуляє, то бичем на лавці скарати, а дні пропущені відробити...».

- А) десятина Б) оброк В) панщина Г) полюддя

68. Встановіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями.

- 1) отчина А) адміністративно-територіальна одиниця, на які поділялися землі Вольностей Війська Запорозького
- 2) фільварок Б) велике багатогалузеве господарство, засноване на праці кріпосних селян та орієнтоване на виробництво збіжжя на продаж
- 3) паланка Г) військова й адміністративно-територіальна одиниця Лівобережної Гетьманщини та Слобідської України
- 4) магістрат Д) орган міського самоврядування в містах, що користувалися магдебурзьким правом
- Е) комплекс спадкової земельної власності (землі, будівлі, інвентар) та пов'язаних із ним прав на феодально залежних селян

69. Активна колонізація Лівобережної України, що призводить до посилення експлуатації місцевого селянства, розгортається...:

- А) на початку XVI ст. Б) протягом XVI ст. В) на початку XVII ст. Г) в середині XVII ст.

70. *Які соціальні зміни відбулися на українських землях у другій половині XVI ст.?

- А) визнання запорозького козацтва привілейованим станом
- Б) виокремлення духовенства в окремий соціальний стан
- В) заборона шляхті сповідувати православ'я
- Г) завершилося формування шляхти як єдиного стану землевласників
- Д) закріпачення частини селянства
- Е) поширення на всіх жителів міст магдебурзького права
- Ж) створення реєстрового козацтва

71. Вкажіть поняття й терміни, які потрібно використовувати, характеризуючи економічний розвиток українських земель у середині XVI – першій половині XVII ст.?

1. Державні селяни	2. Панщина	3. Кріпацтво
4. Промисловий переворот	5. Фільварок	6. Буржуазія
- А) 1, 2, 4 Б) 1, 4, 6
- В) 2, 3, 5 Г) 3, 5, 6

3.2.2. Братства. Берестейська унія. Полемічна література

1. У XVI ст. Київська православна митрополія за церковним каноном підпорядковувалася патріарху:

А) Олександрійському Б) Єрусалимському В) Константинопольському Г) Московському

2. Позначте, яку позицію по відношенню до католицької церкви зайняли з кінця XVI ст. українські магнати:

А) хотіли послабити її могутність, відібрати церковні багатства

Б) переходили в католичество

В) підтримували православ'я на противагу католицизму і уніатству

Д) демонстрували індиферентність у відношенні до конфесійних уподобань

3. Причина занепаду Руської православної церкви у XVI ст.

A) відсутність підтримки держави та Константинопольського патріарха

Б) втрата маєтностей і частини доходів

В) збайдужіння значної частини українців до релігії та церкви

Г) посилення втручання у справи церкви світських осіб, посідання ними найвищих посад

4. Найголовнішим досягненням Реформації в українських землях стало....

А) використання в богослужінні перекладів Святого Письма на народну мову, оновлення православної церкви

Б) розповсюдження соцініанства - найвпливовішої течії кальвінізму в Україні

В) проникнення на Україну католицьких орденів, розгортання мережі католицьких навчальних закладів

Г) поява ідеї об'єднання християнських конфесій та утворення Київського патріархату

5. Вкажіть, яку назву мали релігійні та культурно-просвітницькі товариства, що створювалися православними міщанами при церковних парафіях:

А) цехи

Б) громади

В) братства

Г) гільдії

6. Культурно-релігійні об'єднання руських міщан, створювані в XVI-XVII ст. з метою захисту православ'я, — це:

А) братства

Б) гільдії

В) магістрати

Г) цехи

7. Братства в історії України – це ...

А) корпоративні об'єднання ремісників споріднених спеціальностей у містах, що користувалися магдебурзьким правом у XV-XVI ст.

Б) добродійні товариства української шляхти, що опікувалися будівництвом православних храмів власним коштом у XVI ст.

В) об'єднання реєстрового козацтва та духовенства, що здійснювали контроль за діяльністю вищих православних церковних ієрархів у XV-XVI ст.

Г) релігійно-громадські організації міщан при православних церквах на українських землях наприкінці XVI-XVII ст.

8. Соціальною основою братств стає:

А) козацтво **Б)** міщанство **В)** селянство **Г)** шляхта

9. Вкажіть, що стало поштовхом до розгортання в XVI ст. на українських землях братського руху:

А) виникнення українського козацтва та Запорозької Січі

Б) закріпачення українського селянства

В) поширення ідей Реформації та Контрреформації

Г) реформування православної церкви митрополитом П. Могилою

10. Вкажіть мету братського руху на українських землях у XVI ст.:

А) визнання станових привілеїв українського козацтва

Б) укладення унії між католицькою і православною церквами

В) захист і підтримка православної церкви

Г) ліквідація кріпосної залежності українського селянства

11. Вкажіть, яка суспільна верства наприкінці XVI - на початку XVII ст. відігравала вирішальну роль в утворенні братств:

А) шляхта

Б) козацтво

В) духовенство

Г) міщанство

12. Вкажіть, в якому місті виникло перше в Україні ставропігійне братство:

А) Київ

Б) Львів

В) Острог

Г) Луцьк

13. Вкажіть, коли відбулися події, описані в уривку:

«Хочуть ... панове міщани львівські школи заснувати для навчання дітям християнським усіх станів, які би мали вчитися Письма Святого грецького й слов'янського, щоб не був християнський рід неначе безсловесним через свою невченість. І також купили друкарню, потрібну для тієї школи ...»

А) середина XVI ст.

Б) остання чверть XVI ст.

В) перша чверть XVII ст.

Г) середина XVII ст.

14. Яка подія відбулася в 1586 р.?

А) укладення Люблінської унії

Б) утворення греко-католицької церкви

В) утворення першої братської (слов'яно-греко-латинської) школи у Львові

Г) заснування Д. Вишневецьким на о. Мала Хортиця першої відомої Січі

15. Рік утворення першої української братської школи:

А) 1556 Б) 1576 В) 1586 Г) 1615

16. Який рух сприяв розвитку системи освіти в Україні в другій половині XVI – першій половині XVII ст.?

А) братський Б) опришківський В) гайдамацький Г) іконоборчий

17. *Вкажіть напрямки діяльності православних міщанських братств у другій половині XVI - першій половині XVII ст.:

- А) обмеження впливу церковних ієрархів
- Б) розбудова храмів, заснування друкарень і шкіл
- В) оборона українських земель від татарських набігів
- Г) організація взаємодопомоги, шпиталів для хворих
- Д) встановлення взаємовідносин із православними країнами

Е) пропагування ідеї об'єднання православної та католицької церков

Ж) підтримка козацьких та селянських рухів

18. Позначте споруду, зведення якої пов'язане з ім'ям мецената, одного із засновників Львівського Успенського братства:

19. Позначте фото, на якому зображено Успенську церкву з вежею Корнякта у Львові:

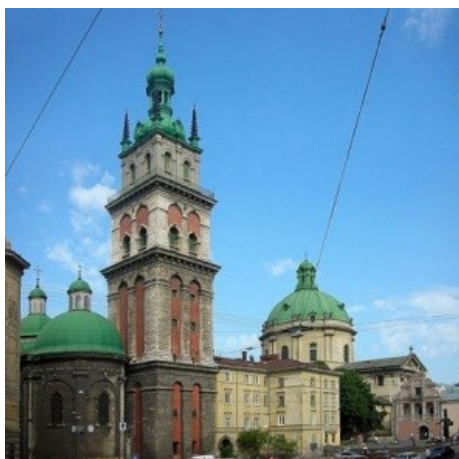
В)

Г)

20. Вкажіть мецената, з ім'ям якого пов'язане зведення споруди, зображеної на фото:

А)

Б)

В)

Г)

21. У 1591 р. у друкарні львівського Успенського братства було видано твір, який

заклав підвалини української філології, утвердивши її граматичну термінологію:

- А) «Адельфотес» А. Еласонського Б) «Апостол» І. Федорова
В) «Лексис» Л. Зизанія Г) «Граматику слов'янську» М. Смотрицького

22. Вкажіть подію, неминучу необхідності підготовки до якої пояснювано в уривку:

«... царгородські патріархи ... за той свій гріх відступства й розірвання церковної єдності попали під турецьку поганську владу, з чого постало ... занедбання правного нагляду над цими руськими країнами ... огидного святокупства і поширились єресі, які майже всю Русь опанували, знищуючи Божі церкви й пошкоджуючи Божу славу...»

- А) Городельська унія 1413 р. Б) Флорентійська унія 1439 р.
В) Люблінська унія 1569 р. Г) Берестейська унія 1569 р.

23. Визначте, про яку справу, доручену Папою Римським королю Польщі, йдеться в уривку з історичного документа:

«Найдорожчому во Христі сину нашому Сигізмунду III, славному королю Польщі, папа Климентій VIII посилає привіт. Думаю, що не треба пояснювати, як близько ми беремо до серця спасіння руського народу. Зважаючи на важливість справи і нашу пастирську турботу, ми доручаємо справу твоєї величності і посилаємо наше апостольське благословення».

- А) організувати хрестовий похід проти Османської імперії
Б) придушити повстання під проводом Б. Хмельницького
В) сприяти діяльності православних церковних братств
Г) укласти унію між католицькою і православною церквами

24. Історичний діяч, зображений на картині:

- А) Костянтин Острозький В) Іпатій Потій
Б) Василь-Костянтин Острозький Г) Герасим Смотрицький

25. Зображеного на картині історичного діяча називали

А) Берестейської унії Б) Люблінської унії В) магдебурзького права Г) Переяславської ради

32. Яку позицію щодо Берестейської унії зайняла особа, зображена на портреті:

- А) підтримала, створила кілька полемічних творів
Б) очолила опозицію, проведши паралельний церковний собор
В) була ініціатором, домоглася аудієнції у папи римського
Г) після 1596 р. провела низку церковних реформ

33. Поставте у відповідність поняття та визначення:

1) унія	А) віросповідання
2) федерація	Б) форма державного правління, за якої верховна влада належить виборним представницьким органам; держава з такою формою правління
3) республіка	В) форма державного устрою, за якого суб'єкти, які утворили нову державу зберігають за собою певну частину суверенітету
4) полеміка	Г) спір під час обговорення якогось питання
5) конфесія	

34. Рішення, ухвалене Берестейським собором 1596 р.

- А) перехід до складу римо-католицької церкви
Б) приєднання до Московського патріархату
В) примирення православних та греко-католиків
Г) утворення греко-католицької церкви

35. Внаслідок Берестейської церковної унії:

- А)** відбувся розкол православної церкви на українських землях
- Б)** поширилась діяльність ордену єзуїтів на українських землях
- В)** серед українців набули більшого розповсюдження протестантські вчення
- Г)** українське козацтво вступило до Ліги християнської міліції

36. Позначте подію, яка відбулась в 1615 р.:

- А)** встановлення в Речі Посполитій григоріанського календаря
- Б)** заснування Київського братства
- В)** заснування у Львові Успенського братства
- Д)** Берестейська унія

37. На фото XIX ст. зображена церква київського Богоявленського братства, яке було засновано:

- А)** 1586 р. **Б)** 1596 р. **В)** 1615 р. **Г)** 1620 р.

38. Портрет зображує:

- А)** Гальшку Гулевич, фундаторку Київської братської школи
- Б)** Раїну Вишневецьку, сестру митрополита Петра Могили
- В)** Анну Алоїзу Острозьку-Ходкевич, засновницю єзуїтських колегіумів в Острозі, Ярославі
- Г)** Анну Костку (де Штемберг), засновницю бурси при колегіумі в Ярославі

39. На фото зображені будівлі Луцького Хрестовоздвиженського братства, яке було засновано:

А) 1586 р. Б) 1615 р. В) 1617 р. Г) 1620 р.

40. Установіть відповідність між датами та подіями, про які містять оповідь цитовані документи:

1) 1569 р.	А) «... в місті Луцьку при церкві Воздвиження Чесного й Животворящого Хреста Господнього утворилася школа грецька та руська ... великим дбанням, і накладом, і пильністю міщан луцьких руського народу ... і милостинями всіх православних християн...»
2) 1586 р.	Б) «Згадані два єпископи (Іпатій Потій та Кирило Терлецький) прийшли в грецькому одязі, що його носять у їхніх країнах... перший з них, що називався Іпатій, дав Папі листи... Тоді... вчинили ісповідь віри, і то перший... відчитав її латиною, а другий, Кирило, що не знав латинської мови, вчинив її по-грецьки чи руськи»
3) 1596 р.	В) «Хочуть... панове міщани львівські школи заснувати для навчання дітей християнських усіх станів... І також купили друкарню, потрібну для тієї школи»
4) 1620 р.	Г) «Ось розповідь про те, звідки почалася і як було створено цю друкарню... я оселився в славетнім місті Львові, обходив я багато разів багатих і благородних у світі, прохаючи від них допомоги... Знайшлися деякі невисокого священницького чину, а також незначні з мирян, що подали допомогу. Не думаю, що робили це з достатку»
	Д) «Польське королівство і Велике князівство Литовське становлять неподільне тіло, одно зібрання, один народ... Головний сейм завжди повинен бути один, а не окремі ...один ніколи не роздільний сенат для всіх справ і потреб тих народів...»

41. Вкажіть правильне твердження: «Наслідком Берестейської унії є ...»

1) «... втрата вищої православної ієрархії (до 1620 р.), оскільки та перейшла в унію»	
2) «... початок діяльності в Україні ордену єзуїтів»	
А) обидва твердження вірні	Б) правильне 1-ше твердження
В) правильне 2-ге твердження	Г) обидва твердження невірні

42. *Позначте, на яких засадах виникла греко-католицька церква:

- А) підпорядковувалась константинопільському патріарху
- Б) залишилась на засадах православного віровчення
- В) визнавала деякі важливі догмати католицького віровчення
- Г) мовою богослужінь залишилась церковнослов'янська
- Д) для богослужінь користувались латиною
- Ж) зберігала православний обряд
- З) мала підтримку української шляхти та козацтва

43. Позначте прізвища діяча церкви, противника об'єднання православної церкви з римо-католицькою:

- А) І. Потій
- Б) Г. Балабан
- В) К. Терлецький
- Г) М. Рогоза

44. *Вкажіть, на яких засадах виникла українська греко-католицька церква:

- А) підпорядковувалась константинопільському патріарху
- Б) повністю залишалась на догматах православ'я
- В) визнавала деякі важливі догмати католицького віровчення
- Г) богослужіння, як і раніше, провадились церковнослов'янською мовою
- Д) підпорядковувалась папі римському
- Е) для богослужінь використовувалась латина
- З) зберігала православну обрядність

45. Вкажіть релігійну конфесію, належність до якої в першій половині XVII ст. гарантувала українській шляхті доступ до посад і реалізацію прав і привілеїв у Речі Посполитій:

- А) кальвінізм
- Б) католицизм
- В) православ'я
- Г) соцініанство

47. Поширення єзуїтських колегіумів на українських землях відбувалося після укладення

- А) Люблінської унії (1569 р.)
- Б) Третього Литовського статуту (1588 р.)
- В) Куруківської угоди (1625 р.)
- Г) «Пунктів для заспокоєння руського народу» (1632 р.)

48. Однією з причин появи полемічної літератури на українських землях наприкінці XVI – першій половині XVII ст. було

- А) проведення митрополитом П. Могилою реформи православної церкви
- Б) підпорядкування Київської митрополії Московському патріарху
- В) утворення окремої Галицької православної митрополії
- Г) укладення унії між православною та католицькою церквами

49. Вкажіть, про появу якого явища в літературі йдеться в уривку з історичного джерела:

«Події кінця XVI ст. зумовили появу численних літературних творів, присвячених церковному життю та унії. Їхніми авторами були як прихильники, так і противники унії».

- А) історичної мемуаристики
- Б) драматичної літератури
- В) полемічної літератури
- Г) латиномовної поезії

50. Тексти релігійної дискусії між католицькою та православною церквами:

- А) апокрифічна література
- Б) екуменістична полеміка
- В) міжконфесійна полеміка
- Г) полемічна література

51. Релігійна полеміка в Україні розгорнулась з виходом книги...:

- А) П. Скарги «Про єдність церкви Божої» Б) Й. Борецького «Пересторога»
В) Х. Фіلالета «Апокрисис» Г) М. Смотрицького «Тренос»

52. Установіть відповідність між поняттями, які доречно використовувати для характеристики релігійної сфери життя в XVI-XVII ст., та їхніми визначеннями:

1) братство	А) член католицького чернечого ордену, який у XVII ст. вів активну місіонерську та освітню діяльність, спрямовану на поширення католицизму
2) єзуїт	Б) представник найбільш поширеного на українських землях напряму протестантизму
3) полеміст	В) релігійне об'єднання міщан, спрямоване на захист і поширення православ'я
4) ставропігія	Г) автор релігійної літератури, спрямованої на диспут із представниками інших церков або протилежних поглядів, відстоювання власної точки зору
	Д) особливе церковне утворення, яке підпорядковувалося безпосередньо патріархові, оминаючи місцевих церковних ієрархів

53. Український релігійний діяч, який опікувався упорядоченням церковного життя, підвищенням освітнього рівня духовництва, підтримував ідею об'єднання уніатської та православної церков і створення на цій основі єдиного Київського патріархату:

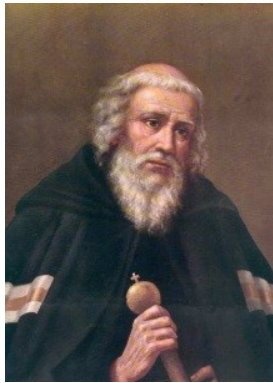
- А) П. Могила Б) І. Потій В) Й.-В. Рутський Г) М. Смотрицький

54. Зображений на портреті діяч:

- А) Іпатій Потій, один із організаторів Берестейської унії, письменник-полеміст
- Б) Герасим Смотрицький, перший ректор Острозької академії
- В) Петро Могила, син молдовського володаря, який став київським митрополитом
- Г) Йосиф Рутський, митрополит та реформатор Руської унійної церкви

55. Зображений на портреті діяч:

- А) Іпатій Потій, один із організаторів Берестейської унії, письменник-полеміст
- Б) Герасим Смотрицький, перший ректор Острозької академії
- В) Петро Могила, син молдовського володаря, який став київським митрополитом
- Г) Йосиф Рутський, митрополит та реформатор Руської унійної церкви

56. Зображений на портреті діяч був:

- А) один із організаторів Берестейської унії, письменником-полемістом
- Б) першим ректором Острозької академії, автором «Ключа царства небесного»
- В) визначним полемістом, автором «Граматики слов'янської», уніатським єпископом
- Г) православним полемістом, ченцем Афонського та співзасновником Манявського монастиря

57. Відновлення в XVII ст. вищої православної церковної ієрархії в Речі Посполитій пов'язано з ім'ям:

- А) І. Борецького Б) І. Вишенського В) Ф. Прокоповича Г) М. Смотрицького

58. На зображеннях постає організатор видавничої діяльності Києво-Печерської лаври, чиїми піклуванням було видано за 15 років біля 30 книжок релігійного та освітнього змісту, що перевищило кількість друкованих видань України за всі попередні роки:

- А) Й. Борецький Б) Є. Плетенецький В) П. Могила Г) І. Федоров

59. Встановіть відповідність між термінами та їхніми визначеннями:

- 1) інтермедія А) чернечий орден, покликаний боротися з єретиками
2) ставропігія Б) побутова сценка розважального характеру в антракті релігійних драм
3) єзуїти В) соціально-політичний рух XVI - першої половини XVII ст. проти католицької церкви
4) догмат Д) основне положення, що вважається незаперечною істиною
Ж) автономна православна церковна одиниця, яка підлягає юрисдикції патріарха

60. Поставте у відповідність поняття і визначення:

- 1) бюргер А) дрібнопомісний дворянин
2) козак Б) виборний міський голова
3) бурмістр Г) вільна людина, яка живе військовим промислом або несе прикордонну, сторожову службу
4) пан Е) міщанин, який брав участь в міському самоврядуванні
З) значний, впливовий феодал

61. Яка подія суттєво вплинула на активізацію українського національно-культурного руху кінця XVI – початку XVII ст.:

- А) укладення Люблінської унії Б) утворення реєстрового козацтва
В) завершення Хотинської війни Г) укладення Берестейської унії

3.2.3. Козацтво. Запорізька Січ. Повстання 1590-х рр.

1. Вкажіть, коли з'явилися перші письмові відомості про українських козаків:

А) у першій половині XV століття

Б) у кінці XV століття

В) у першій половині XVI століття

Г) у середині XVI століття

2. Польський хроніст М. Бельський, оповідаючи про похід короля Яна Альбрехта в 1489 р. проти татар до Східного Поділля, засвідчив, що успішне просування війська південними степами стало можливим за сприяння місцевих мешканців - ..., які в тому ж році напали на Таванську переправу в низинах Дніпра:

А) бояр-лицарів Б) бродників В) гайдамаків Г) козаків

3. Перша згадка про українських козаків, наведена у цитованому уривку з історичної хроніки, датована:

«В той самий час Татари чинили шкоди великі на Поділлі і в Русі часто...Король Казимір, скоро почувши про них, що через Дніпро переправилися, відрядив у погоню проти них Яна Ольбрахта, сина свого ... Ян Ольбрахт, бачачи, що Татари не довго на місці затрималися, але з полоном назад відходять, їм наперед як міг наввипередки на шляхи їх звичні заступив, а особливо маючи під началом козаків, тих місць знаючих»

А) 1489 р. Б) 1492 р. В) 1514 р. Г) 1556 р.

4. Вільна людина, яка живе військовим промислом або виконує сторожову чи прикордонну службу:

А) бродник Б) гайдамака В) дейнека Г) козак

5. Організована військова сила, постала з кінця XV ст. з метою оборони українських земель (Поділля, Волині, Покуття, Галицької Русі тощо) від нападів зі Степу:

А) Військо Запорозьке Б) реєстрове козацтво В) слобідське козацтво Г) українське козацтво

6. Вкажіть правильне судження: «Виникнення українського козацтва було зумовлене ...».

1) «... потребою захисту кордонів від нападу з боку Степу»

2) «... наявністю майже безлюдних просторів, придатних до життя»

А) обидва судження вірні

Б) правильне 1-ше судження

В) правильне 2-ге судження

Г) обидва судження невірні

7. Вкажіть правильне судження: «Виникнення українського козацтва було зумовлене ...».

1) «... прагненням влади створити регулярне військо на противагу «посполитому рушенню» - шляхетському ополченню»

2) «... посиленням національного, соціального та релігійного гніту українського населення»

А) обидва судження вірні

Б) правильне 1-ше судження

В) правильне 2-ге судження

Г) обидва судження невірні

8. Вкажіть, які чинники зумовили поширення українського козацтва в XV-XVI ст.:

1) прагнення влади створити регулярне військо на противагу ополченню шляхти

2) посилення національного, соціального та релігійного гніту українського населення

3) існування масиву вільних земель, освоєння південних територій ухадниками

А) 1, 2

Б) 1, 3

В) 2, 3

Г) 1, 2, 3

9. *Вкажіть причини виникнення українського козацтва:

А) виникнення Речі Посполитої на місці занепащої української державності

Б) загальна потреба захисту від турецько-татарської загрози

В) існування великого масиву вільних земель та початок його колонізації

Г) посилення феодальної експлуатації, релігійного та національного гноблення

Д) поширення магдебурзького права

Е) «революція цін» («торгівельна революція»), що призвела до стрімкого соціального розшарування

Ж) юридичне визнання козацтва як окремої соціальної верстви

10. Якою цифрою на картосхемі позначено регіон, що не входив до складу Речі Посполитої впродовж 1569–1795 рр.?

А) 1 Б) 2 В) 3 Г) 4

11. Які причини виникнення українського козацтва відображено в цитованому уривку «Опису України» Г. Л. де Боплана:

«Пани користуються необмеженою владою не тільки над їхнім [селян] майном, але також над їхнім життям...»?

А) соціально-економічні

Б) національно-релігійні

В) культурно-ідеологічні

Г) воєнно-стратегічні

12. Установіть послідовність суспільно-політичних подій другої половини XIV — другої половини XVI ст.

А) ліквідація Київського удільного князівства

Б) битва на річці Сині Води

В) перша згадка про українських козаків у писемних джерелах

Г) укладення Кревської унії

13. Назва території на південь і південний схід від Черкас, Брацлава, Вінниці, Бара і до узбережжя Чорного моря, яку колонізували козаки:

- А) Дике Поле
- Б) займанщина
- В) слободи
- Г) terra incognita

14. Дніпровські плавні, розташовані нижче о. Хортиця, як вважається, були осередком козацьких промислів і символом вольності запорожців, і мають назву ...

- А) Великий Луг
- Б) Дніпровий Низ
- В) Кам'яний Затон
- Г) Дике Поле

15. Причорноморські степи між середньою і нижньою течією Дністра - на заході, нижньою течією Дону і Сіверського Дінця - на сході, Самарою і верхів'ями Синюхи та Інгула - на півночі:

- А) Дикий степ
- Б) Подніпров'я
- В) Слобожанщина
- Г) Україна

16. Оберіть чинники, які зумовили виникнення українського козацтва в XV – XVI ст.:

- 1) прагнення влади створити регулярне військо на протигагу шляхетському ополченню
 - 2) посилення національного, соціального та релігійного гніту українського населення
 - 3) існування масиву вільних земель, освоєння південних територій ухадниками
- А) 1, 2 Б) 1, 3 В) 2, 3 Г) 1, 2, 3

17. Укріплений осередок нереєстрового Війська Запорозького Низового:

- А) Вольності Війська Запорозького
- Б) Запорозька Січ
- В) Кодак
- Г) Чигирин

18. Яка подія пов'язується з 1556 р.?

- А) початок доби «героїчних морських походів» козаків
- Б) заснування першої відомої Січі на острові Мала Хортиця
- В) похід козаків під проводом П. Сагайдачного на Московське царство
- Г) укладення козацького реєстру польським королем Стефаном Баторієм

19. Історична особа, яка вважається засновником першої Запорозької Січі:

- А) Дмитро Вишневецький
- Б) Самійло Кішка
- В) Іван Підкова
- Г) Петро Конашевич-Сагайдачний

20. Вкажіть, під чиїм керівництвом у 50-ті рр. XVI ст. була зведено замок на о. Хортиця, відомий як перша Січ:

А) Д. Вишневецького

Б) К. Косинського

В) І. Підкови

Г) С. Кішки

21. На портреті зображений представник старовинного князівського роду:

А) засновник замку на о. Хортиця, який прийнято вважати першою козацькою Січчю,
Д. Вишневецький

Б) магнат і полководець Річі Посполитої, «некоронований король» Задніпровської України
Я. Вишневецький

В) «некоронований король» Русі, засновник академії, останній православний магнат
В.-К. Острозький

Г) воєначальник, організатор козацьких загонів, якого інколи називають першим кошовим отаманом,
О. Дашкевич

22. Вкажіть, де, як вважається, виникла перша Січ:

А) на о. Мала Хортиця

Б) на о. Томаківка

В) на о. Чортомлик

Г) на Микитиному Розі

23. Вкажіть, хто, як вважається, заснував першу Січ:

А) І. Сірко

Б) П. Конашевич-Сагайдачний

В) І. Підкова

Г) Д. Байда-Вишневецький

24. Позначте подію, пов'язану із зображеним на ілюстрації діячем:

- А) зведення на о. Мала Хортиця першої відомої Січі-фортеці
- Б) здобуття запорозькими козаками турецької фортеці Кафи
- В) зруйнування запорозькими козаками польської фортеці Кодак
- Г) керівництво українськими козаками під час Хотинської війни

25. Кому з діячів, на думку вчених, «випала доля «степового короля» - людини, яка надала перших організаційних форм козаччині, не підозрюючи, що через неповні сто літ його творіння захитає підвалини Речі Посполитої»:

- А) Д. Вишневецькому
- Б) П. Конашевичу-Сагайдачному
- В) В.-К. Острозькому
- Г) І. Сірку

26. Історичний діяч князівського роду, зображений на картині:

- А) Дмитро Вишневецький
- Б) Криштоф Збарзький
- В) Василь-Костянтин Острозький
- Г) Костянтин Острозький

27. Поставте у відповідність поняття і визначення:

1) булава	А) список козаків на королівській службі
2) каламар	Б) житло та військова одиниця козаків
3) курінь	В) короткий жезл з важкою шароподібною кінцівкою, знак влади
4) реєстр	Д) клейноди військового писаря: перо та чорнильниця
5) осавул	

28. «Його... скинули з вежі на гаки, умуровані в стіни біля морської затоки дорогою з Константинополя до Галати. Зачепившись ребром за гак, жив у такому стані три дні, поки турки не вбили його з лука за те, що ганив їхню віру...»

Про кого ідеться в цитованому уривку?

- А) Дмитра (Байду) Вишневецького
- Б) Тараса Федоровича (Трясила)
- В) Богдана Хмельницького
- Г) Петра Дорошенка

29. Козацький ватажок, оспіваний у народній пісні «Дума про Байду»:

- А) Дмитро Вишневецький
- Б) Петро Конашевич-Сагайдачний
- В) Іван Підкова
- Г) Самійло Кішка

30. Вкажіть, хто був оспіваний в думі про Байду:

А) П. Конашевич-Сагайдачний

Б) П. Дорошенко

В) І. Сірко

Г) Д. Вишневецький

31. Назва козацького корабля:

А) голуб Б) каравела В) каторга Г) чайка

32. Позначте назву козацького корабля, зображеного на ілюстрації:

А) яструб

Б) сокіл

Г) чайка

Ж) голуб

33. Представники українського козацтва, прийняті на військову службу владою Речі Посполитої:

А) компанійці Б) москалі В) реєстровці Г) сердюки

34. Рік створення реєстрового козацтва:

А) 1489 Б) 1556 В) 1572 Г) 1586

35. Вкажіть, в якому році був заснований королівський реєстр з 300 козаків:

А) 1569 рік

Б) 1572 рік

В) 1580 рік

Г) 1596 рік

36. Вкажіть, з якою метою польський уряд створював 1572 р. реєстрове козацьке військо:

А) використати його для захисту південних кордонів

Б) обмежити походи запорожців на Крим, Молдову і Туреччину

В) підтримати претензії королевича Владислава на московський престол

Г) офіційно визнати існуючу козацьку військову й політичну організацію

37. Процес оформлення козацтва в окремий соціальний стан Речі Посполитої започатковано:

А) універсалом короля Стефана Баторія

Б) Третім Литовським Статутом

В) Куруківською угодою
Запорозького...»

Г) «Ординацією Війська

38. Затвердження в 70-х рр. XVI ст. урядом Речі Посполитої реєстрового війська стало політичним і правовим...

А) об'єднанням інтересів польської шляхти та козацтва

Б) завершенням польсько-українського протистояння

В) припиненням масового покозачення селян і міщан

Д) визнанням козацтва як нового соціального стану

А) зрівнянням у правах польської шляхти та козацтва
Б) визнанням козацтва як нового соціального стану
В) припиненням масового покозачення селян і міщан
Г) вирішенням релігійного конфлікту

А) Вольностей Війська Запорозького Низового, включеного до складу Київського воєводства в другій половині XVI ст.

Г) козацько-селянських повстань під проводом К. Косинського та С. Наливайка наприкінці XVI ст.

Д) формування та розташування реєстрового козацтва наприкінці XVI – на початку XVII ст.

1) для захисту південних кордонів держави

3) офіційно визнавши козацьку військову й політичну організацію, яка склалася на Запоріжжі

A) 1

Б) 1, 2

B) 2, 3

Г) 1, 2, 3

A) 1489 p. Б) 1556 p. В) 1576 p. Г) 1638 p.

«Король, побачивши, як добре вони з татарами б'ються, віддав їм для пристанища місто Трахтемирів, настановив їм гетьмана, прислав клейноди, всяких припасів військових, а за службу їм поклав по червінцеві...»?

А) реєстрове козацтво Б) міщанство В) православну шляхту Г) селянство

А) духівництва Б) козацтва В) міщанства Г) шляхти

А) Кривоніс

Б) Байда

В) Підкова

Г) Небаба

46. Назва козаків, які були прийняті на військову службу Речі Посполитої:

А) виписики

Б) низові

В) реєстрові

Г) січовики

47. Вкажіть, як називалися козаки, що перебували на королівській службі:

А) запорізькі

Б) низові

В) реєстрові

Г) підпомічники

48. 1590 р. сейм Річі Посполитої прийняв «Порядок щодо низовців та України» з метою:

А) контролювати козацтво, припинити самовольні збройні напади

Б) заснувати козацький реєстр, керований виключно шляхтичами

В) прискорити економічне освоєння лівобережної України

Г) набрати військо для боротьби з турецько-татарською агресією

49. Цитовану сеймову ухвалу 1590 р. було прийнято з метою регламентувати становище козацтва:

«Відносно тих людей, які перебувають на Низу в Запорозжжі: нехай коронний гетьман... так упорядкує територію, на якій мешкають ці люди, щоб вони ... підлягали владі призначеного їм начальника... Усі ... повинні скласти присягу нам і Речі Посполитій, обіцяючи, зокрема, що вони: ніколи поза волею гетьмана та його уповноважених не переходитимуть кордонів Корони ні водою, ні сушею з метою грабунку і війни із сусідніми державами...»

А) городского Б) низового В) реєстрового Г) слобідського

50. На малюнку зображено:

А) Запорізьку Січ

Б) Острозький замок

В) укріплений козацький табір

Г) Хотинську фортецю

51. Вкажіть найвищий орган влади на Січі:

А) рада

Б) старшина

В) голота

Г) кіш

52. Вищий законодавчий, адміністративний і судовий орган Січі:

А) військова канцелярія

Б) гетьман

В) рада

Г) табір

53. Вкажіть острів, на якому ніколи не було Запорозької Січі:

А) Базавлук Б) Мала Хортиця В) Монастирський Г) Томаківка

54. Вкажіть, який колір був найбільш поширеним в запорізькій символіці:

А) синій
Б) малиновий
В) червоний
Г) жовтий

55. Посада на Запорозькій Січі:

А) вiйт Б) каштелян В) осавул Г) рейтар

56. За порядком на Січі стежили ...

A) курені **Б) осаули**
B) реєстровці **Г) судді**

57. Поняття «старшина» доречно використовувати стосовно

А) членів магістрату міста

Б) верхівки козацтва

В) православної шляхти

Г) греко-католицького духовенства

58. Формування козацької старшини на Запорозькій Січі в XVI – на початку XVII ст. відбувалося шляхом

A) призначення гетьманом

B) займанщини

Б) бойового галасу

Г) виборів

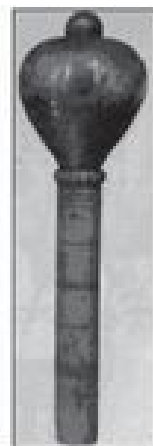
59. Знаком влади кошового отамана, а потім і гетьмана була ...

A) корогва **B)** булава
B) держава **Г)** пірнач

60. Виборний отаман Запорізької Січі називався ...

А) кошовим **Б) коронним**
В) гетьманом **Г) полковником**

61. На фото зображено символи

- А) братських шкіл
Б) цехових майстрів

- В) козацького війська
Г) міського самоврядування

62. Зображені на фото відзнака, атрибути і символи військової та цивільної влади в Україні у XV—XVIII століттях:

- А) гармати Б) клейноди В) литаври Г) сурми

63. Яку мав назву основний клейнод козацтва - прапор, прикрашений, зазвичай, зображеннями святих або козака з мушкетом,:

- А) булава Б) бунчук В) каламар Г) корогва

64. Вкажіть, як називалася перша військова організація запорозького козацтва:

- А) курінь Б) полк
В) рада Г) паланка

65. Назва найменшої військово-господарської одиниці Запорозької Січі:

- А) комітат Б) курінь В) полк Г) сотня

66. Позначте неправильну дату та подію:

- А) 1556 р. - спорудження Д. Вишневецьким оборонного замку на о. Мала Хортиця
Б) 1559 р. - походи Д. Вишневецького на Азов
В) 1563 р. --ув'язнення й страта Д. Вишневецького в Стамбулі
Д) 1574 р. - виникнення реєстрового козацтва

67. Позначте посаду, що має відношення до Запорозької Січі:

- А) осавул Б) каштелян
В) бургомістр Г) староста

68. Позначте значення терміна «корогва»:

- А) грошовий податок Б) список козаків на службі в короля
В) грамота турецького султана Г) прапор

69. Вкажіть назву Січі, яка існувала з 1564 по 1593 рр.:

- Г) Базавлуцька

70. Географічні назви Базавлук, Микитин Ріг, Чортомлик, Олешки пов'язані з місцями

- Д) основних битв часів козацько-селянських повстань 20 – 30-х рр. XVII ст.

71. Географічні назви Базавлук, Микитин Ріг, Чортомлик, Олешки пов'язані з місцями

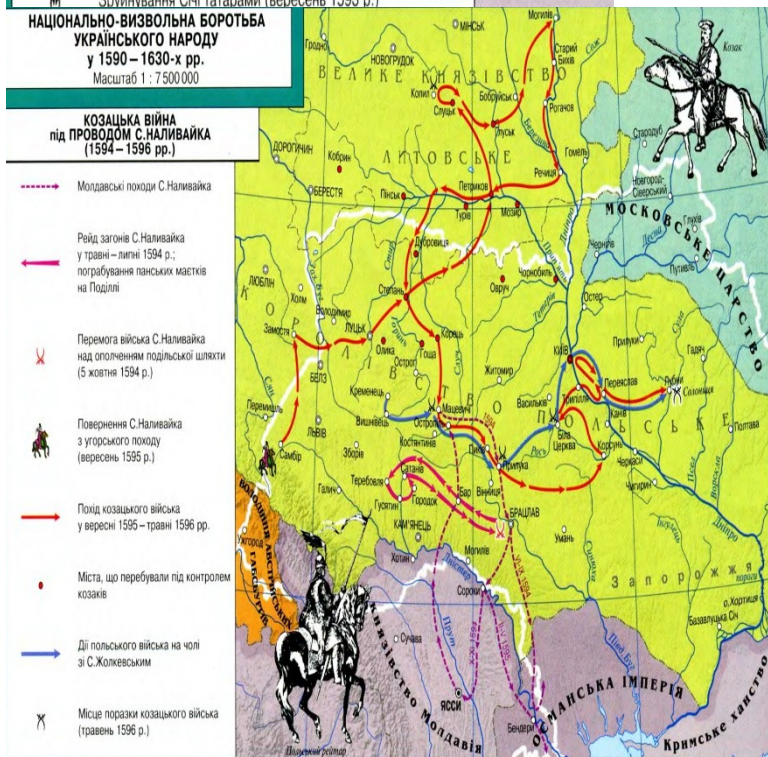
- ### Г) розміщення Запорозьких Січей

72. *Які соціальні зміни відбулися на українських землях у другій половині XVI ст.:

- ### **Ж) виокремлення духовенства як соціального стану**

73. Увідповідніть стан суспільства українських земель XV-XVII ст. з переліком історичних понять і термінів, які дають змогу характеризувати його.

- Д унія, полемічна література, «ставропігія

74. Вкажіть козацьке повстання, яке викликало до життя документ, наведений в уривку:
«...козаки, по-ворожому захопивши ... замки й міста Богуслав і Білу Церкву ...здобули силою наше прикордонне місто і замок Переяслав, вибили дощенту багато шляхти і місцевого люду разом з тамтешнім намісником... , а замок і місто повністю спалили... вбачаючи велику небезпеку для Речі Посполитої... проголошуємо позбавленими честі на батьківщині, банітованими з королівства і власних маєтків Криштофа Косинського і все його товариство...а також усе низове козацтво.»

А) 1490-1492 рр. Б) 1591-1593 рр. В) 1594-1596 рр. Г) 1637-1638 рр.

75. Вкажіть, хто стояв на чолі повстання 1591-1593 років:

А) К. Косинський Б) І. Сірко
В) І. Сулима Г) С. Наливайко

77. Що стало приводом до козацького повстання під проводом К. Косинського?

- А) утворення Барської конфедерації
- Б) зруйнування Січі на острові Мала Хортиця
- В) земельний конфлікт із родиною Острозьких
- Г) заборона польської влади козакам здійснювати морські походи

78. Вкажіть, коли відбулося повстання на чолі з Г. Лободою, М. Шаулою, С. Наливайком:

- А) 1490-1492 рр.
- Б) 1591-1593 рр.
- В) 1594-1596 рр.
- Г) 1625 р.

79. Цитований документ висвітлює події, якими завершується:

«Козаки отаборилися в чотири ряди возів і навколо облаштували рів і вал, аж возів видно не було... Отже, нашим важко було заподіяти штурмом. Вони лише на них звідусіль нападали й звідусіль їм дошкуляли... Козаки, неминучу загибель свою бачачи, хотіли видати проводирів своїх — Шаулу, Шостака та Наливайка»

- А) облога козаками замку Білої Церкви, де служив С. Наливайко
- Б) облога очолюваного С. Наливайком козацького табору в урочищі Солониця
- В) військова кампанія під проводом С. Наливайка проти турків в Угорщині
- Г) похід козацького війська у Молдову під проводом С. Наливайка

80. Вкажіть, впродовж якого періоду тривало козацько-селянське повстання під проводом С. Наливайка:

- А) 1576-1578 рр.
- Б) 1594-1596 рр.
- В) 1616-1622 рр.
- Г) 1637-1638 рр.

81. *Вкажіть події історії України, що відбулися у XVI ст.:

- А) прийняття Другого та Третього Литовських статутів
- Б) козацько-селянські повстання під проводом К. Косинського та С. Наливайка
- В) Андрусівське перемир'я між Московською державою та Річчю Посполитою
- Г) надання магдебурзького права Львову, Луцьку, Києву
- Д) заснування П. Моголою Лаврської школи при Києво-Печерському монастирі
- Е) Люблінська унія між Великим князівством Литовським і королівством Польським
- Ж) створення першої Січі на о. Мала Хортиця

82. Наприкінці XVI ст. українськими землями прокотилася перша хвиля козацько-селянських повстань, очолюваних ...

- А) К. Косинським і С. Наливайком

Г) Т. Федоровичем (Трясилом) і П. Бутом (Павлюком)

Г) козацтво поступово перетворювалось на ведучу силу соціального та національно-визвольного руху

РОЗТАШУВАННЯ ЗАПОРОЗЬКИХ СІЧЕЙ у XVI—XVIII ст.
Масштаб 1 : 3 000 000

Легенда:

- а б Володіння Османської імперії (а) та її васалів (б)
- Головні турецькі фортеці
- Невільничі ринки
- Головні шляхи татарських походів
- Територія Земель (Вольностей) Війська Запорозького Низового на початку XVII ст.
- Місця розташування Запорозьких Січей у XVI—першій половині XVII ст.
- Напрямки і роки найважливіших морських (а) та сукупних (б) походів запорожців на турецькі володіння; привідні визначені козацьких ватажків
- Райони, які найчастіше зазнавали нападів запорожців
- Місця і роки найважливіших битв польських і козацьких військ з турецьким військом
- Місця і роки морських боїв запорожців з турками

Історичні дані:

- Будило (1593–1636)
- Дніпровські порogi (1593–1636)
- Татарські шляхи
- Запорозькі Січі та роки їхнього існування
- Січ Кам'янська (1709–1711)
- Січ Хортицька (1558–1657)
- Січ Токмацька (1564–1593)
- Січ Чортківська (1652–1709)
- Січ Базавлуцька (1593–1636)
- Січ Новоградська (1734–1739)
- Січ Кам'янська (1709–1711)
- Січ Хортицька (1558–1657)
- Січ Токмацька (1564–1593)
- Січ Чортківська (1652–1709)
- Січ Базавлуцька (1593–1636)
- Січ Новоградська (1734–1739)

Додаткові дані:

- Січ Кам'янська (1709–1711)
- Січ Хортицька (1558–1657)
- Січ Токмацька (1564–1593)
- Січ Чортківська (1652–1709)
- Січ Базавлуцька (1593–1636)
- Січ Новоградська (1734–1739)
- Січ Кам'янська (1709–1711)
- Січ Хортицька (1558–1657)
- Січ Токмацька (1564–1593)
- Січ Чортківська (1652–1709)
- Січ Базавлуцька (1593–1636)
- Січ Новоградська (1734–1739)

Б) Самійло Кішка

2. Яку назву отримав в історичній літературі період, описаний в уривку:
«...козаки з'являються щоразу поблизу в Чорному морі, незважаючи на свої слабкі сили, захоплюють нечувану здобич. Вони користуються такою славою, що потрібні удари кийками, аби змусити турецьких вояків виступити проти них на кількох галерах, які великий султан споряджає туди з великим трудом...Ці люди (козаки) впевнено почувають себе на суші, у воді й у повітрі, скрізь уміють дати собі раду і взяти верх у всіх стихіях».

А) десятиліття «золотого спокою» Б) «доба героїчних походів» В) «Потоп» Г) Руїна

3. Період в історії козацтва, який носить назву «доба героїчних походів»:

А) кінець XVI ст. Б) перша чверть XVII ст.
В) 1625 – 1638 рр. Г) 1648-1657 рр.

4. На картосхемі заштриховано райони:

А) постійних нападів запорозьких козаків наприкінці XVI — на початку XVII ст.
Б) походів реєстрових козаків за наказами польського короля на початку XVII ст.
В) розгрому козаками турецько-татарських військ під час Хотинської війни
Г) турецьких фортець, спустошених козаками під час Першого Кримського походу

5. Позначено заштрихованими на картосхемі райони:

А) навколо спустошених козаками турецьких фортець під час першого Кримського походу 1689 р.

- Б) постійних нападів запорозьких козаків наприкінці XVI – на початку XVII ст.
- В) походів реєстрових козаків за наказами польського короля на початку XVII ст.
- Д) розгрому турецько-татарських військ під час Хотинської війни 1621 р.

6. Найбільш успішні морські походи здійснили запорозькі козаки на початку XVII ст. під керівництвом:

- А) К. Косинського Б) С. Наливайка В) П. Сагайдачного Г) І. Сулими

7. Позначте гетьмана, чию зовнішньополітичну діяльність можна характеризувати, спираючись на подану картосхему:

- А) Д. Вишневецький Б) П. Дорошенко
- В) П. Сагайдачний Г) Б. Хмельницький

8. В народній пісні « ... Була Варна здавна славна - / Славнішії козаченьки,/ Що тую Варну дістали, / І в ній турків забрали ...» ушавлено часи ...

- А) походів князя Д. Вишневецького Б) козацьких повстань 90-х рр. XVI ст.
- В) морських походів козаків початку XVII ст. Г) козацько-селянських повстань 20-30-х рр. XVII ст.

9. Діяч, зображений на портреті, ушавився

- А) створенням першої друкарні на українських землях

- Б) організацією серії вдалих морських походів козаків
- В) об'єднанням Гетьманщини по обидва береги Дніпра
- Г) участю в Національно-визвольній війні українського народу

10. Вкажіть, в якому році запорожці вперше перетнули Чорне море і штурмували Трапезунд:

- А) 1578 рік
- Б) 1609 рік
- В) 1614 рік
- Г) 1620 рік

11. На картині зображений:

- А) Дмитро Вишневецький
- Б) Петро Могила
- В) Іпатій Потій
- Г) Петро Конашевич-Сагайдачний

12. *Зображену картосхему доречно використовувати, щоб

- А) визначати місцезнаходження важливих турецьких опорних пунктів в акваторії Чорного моря
- Б) указати напрямки походів запорозьких козаків на чолі з І. Сірком на Крим
- В) визначати місця важливих битв польських і козацьких військ з турецьким військом
- Г) указати напрямки Молдавських походів Б. Хмельницького
- Д) окреслити межі Вольностей (Земель) Війська Запорозького Низового
- Е) указати напрямки походів запорозьких козаків часів «героїчної доби» на турецькі володіння
- Ж) указати міста, у яких козакам дозволялося проживати згідно з «Ординацією Війська Запорозького...» (1638 р.)

13. В якому році відбувся відображений на малюнку похід запорожців на Кафу:

А) 1596 рік

Б) 1614 рік

В) 1616 рік

Г) 1621 рік

14. Хто очолював запорожців під час походу на Кафу:

А) Д. Байда-Вишневецький

Б) І. Підкова

В) П. Конашевич-Сагайдачний

Г) І. Сірко

15. Хто з українських гетьманів здійснив похід, відображений на картосхемі?

А) П. Сагайдачний

Б) Б. Хмельницький

В) І. Виговський

Г) І. Самойлович

16. Вступ 1618 р. Війська Запорозького до Ліги європейських держав, об'єднаних боротьбою проти Османської імперії, налагодження дипломатичних відносин з Грузією, Іраном, Московією відбулися за гетьманування...:

А) П. Конашевича-Сагайдачного

Б) І. Підкови

В) Т. Федоровича (Трясила)

Г) Б. Хмельницького

17. Якого року відбулася подія, описана в уривку джерела: «Конашевич надзвичайно спритно, страшенно збентеживши ворога, об'єднався з Владиславом під самою Москвою, столицею держави. Проніс переможні корогви своїми безмежними просторами.., обернувши в руїни такі надзвичайно сильні своєю позицією та залогоми міста, як Єлець, Шацьк, Лівни, Калуга...»?

А) 1616 р. Б) 1618 р. В) 1621 р. Г) 1625 р.

18. Вкажіть прізвище козацького гетьмана, який у 1618 році здійснив похід на Москву:

А) Я. Бородавка

Б) М. Дорошенко

В) М. Жмайло

Г) П. Конашевич-Сагайдачний

19. Вкажіть правильне твердження:

«Деулінське перемир'я між Московським царством і Річчю Посполитою було підписане після...»

1) «... Хотинської війни»

2) «... походу польського королевича Владислава на Москву, в якому приймали участь і козаки, очолювані гетьманом П. Сагайдачним»

А) обидва твердження вірні

Б) правильне 1-ше твердження

В) правильне 2-ге твердження

Г) обидва твердження невірні

20. Перехід Смоленська та Чернігово-Сіверської землі до складу Речі Посполитої за умовами Деулінського перемир'я сталися внаслідок походу на Москву на допомогу польським збройним силам 20-тисячного козацького війська під проводом гетьмана...:

А) Д. Вишневецького Б) М. Жмайла В) І. Мазепи Г) П. Сагайдачного

21. Укажіть портрет гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного.

22. Що стало наслідком події, описаної в уривку з історичного джерела:

«Року 1620 місяця березня 22 дня прибув з Москви до Києва святійший патріарх Феофан...»?

А) поділ Київської митрополії на дві частини з центрами в Києві та Москві

Б) висвячення митрополитом Київським Йова Борецького

В) прийняття «Статей заспокоєння руського народу»

Г) затвердження статуту Львівського Успенського братства

23. Вкажіть особу, за чийого сприяння відбулась подія, описана в уривку:

«Прибув ... до Києва святійший патріарх єрусалимський Феофан ... і був прийнятий з великою честю духовними та світськими людьми. Того ж року ... висвятив на митрополію Київську чоловіка гідного й чесного. Іменем Йов Борецький ... і з ним єпископів на різні місця...»:

А) Д. Вишневецький

Б) П. Могила

В) В.-К. Острозький

Г) П. Сагайдачний

24. Коли відбулися події, про які йдеться в уривку:

«...Патріарх ієрусалимський Теофан (Феофан) був у Києві і багато благочестя вніс в нашу землю, отступників, котрі в унії були, відкидав і прокляв їх, а отця Іова Борецького на митрополитство посвятив...»

А) 1596 р. Б) 1620 р. В) 1633 р. Г) 1686 р.

25. Які події спричинили появу цитованого звернення:

«Упродовж останніх двадцяти п'яти літ нам не вдається досягти справедливості святої й забезпечити мир релігії нашої від тих великих насильств, утисків і правопорушень, які над нами чиняться. Що далі, то гірші й тяжчі переслідування... Не є гріхом... не є образою королівської гідності, не є ... заколотом... ані змовою з ворогами коронними, що ми, за поміччю Духа Святого, маємо посвячених митрополита й єпископів».

- А) Берестейська унія 1596 р. Б) «Пункти для заспокоєння руського народу» 1632 р.
В) Люблінська унія 1569 р. Г) відновлення православної ієрархії 1620 р.

26. У першій половині XVII ст. «козацьким митрополитом» прозвали:

- А) Й. Борецького Б) П. Могилу В) І. Потія Г) С. Косіва

27. Вкажіть, про кого йдеться в уривку: «Він сам з усім козацьким військом записався в члени Київського братства і помагав по різних містах утримувати школи, а в Києві заснував школу».

- А) І. Виговський Б) І. Мазепа
В) П. Конашевич-Сагайдачний Г) Б. Хмельницький

28. Діяльність якого гетьмана так характеризував історик Михайло Грушевський:

«...записавши військо в братство, дав йому не тільки право, але й обов'язок виступати в усіх братських справах у ролі його членів, зв'язав братство як... козацьке представництво в церковних і національних справах...»?

- А) Д. Вишневецького (Байди) Б) П. Конашевича-Сагайдачного
В) Т. Федоровича (Трясила) Г) К. Косинського

29. Вкажіть, в яке братство записався разом зі всім запорозьким військом гетьман П. Конашевич-Сагайдачний:

- А) Брацлавське Б) Київське
В) Львівське Г) Луцьке

30. Якому історичному діячеві історик О. Субтельний дав таку оцінку:

«... Він дивився на козаків не лише під кутом зору їхніх особливих станових інтересів, а й як на потенційних рушіїв українського суспільства в цілому. Сам він об'єднав військову силу козацтва з політично слабкою церковною та культурною верхівкою України...»

- А) П. Конашевичу-Сагайдачному Б) Д. Вишневецькому В) В.-К. Острозькому Г) П. Могилі

31. Якого історичного діяча стосується опис, наведений в уривку:

«Кмітливий і відважний полководець, він одночасно демонстрував великі таланти політика й адміністратора. Очевидно, значною мірою завдяки його впливу, ціле десятиріччя першої чверті XVII ст. було часом найвищого розвитку козацьких сил і проходило без усіляких серйозних конфліктів з урядом. Представляючи партії поміркованої козацької старшини, що прагнула уникати конфліктів з урядом, ... ціною обіцянок і зовнішніх поступок успішно оберігав козацький status possidendi (право володіння) від урядових репресій. Він спритно лавіював між небажаними (невиконаними) бажаннями уряду, з одного боку, і вимогами крайньої козацької партії, з іншого, намагаючись дати вихід енергії козацької вольниці поза конфліктами з урядом.»

- А) Д. Вишневецького Б) П. Могили В) В.-К. Острозького Г) П. Конашевича-Сагайдачного

32. Хто очолював українське військо під Хотином в 1621 році:

- А) Д. Вишневецький Б) Р. Бородавка
В) П. Конашевич-Сагайдачний Г) П. Дорошенко

33. Зображення цієї фортеці доречно використати, оповідаючи про:

- А) «Тарасову ніч» 1630 р. Б) облогу Кам'янця -Подільського 1672 р.
 В) битву під Цецорою 1620 р. Г) Хотинську війну 1621 р.

34. У якому році відбулася подія, описана в уривку з історичного джерела:

«...султан турецький Осман підійшов до Хотина з військом, що перевищувало християнські сили в десятки разів, і зупинився на відстані однієї милі від поляків... 18 серпня турецьке військо напало на польський табір, на ту частину, де були козаки. А козаки об'єдналися й, перехрестившись, почали бити чужинців, поки ті... не почали тікати...»?

- А) 1621 р. Б) 1625 р. В) 1632 р. Г) 1637 р.

35. У якому році відбулася описана в уривку з історичного джерела подія, що стала сюжетом для картини:

«...султан турецький Осман підійшов до Хотина з військом, що перевищувало християнські сили в десятки разів, і зупинився на відстані однієї милі від поляків... 18 серпня турецьке військо напало на польський табір, на ту частину, де були козаки. А козаки об'єдналися й, перехрестившись, почали бити чужинців, поки ті... не почали тікати...»?

- А) 1621 р. Б) 1625 р. В) 1632 р. Г) 1637 р.

36. У якому році відбулася подія, описана в уривку з історичного джерела, що стала сюжетом для картини:

«У шістнадцятий день серпня нечестивий султан турецький Осман підійшов до Хотина ... У суботу, 18 серпня, турецьке військо напало на польський табір, на ту частину, де були козаки... А оскільки козацьке плем'я відрізняється великими пізнаннями у військовій справі і хитрістю, то вони вийшли не раніше, ніж наступив вечір, а ворог стомився від постійних перебіжок...козаки ... почали бити чужинців, поки ті не витримали й, повернувшись назад, почали тікати... сам султан Осман із сановниками впав у страх... переможний і христолубивий князь Владислав почав щедро обдаровувати знатних і лицарів за їх ревну й віддану службу».

А) 1607 р. Б) 1621 р. В) 1635 р. Г) 1638 р.

37. Вкажіть, про яку подію йдеться в уривку:

«Коронний гетьман Карл Ходкевич, верхи на коні, стояв біля свого шанця, коли примчав гонець зі звісткою, що козаки з кількома польськими загонами захопили вже табір Османа і що для остаточної перемоги бракує тільки підмоги... Після несподіваного вторгнення запорожців у табір Османа турків охопила паніка: люди всіх станів були в невимовній тривозі, а сам Осман, який ще так недавно гадав, що нема на світі нікого могутнішого за нього, тепер на власні очі бачив усю непевність свого становища».

- А) битву в урочищі Солониця у 1638 р.
- Б) взяття і зруйнування запорожцями фортеці Кодак у 1635 р.
- В) захоплення запорожцями фортеці Кафа в 1616 р.
- Г) Хотинську битву 1621 р.

38. Вкажіть, про яку подію йдеться в уривку:

«Коронний гетьман Карл Ходкевич, верхи на коні, стояв біля свого шанця, коли примчав гонець зі звісткою, що козаки з кількома польськими загонами захопили вже табір Османа і що для остаточної перемоги бракує тільки підмоги... Після несподіваного вторгнення запорожців у табір Османа турків охопила паніка: люди всіх станів були в невимовній тривозі, а сам Осман, який ще так недавно гадав, що нема на світі нікого могутнішого за нього, тепер на власні очі бачив усю непевність свого становища».

- А) другий чигиринський похід турецько-татарського війська 1678 р.
- Б) захоплення запорозькими козаками турецької фортеці Кафи 1616 р.
- В) російсько-турецька війна 1768-1774 рр.
- Д) Хотинська війна 1621 р.

39. Вкажіть, про яку подію йдеться в уривку:

«Після несподіваного вторгнення запорожців у табір Османа турків охопила паніка: люди всіх станів були в невимовній тривозі, а сам Осман, який ще так недавно гадав, що нема на світі нікого могутнішого за нього, тепер на власні очі бачив усю непевність свого становища».

- А) вторгнення в Молдавію козаків С. Наливайка
- Б) захоплення запорозькими козаками Кафи
- В) захоплення запорозькими козаками фортеці Кодак
- Г) Хотинська війна

40. Вкажіть, про яку подію, що стала сюжетом для картини, йдеться в уривку:

«Після несподіваного вторгнення запорожців у табір Османа турків охопила паніка: люди всіх станів були в невимовній тривозі, а сам Осман, який ще так недавно гадав, що нема на світі нікого могутнішого за нього, тепер на власні очі бачив усю непевність свого становища».

- А) вторгнення в Молдавію козаків С. Наливайка
- Б) захоплення запорозькими козаками Кафи
- В) захоплення запорозькими козаками фортеці Кодак
- Г) Хотинська війна

41. Яке з наведених тверджень є правильним?

- А) у битві під Хотинком брав участь молодий Богдан Хмельницький
- Б) у результаті перемоги під Хотинком Петро Сагайдачний став гетьманом реєстрового козацького війська
- В) Хотинська битва сприяла послабленню позицій Османської імперії в Європі
- Г) перемога під Хотинком стала початком доби героїчних морських походів козаків на татар та турків.

42. Участь українських козаків у Хотинській війні:

- А) відкрила шлях до скасування Берестейської унії
- Б) врятувала Річ Посполиту від турецько-татарської навали
- В) забезпечила козакам право безперешкодного виходу в Чорне море
- Г) поширила реєстрові привілеї на все козацтво

43. Вкажіть, які події пов'язані з іменем гетьмана П. Конашевича-Сагайдачного:

- А) здобуття турецької фортеці Кафа, битва під Хотинком
- Б) заснування Чортимлицької Січі, Молдавський похід
- В) укладення Куруківської угоди, битва під Цецорою
- Д) вступ Війська Запорозького до Київського братства, здобуття фортеці Кодак

44. *Гетьман П. Конашевич-Сагайдачний уславився тим, що:

- А) сприяв відновленню вищої ієрархії православної церкви на українських землях
- Б) очолював удалі морські походи козаків проти Османської імперії
- В) знищив фортецю Кодак, збудовану поляками для контролю над Запорозькою Січчю
- Г) збудував першу Запорозьку Січ на о. Мала Хортиця
- Д) підтримував видавничу діяльність Івана Федорова
- Е) відстоював інтереси української шляхти на Люблінському сеймі
- Ж) відіграв вирішальну роль у перемозі польсько-козацького війська в битві під Хотинком

45. *Гетьман П. Конашевич-Сагайдачний відомий тим, що:

- А) сприяв відновленню вищої ієрархії православної церкви на українських теренах

- Б) очолював вдалі морські походи козаків проти Османської імперії
- В) знищив фортецю Кодак, збудовану поляками для контролю над Запорозькою Січчю
- Г) збудував першу Запорозьку Січ на о. Мала Хортиця
- Д) навчався у Краківському університеті
- Е) відстоював інтереси української шляхти на Люблінському сеймі
- Ж) відіграв вирішальну роль у перемозі польсько-козацького війська в битві під Хотиним

46. Встановіть відповідність між іменами історичних діячів і їхніми стислими характеристиками:

1) С. Наливайко	А) український князь, один з найбільших землевласників Речі Посполитої, претендент на її престол і «некоронований король Руси-України»
2) К. Косинський	Б) український князь-гетьман, що спорудив на Дніпрі замок-фортецю, яку вважають першою відомою Січчю
3) Острозький	В.-К. В) український гетьман, який перетворив козацьке військо на регулярну, добре навчену і вишколену силу; під його керівництвом було здобуто видатну перемогу над турецько-татарським військом під Хотиним
4) П. Конашевич-Сагайдачний	Г) провідник козацького повстання, в ході якого повстанське військо об'єдналось із загонами гетьмана Г. Лободи; в урочищі Солониця потрапив у полон і був страчений у Варшаві

Д) провідник козацького повстання, під час якого впродовж осені 1592 р. козаки зайняли всю Київщину й частину Поділля. В січні 1593 р. козацьке військо зазнало поразки під м. П'яткою і відступило на Запоріжжя |

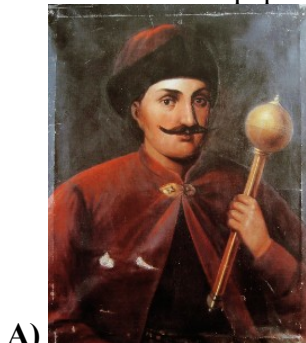
47. Вкажіть правильне судження: «Внаслідок Хотинської війни ...»

- 1) Османська імперія втратила придунайські землі — Молдавію, Валахію, Трансильванію
 - 2) Польща відвела загрозу втратити чималі території
А) обидва судження вірні	Б) правильне 1-ше судження
В) правильне 2-ге судження	Г) обидва судження невірні

48. Розташуйте події в хронологічній послідовності:

- А) повстання під проводом К. Косинського
- Б) похід козаків під проводом П. Сагайдачного на Кафу
- В) похід І. Підкови на Молдову
- Д) Хотинська війна

49. Вкажіть портрет гетьмана Конашевича-Сагайдачного:

50. Значення Петра Конашевича-Сагайдачного в українській історії:

- 1) підніс престиж українського козацтва;
2) повернув Києву значення культурного, релігійного осередку українських земель.

А) обидва судження вірні
Б) правильне 1-ше судження
В) правильне 2-ге судження
Г) обидва судження невірні

51. Кого з козацьких полководців, чиє зображення представлено на вітражі, стосується опис, наведений в уривку:

«Взагалі був це чоловік великого духу, що сам шукав небезпеки, легковажив життям, у битві був першим, коли доводилося відступати — останнім, був проворний, діяльний, у таборі сторожкий, мало спав і не пиячив... на нарадах був обережний і в усяких розмовах маломовний».

А) І. Богуна Б) Д. Вишневецького В) П. Конашевича-Сагайдачного Г) Б. Хмельницького

52. Вкажіть портрет князя Криштофа Збараського, видатного українця, що заслужив подяку сейму Речі Посполитої за підписання миру з Османською імперією після Хотинської війни на надзвичайно сприятливих умовах:

А) Б)

В) Г)

3.2.5. Козацькі повстання 1620-1630-х рр. «Ординація...»

- Позначте назву Запорозької Січі, із якою була пов'язана діяльність Михайла Дорошенка:
A) Томаківська **B) Чортомлицька**
B) Кам'янська **Г) Базавлуцька**
- Що означало поняття «покозачення» в другій половині XVI — першій половині XVII ст.?
A) перехід селян до козацького стану, що був спробою звільнитися від панщини та отримати право вільно працювати на власній землі
B) процедура прийняття кошовим отаманом новоприбулих на Січ до козацького товариства та закріплення їх за певним куренем
B) процес формування польським урядом списку-реєстру козаків, які набиралися на військову службу Речі Посполитій
Г) форма козацького збройного виступу на захист власних інтересів, що мав локальний характер і відзначався слабкою організованістю
- В уривку з історичного джерела про козацькі повстання 1620-х – 1630-х рр. йдеться про..
«Одразу ж після смерті Сагайдачного... [шляхтичі] починали чимдуж церкву православну до унії привертати, а на своїх підданих повинності накладати та різними поборами притісняти...».
A) значення повстань **B) наслідки повстань** **B) причини повстань** **Г) рушійні сили повстань**
- Цитований документ було прийнято внаслідок:
«Протягом цих шести тижнів козаки мусять скласти правильні реєстри, які не перевищують 6 тисяч із зазначенням, скільки їх живе в кожному старостві. Із числа 6000 козаків 1000 або більше, на розсуд коронного гетьмана і з відома їхнього старшого, залежно від умов часу, мусять перебувати на Низу за порогами і там виконувати свою службу».
A) походу Петра Конашевича-Сагайдачного до Московії на підтримку королевича Владислава
B) козацького повстання 1625 р.

- В)** вступу козацького війська на чолі з П. Сагайдачним до Київського братства
Г) поразки польських військ під Цецорою

5. Вкажіть назву угоди між Військом Запорозьким та Річчю Посполитою, наведеної в уривку:
«... надалі козаки повинні будуть коритися виключно тому старшому, якого самі вони оберуть, але який буде затверджений королем ... козаки мусять скласти правильні реєстри, які не перевищують 6000 з зазначенням, скільки їх живе в кожному старостві... призначаємо такі оклади для старшини: старшому над усім військом 500 злотих на рік, обозному 100 злотих, двом осавулам по 150 злотих, шести полковим осавулам по 50 злотих, шести полковникам по 100 злотих, шестидесяти сотникам по 50 злотих, судці військовому 100 злотих...»
А) Куруківська 1625 р. **Б)** Переяславська 1630 р.
В) «Ординація Війська Запорозького» 1638 р. **Г)** Зборівська 1649 р.

6. Яке козацько-селянське повстання змусило уряд Речі Посполитої визнати Військо Запорозьке як територіальну організацію, поділену на шість полків:
А) 1591-1593 рр. **Б)** 1625 р. **В)** 1637-1638 рр. **Г)** 1648 р.

7. За якою угодою уряд Речі Посполитої визнав Військо Запорозьке як територіальну організацію на чолі з гетьманом, обраним загальновійськовою радою та затвердженим польським урядом:
А) Білоцерківською **Б)** Гадяцькою **В)** Куруківською **Г)** Переяславською

8. Уривок із якого документа процитовано:
«...Надалі козаки повинні будуть коритися виключно старшому, якого самі собі оберуть... Козаки мусять скласти правильні реєстри, які не перевищують 6 тисяч... З [цього] числа 1000 або більше козаків, на розсуд коронного гетьмана і з відома їхнього старшого.., мусять перебувати на Низу за порогами і там виконувати свою службу...»?
А) Куруківської угоди (1625 р.)
Б) «Пунктів заспокоєння руського народу» (1632 р.)
В) «Ординації Війська Запорозького...» (1638 р.)
Г) Віленського перемир'я (1656 р.)

9. Збільшення польською владою козацького реєстру до 6 тис. осіб і організація шести територіальних полків стали наслідком козацько-селянського повстання під проводом:
А) К. Косинського **Б)** С. Наливайка **В)** М. Жмайла **Г)** Т. Федоровича

10. Збільшення польською владою козацького реєстру до 6 тис. осіб і організація шести територіальних полків стали наслідком укладення козаками з польською владою:
А) Віленського перемир'я **В)** Куруківської угоди
Б) Зборівського договору **Г)** Люблінської унії

11. Умови Куруківської угоди 1625 р. задовольняли інтереси лише заможної частини
А) міщанства **Б)** шляхти **В)** селянства **Г)** реєстрового козацтва

12. Поставте у відповідність назви адміністративно-територіальних одиниць українських земель у XVII ст. та їх керівників:

1) село	А) кошовий отаман
2) місто з магдебурзьким правом	Б) полковник
3) полк	Г) війт, магістрат
4) козацьке поселення	Е) отаман

3) староста

13. Вкажіть, хто очолив повстання 1630 року:

- А) М. Жмайло
Б) К. Косинський
В) І. Сулима
Г) Т. Федорович-Трясило

14. Коли відбувались події, що послужили основою для сюжету картини:

- А) 1490-1492 pp. Б) 1630 p. В) 1768 p. Г) 1812 p.**

15. Під час якого з козацько-селянських повстань відбулися події, які автор «Історії Русів» назвав «Тарасовою ніччю», а Т. Шевченко описав в однойменному творі:

- А) 1630 p. Б) 1637-1638 pp. В) 1648 p. Г) 1702-1704 pp.**

16. Встановіть послідовність подій:

- А) повстання під проводом Т. Федоровича (Трясила)
- Б) повстання під проводом С. Наливайка
- В) повстання під проводом К. Косинського
- Г) повстання під проводом М. Жмайла

17. Документ, уривок із якого наведено, увійшов в історію під назвою

«1. Усім уніатам і неуніатам надається право вільного відправлення свого богослужіння... ремонтувати свої церкви й будувати нові...

2. ...церква Св. Софії київська з підданими, що живуть навколо неї, повинна залишатися за неуніатами й митрополитом, що має посвяту від патріарха константинопольського; він, митрополит, за давніми правами й звичаями, повинен обиратися з-поміж руської шляхти духовними й світськими обивателями Корони [Польської] і Великого князівства Литовського релігії грецької, що не перебувають в унії і мають привілеї з боку короля...

3. Те ж саме треба розуміти й щодо Львівського, Луцького, Перемишльського й Мстиславського владик й архімандритів Печерського й Унівського...»

- А) «Ординація Війська Запорозького, що перебуває на службі Речі Посполитої».
- Б) Куруківська угода.
- В) «Пункти для заспокоєння руського народу».
- Г) Люблінська унія

18. Укажіть портрет діяча, який унаслідок виконання умов цитованого документа очолив православну церкву.

«1. Усім уніатам і неуніатам надається право вільного відправлення свого богослужіння... ремонтувати свої церкви й будувати нові...

2. ...церква Св. Софії київська з підданими, що живуть навколо неї, повинна залишатися за неуніатами й митрополитом, що має посвяту від патріарха константинопольського; він, митрополит, за давніми правами й звичаями, повинен обиратися з-поміж руської шляхти духовними й світськими обивателями Корони [Польської] і Великого князівства Литовського релігії грецької, що не перебувають в унії і мають привілеї з боку короля...

3. Те ж саме треба розуміти й щодо Львівського, Луцького, Перемишльського й Мстиславського владик й архімандритів Печерського й Унівського...»

19. З якою метою ухвалено цитований документ?

«1. Усім уніатам і неуніатам надається право вільного відправлення свого богослужіння...

ремонтувати свої церкви й будувати нові...

2. ...церква Св. Софії київська з підданими, що живуть навколо неї, повинна залишатися за неуніатами й митрополитом, що має посвяту від патріарха константинопольського; він, митрополит, за давніми правами й звичаями, повинен обиратися з-поміж руської шляхти духовними й світськими обивателями Корони [Польської] і Великого князівства Литовського релігії грецької, що не перебувають в унії і мають привілеї з боку короля...

3. Те ж саме треба розуміти й щодо Львівського, Луцького, Перемишльського й Мстиславського владик й архімандритів Печерського й Унівського...»

А) розширити повноваження греко-католицької церкви

Б) зняти гостроту міжконфесійного протистояння в суспільстві

В) розділити на українських землях світську та духовну владу

Г) скасувати рішення Берестейського церковного собору

20. Про яку подію у ньому йдеться в цитованому документі:

«1. Усім уніатам і неуніатам надається право вільного відправлення свого богослужіння... ремонтувати свої церкви й будувати нові...

2. ...церква Св. Софії київська з підданими, що живуть навколо неї, повинна залишатися за неуніатами й митрополитом, що має посвяту від патріарха константинопольського; він, митрополит, за давніми правами й звичаями, повинен обиратися з-поміж руської шляхти духовними й світськими обивателями Корони [Польської] і Великого князівства Литовського релігії грецької, що не перебувають в унії і мають привілеї з боку короля...

3. Те ж саме треба розуміти й щодо Львівського, Луцького, Перемишльського й Мстиславського владик й архімандритів Печерського й Унівського...»

А) укладення Люблінської унії

Б) заснування православних братств і здобуття ними прав на ставропігію

В) визнання Православної церкви та легалізація вищої ієрархії

Г) визначення прав різних станів Литовськими статутами

21. Вкажіть, яке польське воєводство було утворене на українських землях після російсько-польської війни 1632-1634 рр.:

А) Белзьке

Б) Брацлавське

В) Руське

Г) Чернігівське

22. Прочитайте уривок і напишіть назву споруди, про яку йде мова:

«Фортеця на правому березі Дніпра напроти одного з його порогів. Збудована польським урядом 1635 року з метою ізоляції Запоріжжя від України і перешкоді втечі селян на Січ. Будувалася під керівництвом французького інженера Г. Л. де Боплана. Того ж року запорожці під проводом гетьмана І. Сулими її зруйнували. Згодом була відбудована».

А) Жванець **Б)** Кодак **В)** Трахтемирів **Г)** Хотин

23. У 1635 р. поляки для здійснення контролю за козаками побудували поблизу р. Дніпро фортецю:

А) Азов **Б)** Кодак **В)** Новобогородицька **Г)** Перекоп

24. Наслідком прийняття якого урядового документа стало зведення фортеці Кодак у 1635 р.:

А) «Порядок щодо низовців та України» **Б)** «Пункти для заспокоєння руського народу»

В) «Ординація Війська Запорозького» **Г)** «Про припинення козацького свавілля»

25. Французький інженер, за проектом якого була споруджена Кодацька фортеця:

- А)** Гійом Левассер де Боплан **Б)** Патрік Гордон
В) Франсуа Мішель Лувуа **Г)** Арман дю Плессі, дюк де Рішельє

26. Про зруйнування якої фортеці йдеться в уривку:

«В 1635 році непокірний козак, на ім'я Сулима, підступно і таємно прокравшись з 800 козаками з моря до Дніпра, насмілився напасти на фортецю, яку його милість король Владіслав звелів на кошти Речі Посполитої збудувати на першому дніпровському порозі і оточити валами проти розбещеної сваволі козаків, щоб вони на море в човнах більше не ходили і турка не дратували. Сулима, напавши вночі на цю фортецю і перебивши сторожу, зарубав шаблею капітана і багатьох людей, забрав чимало грошей Речі Посполитої і нову фортецю в кількох місцях зруйнував.»

- А)** Батурин **Б)** Жванець **В)** Кам'янець-Подільський **Г)** Кодак

27. В якому році І. Сулима з козаками зруйнував фортецю Кодак:

- А)** 1625 рік **Б)** 1630 рік
В) 1635 рік **Г)** 1638 рік

28. Встановіть відповідність між подіями та їхніми наслідками.

1) Люблінський сейм (1569 р.)	А) завершення процесу формування нової моделі української (козацької) державності – Запорозької Січі
2) козацька реформа короля Стефана Баторія (1578 р.)	Б) розширення сфери впливу католицизму, загострення в українському суспільстві проти стояння на ґрунті віросповідання
3) Берестейський церковний собор (1596 р.)	Г) посилення полонізації української шляхти, поступова втрата українським суспільством власної політичної еліти
4) обрання П. Могили митрополитом Київським і Галицьким (1632 р.)	Е) легітимізація козацького стану - юридичне визнання прав, привілеїв і обов'язків козацтва як соціальної верстви Речі Посполитої
	З) зміцнення внутрішньоцерковної дисципліни, запровадження нових обов'язкових правил богослужіння

29. Хто очолив повстання, про яке йдеться в уривку з історичного джерела:
«Року 1637 козаки зібралися... і вирушили на Кумейки супроти ляхів, але під Кумейками коронний гетьман Конєцпольський, вдавшись до підступу, здолав козаків...»?

А) Марко Жмайло Б) Тарас Федорович В) Іван Сулима Г) Павло Павлюк

30. Установіть послідовність подій, описаних в уривках з літопису Г. Граб'янки.

А) «...вдруге перебрав собі гетьманську булаву, зібрав козаків реєстрових та запорозьких і чимдуж поспішив під Хотин на підмогу Владиславу..., став обіч королевича в осаді...»

Б) «...Петро Конашевич-Сагайдачний... ходив з військом запорозьким по воді на Кафу, повоював її добре, силу бранців християнських з неволі звільнив і з добичею великою з Чорного моря повернувся...»

В) «...козаки зібралися, настановили гетьманом Павлюка й вирушили на Кумейки супроти ляхів, але під Кумейками коронний гетьман Конєцпольський, до підступу вдавшись, здолав козаків...»

Г) «...король Баторій, настановив козакам гетьмана, прислав корогву, бунчук та булаву, печатку гербову,.. віддав для пристанища місто Терехтемирів з монастирем, аби вони в ньому зимували, а за службу поклав їм по червінцеві та по кожуху...»

31. Хто з керманічів козацьких повстань виголосив слова, наведені в уривку:

«...ліпше померти і один за другим покласти голови, ніж погодитись на таке перемир'я, як під Кумейками...»

А) Д. Гуня Б) М. Жмайло В) І. Сулима Г) Т. Федорович

32. Що стало наслідком козацько-селянського повстання під проводом Павла Павлюка, Якова Острянина, Дмитра Гуні?

А) видання «Ординації Війська Запорозького...» Б) підписання Куруківської угоди
В) початок Хотинської війни Г) укладення Люблінської унії

33. На портреті XVII ст. зображений ватажок козацького повстання, який після поразки навесні 1638 р. вивів частину козаків на Слобожанщину:

А) П. Бут Б) М. Дорошенко В) М. Жмайло Г) Я. Остряниця

34. В якому році було прийнято документ, наведений в уривку:

«...оскільки козацька сваволя так розгнуздалася, що для приборкання її довелося рушити наші війська і битися з козаками ... розгромити і уразити їх ... тому на вічні часи позбавляємо козаків старшинства, всяких старовинних судових установ, права, доходів і інших відзнак, набутих ними... і бажаємо ... мати в стані простого народу, оберненого в хлопів.

Реєстровим же козакам, число яких Річ Посполита визначила на своїй службі тільки 6 тисяч...

На місце старшого ...ми будемо ставити старшого комісара... — людину, яка була б народжена в шляхетському стані... і осавулами мусять бути шляхтичі...

Полки з своїми полковниками повинні ходити по черзі на Запоріжжя для охорони тих місць і щоб перешкодити татарським переходам через Дніпро. Треба невпинно стежити, щоб козацька вольниця не ховалась по островах і звідти не чинила б походів на море.»

А) 1578 р. Б) 1625 р. В) 1638 р. Г) 1651 р.

35. Яка угода жорстко обмежила права козаків, відмінивши виборність козацької старшини та козацький суд, скоротивши чисельність реєстру до 6 тис. осіб та призначивши замість гетьмана рішенням сейму комісара-шляхтича:

А) Зборівська Б) Куруківська В) «Ординація Війська Запорозького» Г) Переяславська

36. «Ординацією Війська Запорозького реєстрового, що перебуває на службі Речі Посполитої» 1638р. було передбачено ...

А) утворення реєстрового козацтва з правом на незалежність від польської адміністрації, звільненого від державних податків та повинностей

Б) збільшення козацького реєстру до 10 тис. осіб, надання козакам права «... землеволодіння, власної судової влади, володіння містом Трахтемирів

В) скасування реєстру та зрівняння в правах усіх козаків у Речі Посполитій, повернення прав та майна православній церкві

Г) зменшення козацького реєстру до 6 тис. осіб, ліквідацію виборності козацької старшини, скасування козацького судочинства

37. Установіть хронологічну послідовність подій першої половини XVII ст.:

А) козацьке повстання під проводом Т. Федоровича (Трясила)

Б) узяття козаками під проводом Івана Сулими фортеці Кодак

В) повстання під проводом П. Павлюка, Я. Острянина і Д. Гуні

Г) затвердження «Ординації Війська Запорозького...»

38. «Ординацією Війська Запорозького реєстрового, що перебуває на службі Речі Посполитої» 1638 р. було передбачено:

А) збільшення козацького реєстру до 3 тис. осіб в обмін на участь козаків у війні проти Московської держави

Б) збільшення козацького реєстру до 6 тис. осіб, запровадження територіально-полкового устрою

В) зменшення козацького реєстру до 3 тис. осіб, запровадження польського комісара при гетьмані

Г) зменшення козацького реєстру до 6 тис. осіб, ліквідацію виборності козацької старшини, скасування козацького судочинства

39. Коли відбулися події, описані в уривку:

«Коронний гетьман Миколай Потоцький зазначав: «Хто ж затримає народ, коли в нього так закрутилися колеса свавілля, що їх ніяким чином не можна стримати!.. Переконався я про це під Кумейками: зимою знищив Павлюка, на весну, незважаючи на такий великий розгром, ожив Острянин. Розгромив я Острянина — зразу ж було обрано керівником Гуню, і я двадцять тижнів вів з ним війну та ледве привів до послуху зброю і немалим пролиттям крові!...»

А) у 90-х рр. XVI ст. **Б)** на початку XVII ст. **В)** у 30-х рр. XVII ст. **Г)** у 50-х рр. XVII ст.

40. Яку роль відіграли в історії українського народу козацько-селянські повстання кінця XVI - початку XVII ст.:

А) гальмували процеси ополячення й окатоличення, зменшуючи тиск шляхетського гніту

Б) звели нанівець престиж і згасили авторитет запорозького козацтва серед селянства

В) поклали край тертям і протиріччям між козацькою старшиною та рядовим козацтвом

Г) розкололи козацтво на два непримиренні табори: реєстрове та запорозьке(низове)

41. Вкажіть правильне твердження:

А) процес об'єднання Великого князівства Литовського та Польського королівства в єдину державу започаткований Городельською, а завершений Кревською унією 1569 р.

Б) запорожці на чолі з П. Сагайдачним у 1616 р. здобули Кафу, а 1621 р. взяли участь у Хотинській війні на боці Речі Посполитої проти Османської імперії

В) Йов Борецький, обійнявши посаду Київського православного митрополита в 1596 р., одразу ж долучився до очолюваної князем К. Острозьким боротьби проти унії з Римом

Г) утворення реєстрового козацтва пов'язане з ім'ям польського короля Яна II Казимира, який у 1410 р. затвердив перший список найнятих козаків-реєстровців

42. Встановіть відповідність між іменами ватажків козацьких повстань та їх стислими характеристиками:

1) Д. Гуня

А) учасник походів проти Криму, Туреччини, за які одержав золоту медаль папи римського; зруйнував тільки-но зведену фортецю Кодак

2) І. Сулима

Б) учасник повстання Павлюка; під Кумейками вдалим маневром врятував козаків від розгрому; влітку 1638 р. обраний гетьманом; керував спорудження табору, який убезпечив козаків від цілковитої

- поразки
- 3) Я. Острянин **В)** 1629 р. водив запорожців на Крим; розбив поляків під Корсунем і Переяславом, змусивши їх підписати угоду
- 4) Т. Федорович (Трясило) **Г)** об'єднав козацьке військо із загонами гетьмана Г. Лободи; в урочищі Солониця потрапив у полон, був страчений у Варшаві
- Д)** під Жовнином відступив із частиною козаків на Слобідську Україну, де оселився біля Чугуєва

43. Вкажіть правильне твердження:

«Ординація Війська Запорозького реєстрового» 1638 р. передбачала, що ...».

1) «... військова влада над реєстровцями належатиме гетьманові, якого обиратиме загальновійськова рада і затверджуватиме польський уряд»

2) «... два полки реєстровців по черзі постійно стоятимуть на Запоріжжі в якості залоги»

А) обидва твердження вірні

Б) правильне 1-ше твердження

В) правильне 2-ге твердження

Г) обидва твердження невірні

44. Встановіть послідовність козацько-селянських повстань 20-30-х рр. XVII ст.:

А) під проводом Тараса Федоровича (Трясила)

Б) під проводом Павла Бута (Павлюка)

В) під проводом Якова Острянина (Остряниці)

Д) під проводом Марка Жмайла

45. Павла Павлюка, Якова Острянина, Дмитра Гуню об'єднує участь

А) у козацьких повстаннях

Б) в антикатолицькому реформаційному русі

В) в острозькому науково-літературному гуртку

Г) у підготовці статей Берестейської унії.

46. *Вкажіть провідників козацько-селянського повстання 1637-1638 рр.:

А) Семен Палій **Б)** Іван Богун **В)** Яків Острянин

Г) Павло Павлюк **Д)** Северин Наливайко **Е)** Іван Гонта **Ж)** Дмитро Гуня

47. Вкажіть, яке з наведених висловлювань є правильним:

А) козацьке повстання 1591-1596 рр. завершилося цілковитою поразкою та загибеллю його ватажка

Б) козацьке повстання під проводом С. Наливайка завершилося підписанням вигідної для козацтва угоди

В) захоплення та зруйнування козаками на чолі з І. Сулимою фортеці Кодак спонукало до складення документа, званого як «Пункти для заспокоєння руського народу»

Г) після придушення козацьких повстань 1637-1638 рр. козакам довелося погодитися з постановою польського сейму, що мала назву «Ординація Війська Запорозького»

48. *Що передбачала «Ординація Війська Запорозького, що перебуває на службі Речі Посполитої...» (1638 р.)?

- А) скасування виборності козацької старшини
- Б) обмеження козацької території Київським, Чернігівським і Брацлавським воєводствами
- В) дозвіл на перехід селян і міщан до козацького стану
- Г) обмеження реєстру козаків шістьма тисячами осіб
- Д) передання гетьманові всієї повноти влади над реєстровцями
- Е) установа «на вічні часи» всіх прав і привілеїв реєстровців
- Ж) ліквідацію козацького судочинства

49. Установіть відповідність між козацькими повстаннями 1620-1630-х рр. та їхніми наслідками:

1) повстання під проводом Марка Жмайла	А) зруйнування Коцацької фортеці
2) повстання на чолі з Тарасом Федоровичем (Трясилом)	Б) Куруківська угода
3) виступ Івана Сулими	В) Переяславська угода
4) повстання 1637–1638 рр.	Г) Деулінське перемир'я
	Д) поразка козаків у битві під Кумейками

50. Увідповідніть подію першої половини XVII ст. з її наслідком.

1) ухвалення «Пунктів для заспокоєння руського народу»	А) настання періоду «Золотого спокою»
2) обрання вперше гетьманом П. Конашевича-Сагайдачного	Б) збільшення реєстру козаків із трьох до шести тисяч
3) укладення Куруківської угоди	В) морський похід козаків на Кафу й Стамбул
4) видання постанови сейму «Ординація Війська Запорозького...»	Г) обрання православним митрополитом Петра Могили
	Д) утворення греко-католицької церкви

51. Увідповідніть дати з цитованими описами причетних до них подій:

1) 1556 р.	А) «Коронний гетьман Карл Ходкевич, верхи на коні, стояв біля свого шанця, коли примчав гонець зі звісткою, що козаки з кількома польськими загонами захопили вже табір Османа... Після несподіваного вторгнення запорожців у табір Османа турків охопила паніка...»
2) 1621 р.	Б) «Хортиця – місцевість на Борисфені. Тут Дмитро Вишневецький... поставив колись фортецю. Середину цього місця оточив кам'яним муром та огорожею з дубів... Унаслідок цього він міг протидіяти наступові кримського хана...»
3) 1635 р.	В) «Хто ж затримає народ, коли в нього так закрутилися колеса свавілля... Переконався я про це під Кумейками: зимою знищив Павлюка, на весну, незважаючи на такий великий розгром, ожив Острянин. Розгромив я Острянина – зразу ж було обрано керівником Гуню, і я двадцять тижнів вів із ним війну та ледве привів до послуху зброєю і немалим пролиттям крові!»
4) 1637-1638 рр.	Г) «Конашевич надзвичайно спритно, страшенно збентеживши ворога, злучився з Владиславом під самою Москвою, столицею держави. Проніс переможні корогви свої безмежними просторами, спустошив вогнем і мечем недружні землі, обернувши в сумні руїни такі незвичайні, сильні своєю позицією та залогами міста, як Єлець, Шацьк, Ливни, Калуга».
	Д) «...непокірний козак, на ім'я Сулима, підступно й таємно прокравшись з... козаками з моря до Дніпра, насмілювався напасти на фортецю... на першому дніпровському порозі...напавши вночі... нову фортецю в кількох місцях зруйнував.»

52. Позначте період української історії, який має назву «Десятиліття золотого спокою»:

- А) період у житті українського народу, коли на чолі України стояв Б. Хмельницький
- Б) доба правління польського короля Яна II Казимира
- В) період, коли Київську митрополію очолював П. Могила
- Г) доба від придушення козацьких повстань 30-х рр. XVII ст. до початку національно-визвольної війни

53. Встановіть послідовність суспільно-політичних подій другої половини XVI - першої половини XVII ст.:

- А) заснування князем Д. Вишневецьким замку на о. Мала Хортиця – першої відомої Січі
- Б) розгортання козацько-селянського повстання під проводом К. Косинського
- В) ухвалення польським сеймом «Ординації Війська Запорозького реєстрового, що перебуває на службі Речі Посполитої»
- Г) участь козацького війська на чолі з гетьманом П. Сагайдачним у Хотинській війні

54. Для періоду «золотого спокою» (1638 - 1648 рр.) на українських землях у складі Речі Посполитої було характерним

- А) ослаблення польського колоніального гніту
- Б) формування реєстрового козацтва як соціальної верстви
- В) зрівняння в правах православної та католицької шляхти
- Г) загострення соціально-економічних відносин

55. Десятиліття «Золотого спокою» - це період в історії Речі Посполитої, що тривав

- А) від козацького повстання під проводом С. Наливайка до морських походів козаків на чолі з П. Сагайдачним на володіння Османської імперії
- Б) від укладення польсько-литовської міждержавної Люблінської унії до початку польсько-турецької Хотинської війни
- В) від придушення козацького повстання під проводом П. Бута, Я. Острянина, Д. Гуні до початку Національно-визвольної війни на чолі з Б. Хмельницьким
- Г) від укладення польсько-московського Віленського перемир'я до укладення «Вічного миру» між Річчю Посполитою та Московським царством

56. *Зазначте події суспільно-політичного життя другої половини XVI – першої половини XVII ст.:

- А) визнання гетьманом Петром Дорошенком протекторату Османської імперії
- Б) «козацька реформа» польського короля Стефана Баторія та утворення реєстрового козацтва
- В) вступ Війська Запорозького на чолі з гетьманом Петром Сагайдачним до Київського Богоявленського православного братства
- Г) захоплення та зруйнування російськими військами Чортомлицької Січі за наказом Петра I
- Д) ухвалення польським сеймом «Ординації Війська Запорозького реєстрового, що перебуває на службі Речі Посполитої»
- Е) підпорядкування Київської митрополії Московському патріархату
- Ж) підписання гетьманами договірних статей з Московським царством

3.2.6. Культура другої половини XVI – першої половини XVII ст. П. Могила

1. *Які твердження можуть бути застосовані для характеристики соціокультурної ситуації в українських землях у складі Речі Посполитої у другій половині XVI ст.:
А) підтримка польською владою усіх церковних конфесій
Б) згуртування українського суспільства навколо греко-католицької церкви
В) збільшення кількості фільваркових господарств, що супроводжувалося закріпаченням селян
Г) відсутність в українських містах магдебурзького права, уповільнення процесу розвитку міст
Д) становлення козацької верстви як суспільного стану, її боротьба за свої права
Е) занепад православної церковної ієрархії, відхід українських князів від православ'я
Ж) офіційне визнання польською владою козацтва як привілейованого суспільного стану
2. Позначте правильне твердження:
А) автором книги «Опис України або області Королівства Польського» (1650) був Г.Л. де Боплан, іноземець, що керував будівництвом фортець, зокрема, Кодацької
Б) Польща і Литва об'єднувалися в єдину федеративну державу - Річ Посполиту- за Берестейською унією
В) слово «гетьман» має тюркське походження
Г) С. Наливайко разом зі своїм військом у 1596 р. зазнав поразки в урочищі Холодний Яр
3. Вкажіть правовий документ, який завершив процес уніфікації правових систем давньоруських земель і став уособленням повного єдиного загального права:
А) Литовський статут **Б)** магдебурзьке право **В)** «Руська Правда» **Г)** «Устави на волоки»
4. Встановіть відповідність між поняттями та визначеннями:

1) інтермедія	А) театральна лялька, яка тримається в руці за допомогою ниток
2) маріонетка	Б) невеликий барвистий малюнок в старовинному рукописі, книзі
3) вертеп	В) комедійна п'єса, що виконувалась поміж діями драматичної вистави
4) колегія	Д) великий сундук з ляльками, який слугував для вистав на біблійні та комедійні сюжети
5) мініатюра	
5. Встановіть відповідність між діячами культури і церкви та подіями, до яких вони були причетні:

1) Костянтин-Василь Острозький	А) утворення греко-католицької церкви в Речі Посполитій Б) визнання польським урядом права православної церкви мати власну ієрархію на чолі з митрополитом
2) Іпатій Потій	В) заснування друкарні Києво-Печерської лаври
3) Йов Борецький	Д) відновлення вищої православної ієрархії – Київської митрополії
4) Петро Могила	Ж) спільний польсько-литовський сейм в Любліні
6. *Вкажіть імена історичних діячів другої половини XVI – першої половини XVII ст.:

А) І. Вишенський	Б) Ю. Котермак
В) С. Оріховський	Г) К. Острозький

Д) Г. Смотрицький

Е) М. Смотрицький

Ж) Ф. Скорина

7. Встановіть відповідність між діячами культури і церкви та їх стислими характеристиками:

1) І. Потій	А) князь, «некоронований король Русі-України, фундатор Острозької академії, ініціатор видання Острозької Біблії
2) В.-К. Б) митрополит Острозький	В) київський, засновник школи при Печерській лаврі, яку об'єднав із братською школою на Подолі, внаслідок чого виникла майбутня Київська академія
3) І. Вишенський	Г) львівський єпископ, який брав участь у підготовці унії з Римом, однак напередодні Берестейського собору приєднався до противників об'єднання церков
4) П. Могила	Д) письменник-полеміст, пристрасний захисник православ'я, який протягом 40 років жив у монастирях Афона
Е) письменник-полеміст, палкий прихильник унії, один з ініціаторів Берестейської унії, став по смерті митрополита М. Рогози греко-католицьким митрополитом

8. *Які поняття та терміни можуть бути застосовані для характеристики української культури другої половини XVI ст.:

- А) бароко Б) готика В) гравюра Г) класицизм Д) книгодрукування
Е) пейзажний живопис Ж) портретний живопис

9. *Які з перелічених фактів (подій) можуть бути використані для характеристики культурного життя на українських землях у другій половині XVI ст.:

- А) видання Іваном Федоровим «Апостола» та «Букваря»
Б) занепад полемічної літератури
В) написання Пересопницького Євангелія
Г) перебудова Софійського собору в стилі козацького бароко
Д) поява світського портретного живопису
Е) створення Київського колегіуму (згодом академії)
Ж) створення козацьких літописів

10. Одна з перших рукописних книг, перекладена тогочасною українською мовою під впливом подій європейської Реформації:

- А) «Києво-Печерський патерик» Б) «Пересопницьке Євангеліє»
В) «Синопис» Г) «Православне ісповідання віри»

11. Пересопницьке Євангеліє є пам'яткою української культури ...

- А) XIV ст. Б) XV ст.
В) XVI ст. Г) XVII ст.

12. Пересопницьке Євангеліє й Острозька Біблія є пам'ятками української культури ...

А) XIV ст.

Б) XV ст.

В) XVI ст.

Г) XVII ст.

13. Вкажіть найдосконаліший зразок української ренесансної рукописної книги:

А) «Апостол»

Б) Києво-Печерський патерик

В) «Повість минулих літ»

Г) Пересопницьке Євангеліє

14. Вкажіть українську рукописну книгу, в якій поєдналися кращі набутки вітчизняної рукописної практики та творче використання прогресивних рис культури Відродження:

А) «Євангеліє учительне»

Б) Києво-Печерський патерик

В) «Лексикон славенороський»

Г) Пересопницьке Євангеліє

15. Вкажіть українську рукописну книгу, в якій талановитий митець-орнаменталіст та сміливий новатор поєднав здобутки Ренесансу та української народної творчості, використовуючи ренесансні орнаментальні мотиви та принципи композиції:

А) «Євангеліє учительне»

Б) «Загорівський апостол»

В) Пересопницьке Євангеліє

Г) «Про Олексія, чоловіка Божого»

16. Вкажіть українську рукописну книгу, декоративні прикраси якої стали вершиною мистецтва книжкового орнаменту в східнослов'янській рукописній книзі

А) Густинський літопис

Б) Києво-Печерський патерик

В) «Київський псалтир»

Г) Пересопницьке Євангеліє

17. Вкажіть пам'ятку української культури, звідки взято наведені мініатюри:

А) Києво-Печерський патерик

Б) Острозька Біблія

В) Пересопницьке Євангеліє

Г) «Требник»

18. Яка подія пов'язана з зображенням на ілюстрації діячем:

- А) створення перших православних церковних братств
- Б) заснування першої в Україні слов'яно-греко-латинської школи
- В) відновлення вищої православної ієрархії в Речі Посполитій
- Г) об'єднання Київської братської та Лаврської шкіл у колегію

19. *У яких твердженнях ідеться про князя Василя-Костянтина Острозького:

- А) очолював війська Великого князівства Литовського в битві під Оршею 1514 р.
- Б) разом зі своїми послідовниками скликав церковний собор у Бересті, що проголосив унію
- В) ініціював видання першої повної друкованої Біблії церковнослов'янською мовою
- Г) узяв під захист і опіку новостворену Києво-Могилянську колегію
- Д) заснував першу в Україні слов'яно-греко-латинську школу вищого типу
- Е) покровительствував відновленню вищої православної ієрархії
- Ж) знаний під неофіційним титулом «некоронованого короля Русі»

20. Український громадський та політичний діяч, противник Берестецької унії, засновник першої у Східній Європі вищої школи (1576 р.), де навчали граматиці, риториці, діалектиці, геометрії, музиці, астрономії, грецькій і латинській мові:

А) Дмитро Вишневецький	В) Петро Могила
Б) Василь-Костянтин Острозький	Г) Герасим Смотрицький

21. Перший на українських землях слов'яно-греко-латинський навчальний заклад створено в ...

А) XIV ст.	Б) XV ст.
В) XVI ст.	Г) XVII ст.

22. Вкажіть місто, де було засновано колегію нового типу – слов'яно-греко-латинську:

А) Київ Б) Москва В) Острог Г) Ясси

23. Про заснування якого навчального закладу йдеться в уривку з історичного джерела?

«Нововведенням, яке невдовзі тріумфально увійшло в практику української освіти, стало вивчення трьох мов – грецької, латинської та церковнослов'янської. Створення школи слов'яно-греко-латинського типу було справжньою революцією в освітній православній традиції, уперше поєднавши на порубіжжі греко-слов'янського культурного ареалу і католицької Європи візантійський Схід із латинським Заходом».

- А) Лаврська школа
Б) Острозька академія
В) Львівська братська школа
Г) Києво-Могилянська колегія

24. Назвіть навчальний заклад, який було засновано в Острозі у другій половині XVI ст.:

- А) езуїтський колегіум** **Б) чотирикласне народне училище**
- В) слов'яно-греко-латинську школу** **Г) протестантську гімназію**

25. Вкажіть, коли була заснована Острозька школа:

- A)** 1556 рік
B) 1586 рік

26. Вкажіть перший український вищий гуманітарний заклад:

- А) Замойська академія Б) Київський колегіум**
В) Львівський університет Г) Острозька школа

27. Укажіть портрет історичного діяча, з іменем якого пов'язано заснування першої на українських землях слов'яно-греко-латинської школи.

A)

Б)

В)

Г)

28. Який навчальний заклад папський нунцій А. Болоньєтті згадував як «грецьку колегію», а придворний поет князів Острозьких С. Пекалід називав «тримовним ліцеєм» та «тримовною гімназією»:

- А) Замойську академію
Б) київську Лаврську школу
В) київську Братську школу
Г) Острозьку школу

29. Вкажіть, хто був першим ректором Острозької школи:

- А) І. Федоров
Б) І. Гізель
В) Г. Смотрицький
Г) М. Смотрицький

30. *Які з перелічених фактів (подій) можуть бути використані для характеристики соціокультурної ситуації в українських землях у складі Речі Посполитої в першій половині XVII ст.:

- А) Берестейська церковна унія, утворення греко-католицької церкви
Б) відновлення вищої православної церковної ієрархії
В) визнання польським урядом війська Запорозького як територіальної організації
Г) закріпачення селянства
Д) заснування митрополитом Петром Могилою Київської колегії
Е) перші козацькі повстання на чолі з Криштофом Косинським та Северином Наливайком
Ж) спорудження князем Дмитром Вишневецьким першої Запорозької Січі

31. Позначте прізвище засновника Лаврської школи в Києві:

- А) П. Сагайдачний
Б) К.-В. Острозький
В) Й. Борецький
Г) П. Могила

32. Позначте, в якому столітті було засновано Києво-Могилянську колегію:

- А) XVI
Б) XV
В) XVIII
Г) XVII

33. Вкажіть, хто був засновником колегіуму в Києві:

- А) І. Борецький
Б) П. Могила
В) К. Сакович
Г) Л. Баранович

34. 1632 р. – це рік створення...

- А) Києво-Могилянського колегіуму Б) Львівського університету
В) Луцької братської школи Г) Острозької академії

35. Вкажіть правильне твердження: «Києво-Могилянська колегія виникла внаслідок ...»

- 1) «... злиття київських Братської та Лаврської шкіл»
2) «... реорганізації Острозької академії»
А) обидва твердження вірні Б) правильне 1-ше твердження
В) правильне 2-ге твердження Г) обидва твердження невірні

36. Поява якого твору засвідчила, що вже в XVI ст. жива українська мова сформувалася, маючи якісні відмінності від інших слов'янських мов:

- А) «Апостола» І. Федорова Б) «Лексикону словенороського» П. Беринди
В) Острозької Біблії Г) Пересопницького Євангелія

37. Визначна пам'ятка історії та культури, рукописна книга, один із перших перекладів Святого Письма України тогочасною українською мовою під впливом подій європейської Реформації:

- А) Остромирове Євангеліє Б) Острозька Біблія В) Требник Г) Пересопницьке Євангеліє

38. Вкажіть автора цитованого історичного джерела:

«...Почалася книга, названа «Апостол», друкуватися в богом береженому місті Львові... року 1573, лютого в 25 день, і завершилася [друкуватися] року 74-го того ж місяця в 15 день».

- А) Іван Федоров Б) Швайпольт Фіоль
В) Йоганн Гутенберг Г) Франциск Скорина

39. Книгодрукування на українських землях розпочав:

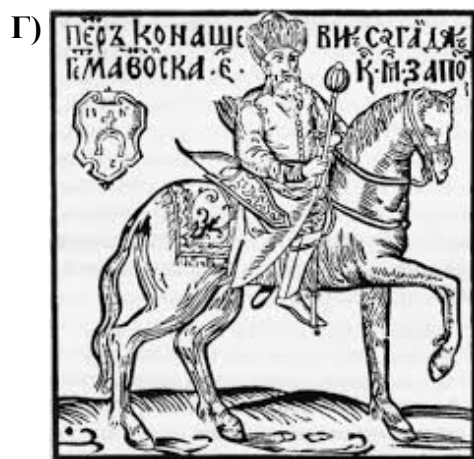
- А) Василь-Костянтин Острозький В) Іван Федоров
Б) Франциск Скорина Г) Швайпольт Фіоль

40. Назва першої книги, яка була надрукована на території України:

- А) «Апостол» Б) «Буквар» В) Острозька Біблія Г) Пересопницьке Євангеліє

41. Укажіть назву пам'ятки культури, зображеної на фото:

45. Вкажіть, хто пишався тим, що відродив книгодрукування в Україні:

А) Ф.-Г. Скорина

Б) І. Федоров

В) Г. Смотрицький

Г) Ш. Фіоль

46. Вкажіть перше слов'янське поетичне друковане видання:

А) «Апостол» І. Федорова

Б) «Октоїх» Ш. Фіоля

В) «Про Острозьку війну» С. Пекаліда

Г) «Хронологія» А. Римші

47. Одна з перших рукописних книг, перекладена тогочасною українською мовою під впливом подій європейської Реформації:

А) «Києво-Печерський патерик»

Б) «Пересопницьке Євангеліє»

В) «Синопис»

Г) «Православне ісповідання віри»

48. Позначте прізвище автора першого українського полемічного твору в XVI ст.:

А) Й. Борецький

Б) І. Вишенський

В) М. Смотрицький

Г) З.Копистенський

49. «Граматику словенську» написав:

А) І. Федоров

Б) Г. Смотрицький

В) М. Смотрицький

Г) П. Беринда

50. «Лексикон словенороський» склав ...

А) К. Лукаріс

Б) М. Смотрицький

В) П. Беринда

Г) П. Величковський

51. Першою друкованою українською книгою вважається:

А) «Повість минулих літ»

Б) Пересопницьке Євангеліє

В) «Апостол»

Г) «Острозька Біблія»

52. Позначте рік і місто, де Біблію вперше було надруковано східнослов'янською книжною мовою:

А) 1491 р., Краків

Б) 1525 р., Прага

В) 1574 р., Львів

Г) 1581 р., Острог

53. На картині зображено, як можновладець бере до рук Біблію, надруковану його коштом вперше східнослов'янською книжною мовою у місті:

А) Новгород Великий

Б) Прага

В) Львів

Г) Острог

54. Вкажіть, про яку книгу йдеться в уривку з історичного джерела:

«...А почала ся книга друкуватися в богом береженому місті Львові, в якій діяння апостольські, і послання соборні, і послання святого Павла після втілення господа бога нашого Ісуса Христа року 1573... Якщо доведеться кому-небудь у цю корисну для душі книгу заглянути то...творцеві життя нашого богу подяку хай складе...».

- ### Г) «Православне сповідання віри»

55. Позначте рік, коли у Львові вперше був надрукований «Буквар» - підручник для навчання української грамоти:

- Г) 1577 рік

56. «Острозьку Біблію» надрукував ...

- Г) П. Беринда

57. Вкажіть, де була надрукована і як називається книга, про яку йдеться в уривку:

«Всесильною правицею Всевишнього Бога, задумом і старанням благочестивого князя Костянтина Костянтиновича Острозького ..., який звелів влаштувати дім для друкування книг, а до того ж і дім для навчання дітей у своєму славному родовому місті ... І вибравши знавців божественного писання, грецької, латинської і руської мов, поставив їх навчати дітей. З цієї причини надрукована ця книжка для першого дитячого навчання ..., многогрішним Іоанном Федоровичем».

- Г) Острог, «Біблія»

58. «Апостол» (1574), «Буквар» (1574), Острозька Біблія (1580) є першими ...

- Д рукописними книгами, створеними тогочасною українською мовою

59. Установіть послідовність подій:

- Г) видання І. Федоровим Апостола та «Букваря»

60. Вкажіть, яких подій стосуються дати – 1574 р. та 1581 р.:

- Д) укладення договорів уряду Гетьманщини з російським царем

61. *Назвіть українські міста, в яких друкував книги І. Федоров:

- ### Е) Чернігів

62. Установіть послідовність подій суспільно-культурного життя XVI ст.

- А) утворення у Львові першої братської (слов'яно-греко-латинської) школи
- Б) укладення Берестейської церковної унії
- В) видання І. Федоровичем «Апостола» й «Букваря»
- Г) створення Пересопницького Євангелія

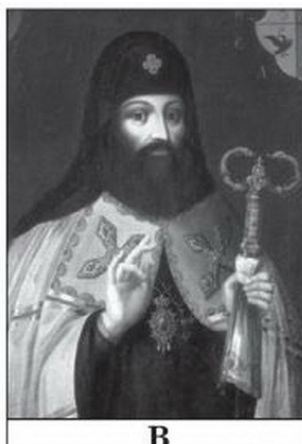
63. Що із зазначеного є прикладом культурного життя на українських землях у другій половині XVI ст.?

- А) заснування Києво-Могилянської колегії
- Б) створення Пересопницького Євангелія
- В) заснування в Острозі слов'яно-греко-латинської академії
- Г) створення козацьких літописів
- Д) заснування Глухівської співочої школи
- Е) видання у Львові І. Федоровичем «Апостола» та «Букваря»
- Ж) відновлення вищої церковної ієрархії православної церкви

64. Що характерно для української культури першої половини XVII ст.:

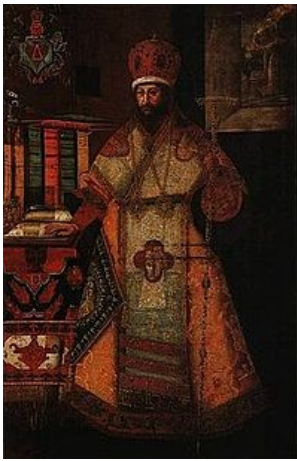
- А) поява перших шкіл, що фінансуються з державної скарбниці
- Б) зростання ролі друкарні І. Федорова у Львові як осередку книговидавання
- В) занепад іконописного малярства у зв'язку з появою нових жанрів живопису
- Г) утілення національного колориту в дерев'яній архітектурі України

65. Хто із зображених осіб сприяв становленню книгодрукування на українських землях у XVI ст.?

66. Вкажіть портрет архімандрита Києво-Печерської лаври, культурного і громадського діяча, просвітителя, письменника, засновника типографії та паперової фабрики:

В)

Г)

67. Вкажіть прізвище діяча української культури, про якого йдеться в уривку:

«Педагог, письменник, лексикограф. Народився в Прикарпатті. З 1619 р. жив та працював у Києві. Був головним друкарем, редактором і перекладачем у Києво-Печерській друкарні. Йому належить перший друкований український словник «Лексикон славенороський альбо Імен толкованіє», який вийшов друком у 1627 р.».

А) П. Беринда

Б) Є. Плетенецький

В) М. Смотрицький

Г) Л. Зизаній

68. Вкажіть автора книжки «Вірші на жалісний погреб шляхетного рицаря Петра Конашевича-Сагайдачного»:

А) І. Величковський

Б) К. Сакович

В) Л. Зизаній

Г) Д. Туптало

69. Назва праці, яка не відноситься до полемічної літератури:

А) «Роксоланія» Себастьяна Кленовича

Б) «Про єдність Божої церкви» Петра Скарги

В) «Ключ царства небесного ...» Герасима Смотрицького

Г) «Тренос» («Плач») Мелетія Смотрицького

70. Відновлення в XVII ст. вищої православної церковної ієрархії в Речі Посполитій пов'язано з ім'ям

А) М. Смотрицького

Б) Ф. Прокоповича

В) І.

Вишенського

Г) І. Борецького

71. Позначте прізвище діяча, який у 1620 р. очолив відновлену Київську митрополію:

А) З. Копистенський

Б) Й. Борецький

В) М.

Смотрицький

Г) М. Рогоза

72. Вкажіть прізвище діяча, з яким пов'язане відновлення в XVII ст. вищої православної церковної ієрархії в Речі Посполитій:

А) М. Смотрицький

Б) П. Могила

В) Й. Борецький

Г) Ф. Прокопович

73. *Вкажіть пам'ятки українського друкарства XVI ст.:

- А) Львівський «Апостол»
- Б) Пересопницьке Євангеліє
- В) Острозька Біблія
- Г) Реймське Євангеліє
- Д) Львівський «Буквар»
- Е) літопис С. Величка
- Ж) «Граматика словенська» Л. Зизанія

74. Прізвища яких діячів пропущено в цитованому нижче уривку з історичного джерела:

«Всесильною правицею Всевишнього Бога, старанням благочестивого князя _____, який звелів влаштувати дім для друкування книг, а до того ж і дім для навчання дітей у своєму родовому славному місті... І вибравши знавців божественного писання, грецької, латинської і руської мов, поставив їх навчати дітей. З цієї причини надрукована ця книжка для дитячого навчання, по-грецьки альфавіту, а по-руськи азбуки, многогрішним _____».

- А) Богуш Корецький, Франциск Скорина
- Б) Дмитро Вишневецький, Швайпольт Фіюль
- В) Олександр Чарторийський, Юрій Дрогобич
- Д) Костянтин-Василь Острозький, Іван Федоров

75. *Вкажіть українські книжки, надруковані в другій половині XVI - першій половині XVII ст.:

- А) Пересопницьке Євангеліє
- Б) «Граматика словенська» Л. Зизанія
- В) Острозька Біблія
- Г) «Історія Русів»
- Д) «Хроніка з літописців стародавніх» Ф. Софоновича
- Е) «Ключ царства небесного» Г. Смотрицького
- Ж) «Лексикон словенороський» П. Беринди

76. *Позначте приклади культурного життя на українських землях у другій половині XVI ст.:

- А) заснування в Острозі слов'яно-греко-латинської академії
- Б) створення Пересопницького Євангелія
- В) заснування Києво-Могилянської колегії
- Г) створення козацьких літописів
- Д) видання у Львові І. Федоровим «Апостола» та «Букваря»
- Е) заснування Глухівської співочої школи
- Ж) відновлення ієрархії православної церкви

77. На фото зображено портрети

- А) засновників навчальних закладів
Б) авторів козацьких літописів

- В) митрополитів православної церкви
Г) фундаторів перших церковних братств

78. Розставте книги XVI - першої половини XVII ст. у хронологічній послідовності їхнього написання або видруку:

- А) «Апостол» І. Федорова
Б) «Граматика словенська» Л. Зизанія
В) «Требник» П. Могили
Г) «Пересопницьке Євангеліє»

79. Встановіть відповідність між датами та подіями:

1) 1574 р.	А) видання Ш. Фіолем у Кракові кирилицею «Часослова», «Октоїха»
2) 1674 р.	Б) створення Пересопницького Євангелія М. Василевичем і Григорієм
3) 1556-1561 рр.	В) видання І. Федоровим у Львові «Апостола» та «Букваря»
4) 1581 р.	Д) перше видання друкарнею Києво-Печерської лаври «Синопису»
5) 1491 р.	

80. Поширення творів полемічної літератури на українських землях наприкінці XVI – на початку XVII ст. спричинено

- А) укладенням Берестейської церковної унії
Б) відновленням вищої православної церковної ієрархії
В) утворенням Руського воєводства у складі Речі Посполитої
Г) формуванням майнової нерівності серед реєстрових козаків

81. *Вкажіть зразки полемічної літератури:

А) «Апокрисіс» Х. Філалета	Б) «Апостол» І. Федорова
В) «Палінодія» З. Копистенського	Г) «Про Олексія, чоловіка Божого»
Д) «Пересторога» Й. Борецького	Е) «Про Острозьку війну» С. Пекаліда
Ж) «Хронологія» А. Римші	

82. Вкажіть, про якого діяча йдеться в уривку з історичного джерела:

«Політичний, церковний, освітній діяч Речі Посполитої. З 1627 р. – архімандрит Києво-Печерського монастиря. У 1632 р. домігся від королівської влади визнання вищої православної церковної ієрархії.

Для підвищення культурно-освітнього рівня православних священників заснував Лаврську школу...».

А) П. Могилу

Б) Ф. Прокоповича

В) Й. Кондзелевича

Г) В.-К. Острозького

83. Встановіть відповідність між іменами історичних діячів кінця XVI– першої половини XVII ст. та їхніми стислими характеристиками:

1) Йов Борецький

А) «батько унії», перший греко-католицький митрополит

2) Петро Конашевич-Сагайдачний

Б) висвячений у 1620 р. православний митрополит

3) Петро Могила

В) висунув ідею створення об'єднаного київського патріархату

4) Йосиф Рутський

Г) здійснив заходи з оновлення православної церкви

Д) у 1620 р. сприяв висвяченню православного митрополита

84. Якої історичної особи стосуються наступні факти біографії:

«Церковний і просвітницький діяч, письменник, митрополит Київський і Галицький, який побудував систему східнохристиянської теології на раціонально-логічній основі, із використанням досягнень католицького віровчення. У 1627 р. став архімандритом Києво-Печерської лаври. У 1631 р. сприяв створенню при Лаврі православної школи, яка влітку 1632 р. об'єдналася з школою Київського братства. У полеміці з юдаїзмом та католицизмом розробив власне трактування поновленого православного богослов'я, піднісши тим самим роль Києва, як «другого Єрусалима» – центру європейської освіченості та богословської культури»:

А) Йова Борецького

В) Михайла Рагози

Б) Петра Могили

Г) Йосипа Рутського

85. Вкажіть церковного діяча, який був обраний архімандритом Печерського монастиря без відбуття монашеського строку, а в подальшому спромігся на...

А) визнання королівською владою вищої православної церковної ієрархії

Б) утворення на українських землях греко-католицької церкви

В) перехід Київської митрополії під омофор Московського патріархату

Д) відновлення православної ієрархії в Київській митрополії

86. 87. Яка подія пов'язана з діячем, зображеним на репродукції картини?

93. Церковний діяч XVII ст., зображений на картині:

- А) Й. Борецький Б) П. Могила В) І. Потій Г) М. Рогоза

94. Вкажіть, про якого діяча йдеться в уривку з історичного джерела:

«Не будучи українцем за походженням, усе своє життя присвятив служінню Україні, ставши для прийдешніх поколінь одним із символів української національної ідентичності. Посівши митрополиту кафедру забороненої православної церкви, домігся від королівської влади її легалізації. Заповідав не ставити йому після смерті ніяких пам'ятників, хоча сам, ще при житті, створив собі пам'ятник – Київську Академію».

- А) П. Могилу Б) Й. Борецького
В) І. Вишенського Г) Ф. Прокоповича

95. На рисунку середини XVII постає храм, відреставрований за сприйняття П. Могили:

- А) Андріївська церква Б) Успенський собор Києво-Печерської лаври
В) Унівський монастир Г) Софійський собор

96. Вкажіть православного церковного діяча XVII ст., який діяльно пропагував ідею «Київ – новий Єрусалим»:

- А) І.Борецький Б) П. Могила В) Й.-В. Рутський Г) М. Смотрицький

97. Вкажіть, коли було затверджено «Православне сповідання віри», одним з авторів якого був митрополит П. Могила:

- А) середина XV ст. Б) кінець XVI ст. В) середина XVII ст. Г) кінець XVII ст.

98. Вкажіть церковного реформатора, з особою якого пов'язане видання книги, зображеної на фото:

- А) П. Могила Б) Й.-В. Рутський В) М. Смотрицкий Г) Д. Туптало

99. Що було одним із результатів церковної реформи митрополита П. Могили:

- А) відміна частини умов церковної унії
Б) подолання занепаду православної церкви на українських землях
В) набуття церковними братствами права ставропігії
Г) стрімке зростання протестантських общин в містах і селах України

100. Фреска церкви Спаса на Берестові у Києві містить портрет митрополита, який у першій половині XVII ст. приклав зусиль до реставрації храму:

- А) Г. Балабана Б) Й. Борецького В) С. Косіва Г) П. Могили

101. *Які твердження стосуються Петра Могили?

- А) перший митрополит після легалізації польським урядом православної ієрархії
Б) засновник друкарні Києво-Печерського монастиря, яка стала центром книговидання
В) будучи київським митрополитом, вів таємні переговори про унію православної церкви з католицькою
Г) об'єднав ченців в один орден — василіанський, який опікувався просвітницькою діяльністю.
Д) засновник Лаврської школи, яку незабаром об'єднав із Братською школою
Е) домогся визнання польським урядом української вищої православної ієрархії
Ж) український князь за походженням, покинув військову кар'єру задля церковної

102. На фото зображено пам'ятну монету серії «Видатні особистості України».

На аверсі монети зображено богиню Афіну Палладу як алегоричний символ науки з гравюри І. Щирського «Тріумфальне знамено». У руці вона тримає древко корогви, що переходить у декоративне барокове обрамлення аверсу. Поряд із покровителькою науки – група студентів на тлі будівлі навчального закладу.

На реверсі монети зображено стилізований портрет історичного діяча, виконаний невідомим художником XVIII ст., та вказані роки його життя.

Укажіть ім'я діяча, що має бути викарбуване на реверсі монети.

А) Петро Могила Б) Феофан Прокопович В) Мелетій Смотрицький Г) Іов Борецький

103. *У яких твердженнях схарактеризовано життя і діяльність митрополита Петра Могили?

- А) єрусалимський патріарх Феофан 1620 р. висвятив його на Київського митрополита
- Б) брав участь у заснуванні Богоявленського братства в Києві
- В) домігся від польської влади визнання відновлення вищої православної церковної ієрархії
- Г) був автором богослужбової книги «Требник»
- Д) був соратником гетьмана Б. Хмельницького під час Національно-визвольної війни
- Е) до обрання митрополитом був архімандритом Києво-Печерської лаври
- Ж) визнав право московського патріарха на Київську митрополію

104. Узгодьте події другої половини XVI – першої половини XVII ст. з їх наслідками для українських земель.

1) утворення Речі Посполитої	А) реформування православної церкви
2) укладення Берестейської унії	Б) масове покаяння селянства
3) заснування перших православних братств у Львові	В) поширення фільварків
4) обрання Петра Могили Київським митрополитом	Г) започаткування книгодрукування
	Д) розкол православної церкви

105. *Які з перелічених фактів (подій) можуть бути використані для характеристики культурно-церковного життя першої половини XVII ст.:

- А) видання в друкарні Івана Федорова «Апостола» та «Букваря»
- Б) відновлення вищої православної ієрархії
- В) заборона діяльності ордену єзуїтів
- Г) заснування Успенського братства у Львові
- Д) офіційне визнання польським урядом православної ієрархії
- Е) підготовка до друку та видання Острозької біблії
- Ж) створення Київського колегіуму

106. З іменами діячів, зображених на портретах, пов'язано

- А) укладення Берестейської церковної унії та утворення греко-католицької церкви
- Б) надання прав і привілеїв реєстровому козацтву
- В) відновлення та легалізація православної церкви в Речі Посполитій
- Г) заснування першої відомої Запорозької Січі

107. Установіть відповідність між подією другої половини XVI - першої половини XVII ст. та її наслідком для українських земель.

1) утворення Речі Посполитої	А) реформування православної церкви
2) укладення Берестейської унії	Б) масове покаяння селянства
3) заснування перших православних братств у Львові	В) поширення філіварків
4) обрання П. Могили Київським митрополитом	Г) започаткування книгодрукування
	Д) розкол православної церкви

108. Установіть відповідність між історичними постатями та їх здобутками.

1) Д. Вишневецький	А) заснував першу слов'яно-греко-латинську школу
2) В.-К. Острозький	Б) заснував Запорозьку Січ
3) П. Конашевич-Сагайдачний	В) реформував православну церкву
4) П. Могила	Г) сприяв відновленню ієрархії православної церкви
	Д) очолив перше козацьке повстання

109. Установіть відповідність між іменами історичних діячів, пов'язаних з подіями в релігійній сфері суспільного життя другої половини XVI - першої половини XVII ст., та стислою характеристикою їх діяльності:

1) І. Борецький	А) чернець єзуїтського ордену, талановитий полеміст, активний прибічник церковної унії
2) П. Могила	Б) перший митрополит Київський після відновлення православної церкви в Україні
3) І. Потій	В) видатний діяч греко-католицької церкви, палкий прихильник церковної унії, другий греко-католицький митрополит Києва
4) П. Скарга	Г) митрополит Київський, представник молдовського шляхетського роду, відомий своєю культурною та просвітницькою діяльністю
	Д) письменник-полеміст, значну частину свого життя провів у монастирі на Афоні

110. Вкажіть художній стиль, особливостям якого відповідають зображені споруди:

А) ампір

Б) бароко

В) готика

Г) ренесанс

111. Укажіть назву зображеної на фото пам'ятки архітектури, ренесансну надбудову якої зведено наприкінці XVI ст.:

А) Верхній замок у Луцьку

Б) Генуезька фортеця у Судаку

В) замок Паланок

Г) Острозький замок

112. На фото зображено

- А) Хотинську фортецю Б) Меджибізький замок
В) Межиріцький монастир-фортецю Г) замок у Підгірцях

113. Укажіть назву пам'ятки архітектури, зображеної на фото:

- А) замок у Підгірцях В) Острозький замок
Б) замок Паланок Г) Хотинська фортеця

114. Яка з архітектурних споруд уособлює досягнення оборонного будівництва першої половини XVII ст.?

- А) Б)

115. На фото зображений зразок пізньоренесансної замкової архітектури, зведений у першій половині XVII ст. у:

А) Луцьку **Б)** Меджибожі **В)** Острозі **Г)** Підгірцях

116. Укажіть назву пам'ятки архітектури, зображеної на фото:

А) вежа Корнякта
Б) каплиця Трьох Святителів

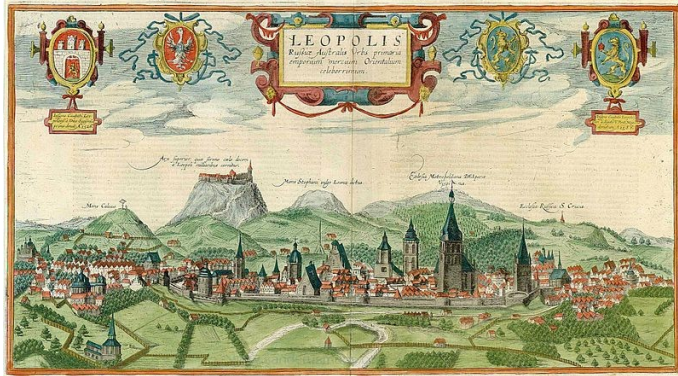
В) костел святого Варфоломія в Дрогобичі
Г) ханський палац у Бахчисараї

117. На рисунку зображено ратушу першої половини XVII ст., що знаходилась у місті:

А) Дрогобичі Б) Києві В) Львові Г) Полтаві

118. Вкажіть місто, зображено на рисунку:

А) Дрогобич Б) Київ В) Львів Г) Полтава

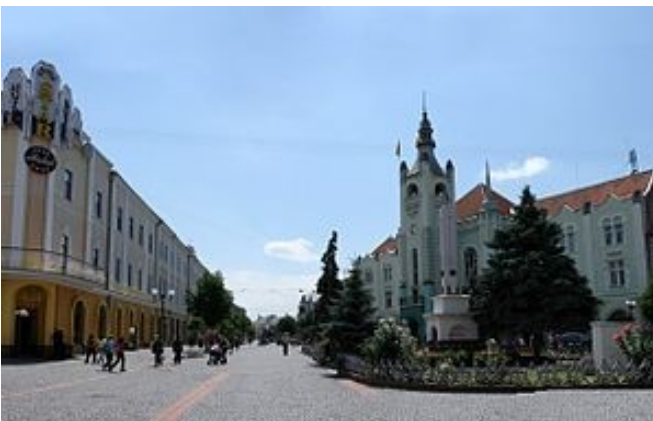
119. Позначте фото, на якому зображено львівську площу Ринок, занесену до списку Світової спадщини ЮНЕСКО:

А)

Б)

В)

Г)

120. На листівці початку XX ст. зображені:

- А) Бучацька ратуша та церква Покрови Б) каплиця Боїмів та палац Корнякта
В) каплиця Трьох святих та Вірменський собор Г) церква Успіння та вежа Корнякта

121. Укажіть назву пам'ятки архітектури, зображеної на фото:

- А) Бучацька ратуша та церква Покрови Б) каплиця Боїмів та палац Корнякта
В) каплиця Трьох святих та Вірменський собор Г) церква Успіння та вежа Корнякта

122. На фото початку ХХ ст.:

- А) Бучацька ратуша та церква Покрови Б) каплиця Боїмів та палац Корнякта
В) каплиця Трьох святих та Вірменський собор Г) церква Успіння та вежа Корнякта

123. Укажіть назву пам'ятки архітектури, зображеної на фото:

- А) замок Паланок
- Б) каплиця Боїмів

- В) каплиця Трьох святих
- Г) Чорна кам'яниця

124. Укажіть назву пам'ятки архітектури, зображеної на фото:

- А) будинок Корнякта
- Б) каплиця Боїмів

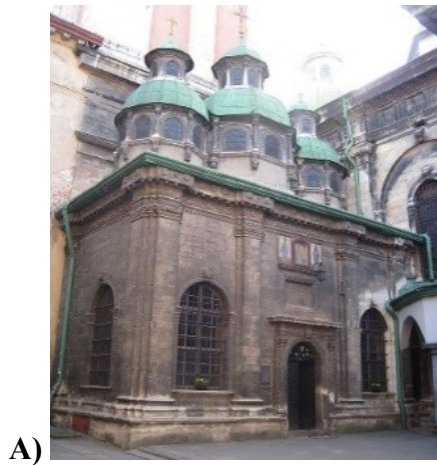
- В) каплиця Трьох святих
- Г) Чорна кам'яниця

125. На фото:

- А) кафедральний костел з каплицею Боїмів
- Б) собор св. Юра з каплицею св. Володимира і Ольги
- Б) Успенська церква з каплицею Трьох святих
- Г) Почаївська лавра з каплицею над колодязем преподобного Йова

126. Позначте фото, на якому зображено львівську каплицю Трьох Святителів

А)

Б)

В)

Г)

127. На фото зображено зовнішній вигляд та інтер'єр :

А) вежі Корнякта

Б) каплиці Боїмів

В) каплиці Трьох святителів

Г) Чорної кам'яниці

128. Укажіть назву пам'ятки архітектури, зображеної на фото:

А) будинок Корнякта

В) палац Бандіnellі

Б) каплиця Боїмів

Г) Чорна кам'яниця

129. На фото зображено одну з візитівок Львова:

А) будинок Корнякта

Б) палац вірменських архієпископів

В) палац Бандіnellі

Г) Чорну кам'яницю

130. Укажіть назву пам'ятки архітектури, зображеної на фото:

А) Королівська кам'яниця (палац Корнякта)

В) палац Бандіnellі

Б) вежа Корнякта

Г) Чорна кам'яниця

131. Внутрішній двір якого з будинків, розташованих на площі Ринок у Львові, зображено на фото:

А)

Б)

В)

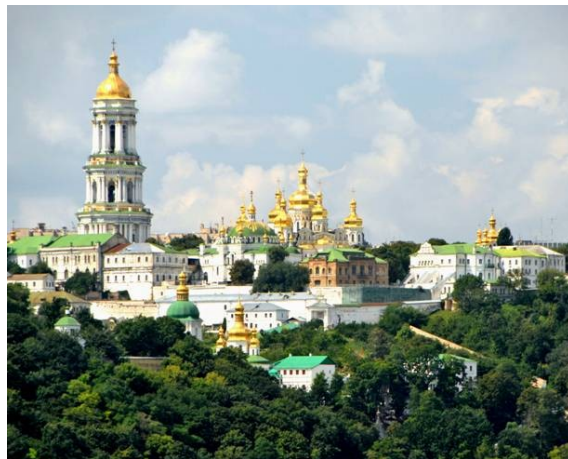

Г)

132. Позначте фото, на якому зображено Крехівський монастир, збудований на початку XVII ст.:

А

Б

133. Який храм, із зображених на фото, використовувався в XVII ст. як фортифікаційна споруда?

134. Будівництво в XVI - XVII ст. зображених на фото і подібних їм культових споруд різних конфесій свідчить про:

А) вплив романського стилю Б) загрозу турецько-татарських набігів

В) колонізацію Лівобережжя **Г)** перетворення козацтва на ведучу суспільну силу

135. Вкажіть зображену на фото культову споруду з п'ятирядним ренесансним іконостасом:

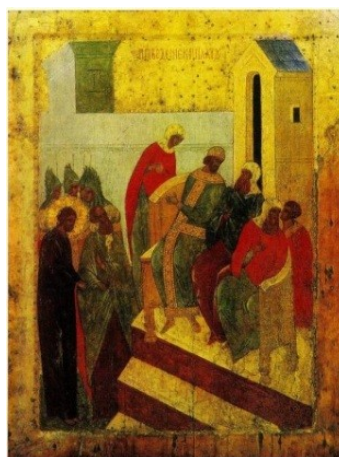
- А)** дюрбе Хаджі-Герая в Бахчисараї **Б)** каплиця Боїмів у Львові
В) костел св. Миколая в Києві **Г)** церква св. Параскеви П'ятниці у Львові

136. Зображений на картині Бернадинський костел – зразок західноєвропейського архітектурного стилю, що панував у першій половині XVII ст.:

- А)** бароко **Б)** готики **В)** Ренесансу **Г)** рококо

137. Позначте ікону М. Петраховича «Христос перед Пілатом» з Успенської церкви у Львові:

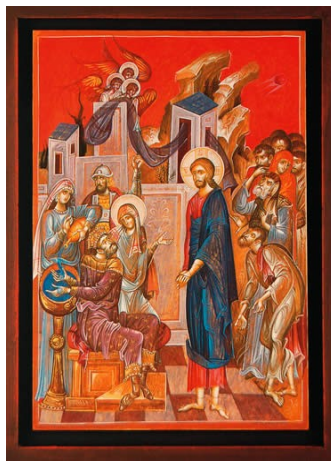

- А)** **Б)**

В)

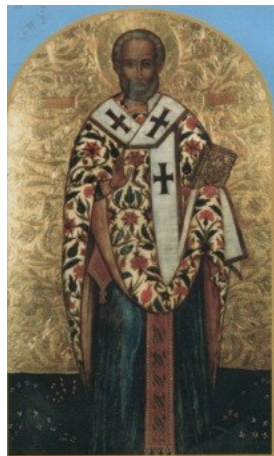

Г)

138. Позначте ікону «Святий Миколай» з київської церкви Святого Миколая Набережного:

А)

Б)

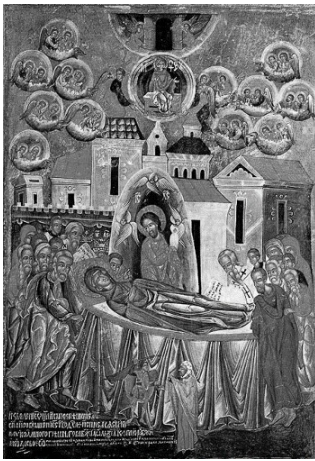
В)

Г)

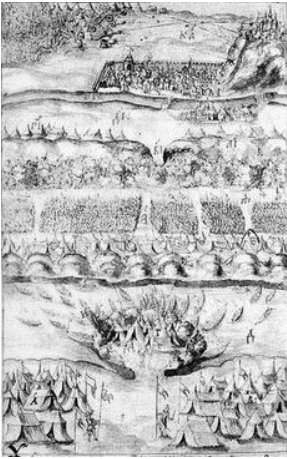
139. Який із творів засвідчує появу нового жанру образотворчого мистецтва у другій половині XVI ст.:

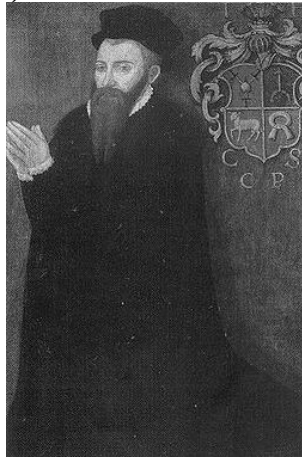
А)

Б)

В)

Г)

140. Який із перелічених фактів (подій) може бути використаний для характеристики культурного життя в українських землях у другій половині XVI ст.:

- А) перебудова Софійського собору у стилі козацького бароко
- Б) поява світського портретного живопису
- В) створення Київського колегіуму (згодом академії)
- Г) створення козацьких літописів

141. Укажіть історичного діяча, який зображений на одному з найдавніших портретів в історії українського живопису:

А) Григорій Гамалія

В) Петро Конашевич-Сагайдачний

Б) Криштоф Збарзький

Г) Богдан Хмельницький

142. Укажіть портрет руського магната, написаний у XVII ст.:

143. Укажіть назву пам'ятки культури, зображеної на фото:

А) гравюра Гондіуса «Богдан Хмельницький»

Б) гравюра І. Мігури «Гетьман мазепа серед своїх добрих справ»

В) портрет Б. Хмельницького з ікони «Покров Богородиці»

Г) портрет з книги «Вірші на жалісний погреб шляхетного рицаря Петра Конашевича-Сагайдачного»

144. Історичний діяч, зображений на гравюрі:

А) Криштоф Збарзький

Б) Іван Мазепа

В) Іван Підкова

Г) Петро Конашевич-Сагайдачний

145. Укажіть зображення, що стало першою графічною ілюстрацією в українській друкованій книжці.

А)

В)

Б)

Г)

146. Встановіть послідовність подій суспільно-культурного життя другої половини XVI - першої половини XVII ст.:

- А) відновлення вищої православної ієрархії в Речі Посполитій
- Б) заснування в Острозі слов'яно-греко-латинської школи
- В) створення Пересопницького Євангелія
- Г) утворення Києво-Могилянського колегіуму

147. Позначте, яке з поданих нижче тверджень не є правильним:

- А) за ініціативи православного митрополита П. Могили у 1632 р. школу Києво-Печерської лаври та Київську братську школу було об'єднано в колегію
- Б) за сприяння князя В.-К. Острозького 1569 року було проведено собор православної церкви в Бересті
- В) 72 перекладачі, зібрані князем В.-К. Острозьким, підготували до друку перший повний переклад Біблії на українську мову – «Острозьку Біблію»
- Г) за активної підтримки гетьмана П. Конашевича-Сагайдачного і всього Війська Запорозького 1620 року в Україні було відновлено православну ієрархію на чолі з патріархом Й. Борецьким

148. *Вкажіть явища, притаманні розвиткові української культури другої половини XVI - першої половини XVII ст.:

- А) поява та розквіт козацького літописання, історичної прози
- Б) поширення книгодрукування
- В) розквіт козацького бароко в архітектурі
- Г) поява та розвиток полемічної літератури

- Д) поява та поширення в літературі «курйозних віршів»
- Е) поява монументальної скульптури та портретного живопису
- Ж) становлення українського театру

149. Вкажіть, про яке явище в театральному мистецтві йдеться в уривку:

«У братських школах, академіях учні писали вірші, промови, а потім виголошували їх. Виконавці виходили на сцену й декламували текст, об'єднаний спільною темою. Шкільні вистави присвячувалися християнським святкам, впливовим особам, важливим подіям. Вистава тривала досить довго, тому глядачам давали перепочинок, пропонуючи їхній увазі в перервах між діями спектаклю театралізовані сценки народно-побутової тематики».

- А) інтермедія
- Б) комедія
- В) містерія
- Г) прелюдія

150. *Вкажіть особливості розвитку української культури другої половини XVI - першої половини XVII ст.

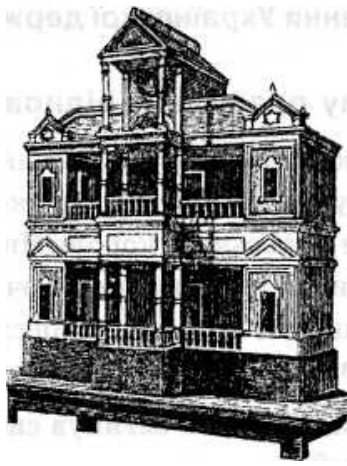
- А) поява козацького літописання та історичної прози
- Б) становлення української професійної музики
- В) поява та поширення книгодрукування
- Г) поява полемічної літератури
- Д) зародження класицизму в архітектурі
- Е) поява монументальної скульптури та портретного живопису
- Ж) підтримка з боку королівської влади

151. Встановіть відповідність між поняттями та визначеннями:

1) вертеп	А) вид мистецтва, у якому зображення є друкованим відбитком малюнка, вирізьбленого на спеціально підготовленій дошці
2) гравюра	Б) літературний твір, побудований у формі діалогу без авторської мови, який виголошували зі сцени учні братських шкіл, академій
3) драма	В) мандрівний ляльковий театр, призначений для показу як релігійних сцен, так і дотепних вистав із повсякденного життя
4) інтермедія	Г) невеличка п'єса, переважно комедійного характеру на народну тематику, яку виконували між діями, актами спектаклю
	Д) промова, стаття церковно-теологічного спрямування, побудована на основі системи логічних міркувань, доказів

152. Позначте назву зображеного на ілюстрації українського мандрівного театру, який розвинувся в першій половині XVII ст.:

- А) скоморох
- Б) лірник
- Г) вертеп
- Е) світлиця

153. Позначте назву музичного інструмента, зображеного на ілюстрації:

- А) ліра
- Б) кобза
- Г) бандура
- Ж) Скрипка

154. Назвіть ліро-епічні твори XVI–XVII ст. історико-героїчної та побутової тематики, що виконувалися речитативом у супроводі бандури, кобзи, ліри:

А) билини	Б) думи
В) оди	Г) панегірики

155. Позначте факт, який стосується розвитку культури України в другій половині XVI-першій половині XVII ст.:

- А) у цей період розвивається полемічна література
- Б) перша вища «слов'яно-греко-латинська» школа була заснована у Львові
- В) найвідомішим український поетом цього періоду був Г. Смотрицький
- Д) братські школи в Україні засновувалися єзуїтами

156. *Які з перелічених фактів (подій) можуть бути використані для характеристики культурного життя на українських землях у другій половині XVI ст.:

- А) видання Іваном Федоровим «Апостола» та «Букваря»
- Б) занепад полемічної літератури
- В) написання Пересопницького Євангелія
- Г) перебудова Софійського собору в стилі козацького бароко
- Д) поява світського портретного живопису
- Е) створення Київського колегіуму (згодом академії)
- Ж) створення козацьких літописів

157. *Вкажіть, що з указанного нижче свідчить про піднесення культурного життя на українських землях у другій половині XVI ст.:

- А) надання Києво-Могилянській колегії прав та статусу академії
- Б) створення Пересопницького Євангелія
- В) заснування в Острозі слов'яно-греко-латинської академії
- Г) видання Ш. Фіолем першодруків кирилицею – «Часослова», «Октоїха»
- Д) поява та поширення «Історії Русів»
- Ж) видання у Львові І. Федоровим «Апостола» та «Букваря»
- З) заснування Є. Плетенецьким друкарні у Києво-Печерській лаврі

158. *Позначте події з історії України, що відбулися в XVI ст.

- А) відновлення ієрархії православної церкви на українських землях
- Б) вихід у світ «Острозької Біблії»
- В) заснування Києво-Могилянської академії
- Г) заснування Київського Богоявленського братства та його школи
- Д) козацьке повстання під проводом К. Косинського
- Е) ліквідація Київського удільного князівства
- Ж) створення «Пересопницького Євангелія»

159. *Які події відбулися на українських землях у XVI ст.?

- А) заснування реєстрового козацтва
- Б) створення першої слов'яно-греко-латинської школи (Острозької академії)
- В) ухвалення «Ординації Війська Запорозького реєстрового...»
- Г) оприлюднення «Пунктів для заспокоєння руського народу»
- Д) вступ Війська Запорозького низового до Київського братства
- Е) видання у Львові Іваном Федоровичем книг «Апостол» і «Буквар»
- Ж) заснування Києво-Могилянського колегіуму

160. *Вкажіть події культурного життя України в другій половині XVI – першій половині XVII ст.:

- А) видання «Синописа» - першого підручника з історії України
- Б) видання у Львові Іваном Федоровим «Апостола» та «Букваря»
- В) заснування колегіумів у Чернігові, Харкові та Переяславі
- Г) об'єднання Київської братської та Лаврської шкіл у колегіум
- Д) створення козацького літопису Самійла Величка
- Е) створення Пересопницького Євангелія
- Ж) заснування університету у Львові

161. Поставте у відповідність імена діячів української культури та їх стислі характеристики:

1) Юрій Котермак	А) філософ і літератор
2) Спиридоній	Б) ректор Болонського університету
3) Станіслав Оріховський	Г) автор Пересопницького Євангелія

4) Михайло Василевич

Е) перший друкар книжок кирилицею

З) ілюстратор «Київської псалтирі»